

www.qbz.gov.al

FLETORJA ZYRTARE E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Botim i Qendrës së Botimeve Zyrtare

Viti: 2015 – Numri: 222

Tiranë – E hënë, 28 dhjetor 2015

PËRMBAJTJA

	Faqe
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 1008, datë 16.12.2015	Për miratimin e Profilit Kombëtar të Zgjeruar të Migracionit, për vitin 2014..... 14523

VENDIM**Nr. 1008, datë 16.12.2015**

**PËR MIRATIMIN E PROFILIT
KOMBËTAR TË ZGJERUAR TË
MIGRACIONIT, PËR VITIN 2014**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të nenit 141, të ligjit nr. 108/2013, “Për të huajt”, me propozimin e ministrit të Punëve të Brendshme, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Miratimin e Profilit Kombëtar të Zgjeruar të Migracionit, për vitin 2014, sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij vendimi.

2. Ngarkohen Ministria e Punëve të Brendshme, Ministria e Mirëqenies Sociale dhe Rinisë, Ministria e Punëve të Jashtme, Ministria e Financave, Ministria e Zhvillimit Ekonomik, Turizmit, Tregtisë dhe Sipërmarrjes, Ministria e Arsimit dhe Sportit dhe Instituti i Statistikave për botimin e këtij profili në faqet zyrtare të institucioneve në internet.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

**KRYEMINISTRI
Edi Rama**

**PROFILI KOMBËTAR I ZGJERUAR I MIGRACIONIT, PËR VITIN 2014
REPUBLIKA E SHQIPËRISË
TIRANË, 2015**

Ky dokument prezanton Profilin e Zgjeruar të Migracionit në Republikën e Shqipërisë për periudhën 2012–2014. Hartimi dhe publikimi i tij është mbështetur në pikën 4, të nenit 141, të ligjit nr. 108/2013, “Për të huajt”. Informacioni i mbledhur dhe analiza e të dhënave për përgatitjen e këtij Profili është siguruar nga burime zyrtare. Profili i Zgjeruar i Migracionit, i miratuar me vendim të Këshillit të Ministrave nr.____, datë _____, gjendet i publikuar në faqen zyrtare të internetit të Këshillit të Ministrave, si dhe të institucioneve përgjegjëse për hartimin e tij. Të gjitha të drejtat janë të rezervuara.

Përmbajtja e këtij publikimi është përgjegjësi e Grupit të Punës, të ngritur me urdhër të ministrit të Punëve të Brendshme nr. 80, datë 23.2.2015. Asnjë pjesë e këtij dokumenti nuk mund të riprodhohet, kopjohet apo transmetohet në asnjë formë apo mënyrë elektronike, apo mekanike, duke përfshirë fotokopjen, regjistrimin pa të drejtën e autorëve. Materiali është publikuar me mbështetjen e Organizatës Ndërkombëtare për Migracionin.

Ministria e Punëve të Brendshme

Drejtoria e Përgjithshme për Kufirin dhe Migracionin

Ministria e Mirëqenies Sociale dhe Rinisë

Ministria e Punëve të Jashtme

Ministria e Financës

Ministria e Zhvillimit Ekonomik, Turizmit, Tregtisë dhe Sipërmarrjes

Instituti i Statistikës

Ministria e Arsimit dhe e Sportit

Banka e Shqipërisë

Qendra Kombëtare e Regjistrimit

Agjencia Shqiptare e Zhvillimit të Investimeve

HYRJE DHE MIRËNJOHJE

Ky raport analitik paraqet një vazhdimësi të procesit të filluar në vitin 2007 nga Organizata Ndërkombëtare për Migracionin (ONM) për hartimin e Profilit të parë për Migracionin, për të vijuar më pas me Profilet e Migracionit për vitet 2008, 2009 dhe 2010, të hartuara nga qeveria shqiptare. Pas një vakumi 2-vjeçar, në vitin 2013, u hartua Profili i parë i Zgjeruar për Migracionin¹ në zbatim të dispozitave ligjore të ligjit nr. 108/2013, “Për të huajt”. Profili aktual është hartuar sipas një modeli më të avancuar dhe nga një grup pune ndërinstitucional nën drejtimin e Drejtorisë së Përgjithshme për Kufirin dhe Migracionin (DPKM) në Ministrinë e Punëve të Brendshme (MPB), që bashkëpunoi dhe me organizma të tjerë qeveritarë dhe joqeveritarë kontribues në fushën e migracionit në Shqipëri. Në këtë kontekst, shprehim mirënjohje për të gjithë anëtarët dhe vëzhguesit e Grupit të Punës, për pjesëmarrjen e tyre aktive dhe kontributin e vlefshëm.

Një falënderim i veçantë shkon për ekspertët e ONM-së për mbështetjen në thellimin e analizave në raport, plotësimin e të dhënave, dhe përputhjen më të plotë të strukturës së tij me standardet e përcaktuara në aktet ligjore dhe nënligjore që normojnë këtë veprimtari, si edhe me kërkesat ndërkombëtare për hartimin dhe botimin e profileve të migracionit.

LISTA E TABELAVE

Tabela 1.1	Numri i shtetasve shqiptarë të kapur në vendet e BE-së
Tabela 1.2	Shtetas shqiptarë të kthyer sipas grup-moshave dhe gjinisë për 2011- 2014
Tabela 1.3	Shtetet kryesore kthyesë të të miturve të pashoqëruar
Tabela 1.4	Kthimi i të miturve nga vendet e BE-së me procedurë ripranimi
Tabela 1.5	Kthimi i të miturve nga vendet e BE-së me procedurë ripranimi

¹Ky Profil u miratua me VKM nr 857, datë 10.12.2014

Tabela 1.6	Shtetasit shqiptarë të kthyer të regjistruar në SM sipas shkakut të kthimit, vitet 2012, 2013, 2014
Tabela 1.7	Shtetasit shqiptarë të kthyer të regjistruar në SM sipas grup-moshave për vitet 2012, 2013, 2014.
Tabela 1.8	Shtetasit shqiptarë të kthyer sipas shërbimeve të përfituara në SM në vitet 2012, 2013, 2014
Tabela 1.9	Riintegrimi arsimor i emigrantëve të kthyer , 2014
Tabela 1.10	Të huaj rezidentë në Shqipëri sipas shtetësisë
Tabela 1.11	Të huaj që studiojnë në Shqipëri, 4 shtetësitë kryesore
Tabela 1.12	Të huaj azilkërkues sipas shtetësisë
Tabela 1.13	Vendime pezullimi sipas shtetësisë
Tabela 1.14	Aplikime për marrjen e shtetësisë shqiptare, 2012–2014
Tabela 1.15	Të huaj nga vendet e treta sipas vendit të konstatuar
Tabela 1.16	Të huaj nga vendet e treta sipas shtetësisë
Tabela 1.17	Të huaj refuzuar në hyrje sipas llojit të PKK-së
Tabela 1.18	Të huaj refuzuar në hyrje sipas motivit
Tabela 2.1	Popullsia e regjistruar për çdo qark, sipas gjinisë dhe grup-moshave, 2015
Tabela 2.2	Shpërndarja e lejeve të punës së lëshuara për të huajt, sipas Zyrave të Punës
Tabela 2.3	Lëshimi i lejeve të punës, kategorizuar sipas shteteve
Tabela 2.4	Shpërndarja e profesionistëve të shëndetësisë
Tabela 2.5	Shpërndarja e mjekëve dhe infermierëve sipas zonave urbano-rurale

LISTA E FIGURAVE

Figura 1.1	Shtetas shqiptarë që kanë kërkuar azil në shtetet e BE-së
Figura 1.2	Leje qëndrimi për shtetasit shqiptarë, 2013.
Figura 1.3	Migrantët e brendshëm sipas grup-moshës dhe gjinisë, 2014
Figura 1.4	Norma bruto e migracionit të brendshëm neto, 2014
Figura 1.5	Shtetas shqiptarë të depërtuar nga vendet e BE-së, 2012–2014
Figura 1.6	Shtetasit shqiptarë të kthyer të regjistruar në SM, 2012–2014
Figura 1.7	Shtetas shqiptarë të kthyer të paraqitur në SM sipas gjinisë, 2012–2014
Figura 1.8	Shtetas shqiptarë të kthyer të paraqitur në SM sipas tipit të kthimit për vitet 2012, 2013, 2014
Figura 1.9	Shtetas që kanë ndjekur kurset dhe janë certifikuar
Figura 1.10	Dinamika e dërgesave në para të emigrantëve shqiptarë, 2003–2014
Figura 1.11	Të huaj rezidentë në Shqipëri sipas kontinentit të origjinës dhe gjinisë
Figura 1.12	Të huaj rezidentë në Shqipëri sipas grup-moshave
Figura 1.13	Të huaj trajtuar me leje qëndrimi sipas motivit
Figura 1.14	Të huaj trajtuar me leje qëndrimi sipas gjinisë
Figura 1.15	Aplikime për leje qëndrimi, 2012, 2013, 2014
Figura 1.16	Të huaj me mbrojtje ndërkombëtare në Shqipëri
Figura 1.17	Lëvizja e imigrantëve nga vendet e treta në territorin e Shqipërisë
Figura 1.18	Të huaj nga vendet e treta në Qendrën e Mbyllur
Figura 2.1	Ndarja e popullsisë së regjistruar sipas qarqeve, 2015
Figura 2.2	Dinamika e popullsisë së regjistruar sipas qarqeve
Figura 2.3	Tregues demografikë në Shqipëri, 2012–2014
Figura 2.4	Dinamikat e migracionit, 2012–2014
Figura 2.5	Numri i emigrantëve sipas gjinisë dhe moshës, 2014
Figura 2.6	Popullsia sipas tri grup-moshave kryesore dhe raportet e varësisë moshore, 2012–2014

LISTA E SHKURTIMEVE

AIDA	Agjencia Shqiptare e Zhvillimit të Investimeve
BE	Bashkimi Evropian
BSH	Banka e Shqipërisë
DPKM	Drejtoria e Përgjithshme për Kufirin dhe Migracionin
DPGJC	Drejtoria e Përgjithshme e Gjendjes Civile
DSHR	Drejtoria për Shtetësinë dhe Refugjatët
DPSH	Drejtoria e Policisë së Shtetit
INSTAT	Instituti i Statistikës
MAS	Ministria e Arsimit dhe Sportit
MPB	Ministria e Punëve të Brendshme
MF	Ministria e Financave
MPJ	Ministria e Punëve të Jashtme
MSH	Ministria e Shëndetësisë
MMSR	Ministria e Mirëqenies Sociale dhe Rinisë
MZHE'TTS	Ministria e Zhvillimit Ekonomik, Turizmit, Tregtisë dhe Sipërmarrjes
OKB	Organizata e Kombeve të Bashkuara
ONM	Organizata Ndërkombëtare për Migracionin
PBB	Prodhimi i Brendshëm Bruto
PZM	Profili i Zgjeruar i Migracionit
QKR	Qendra Kombëtare e Regjistrimit
RKGJC	Regjistri Kombëtar i Gjendjes Civile
RSH	Republika e Shqipërisë
SHKP	Shërbimi Kombëtar i Punësimit
SM	Sportelet e Migracionit
TIMS	Total Information Management System (Sistemi i Përgjithshëm i Menaxhimit të Informacionit)

INFORMACION I PËRGJITHSHËM

Kryeqyteti:	Tirana
Sipërfaqja:	E përgjithshme: 28,748 km ² (tokë: 27,398 km ² , ujë: 1,350 km ²)
Kufiri:	Gjatësia e përgjithshme: 1079 km (tokësor: 717 km; detar: 362 km; Shtetet kufitare: Mali i Zi 151 km, Kosovë 112 km, Maqedoni 172 km, Greqia 282 km)
Popullsia:	Popullsia e regjistruar sipas Regjistrat të Gjendjes Civile (shtetas shqiptarë): 4 329 326 Popullsia banuese sipas INSTAT-it (popullsia mesatare vjetore 2014): 2 894 475; Dendësia: 100.7 banorë/km ²
Gjuha:	Gjuha zyrtare në Shqipëri është gjuha shqipe. Në territoret e banuara nga minoritetet, përveç gjuhës shqipe, flitet dhe gjuha greke, serbo-kroate dhe maqedonase.
Presidenti:	Bujar Nishani
Kryeministri:	Edi Rama
Qeverisja:	Republikë parlamentare

PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

Profili i Zgjeruar i Migracionit (PZM) i Republikës së Shqipërisë pasqyron zhvillimet migratore në vend gjatë periudhës 2012–2014. Rekomandimet e këtij botimi do të shërbejnë për përmirësimin e mirëqeverisjes së migracionit në vend, si dhe për maksimizimin e lidhjes mes migrimit dhe zhvillimit të vendit.

Migracioni, si një problem i mprehtë global, evropian, rajonal dhe kombëtar, përbën një aspekt të rëndësishëm të marrëdhënieve të Republikës së Shqipërisë me vendet fqinje, vendet anëtare të Bashkimit Evropian e me gjerë, si dhe një sfidë serioze në kuadër të përpjekjeve të Shqipërisë për t'u

anëtarësuar në Bashkimin Evropian. Përgjithësisht Shqipëria vazhdon të konsiderohet si një vend origjine i emigrantëve ekonomikë, vend transit dhe destinacioni për imigrantët ekonomikë, azilkërkuesit dhe refugjatët. Migrimi në kontekstin shqiptar vazhdon të karakterizohet më shumë nga emigrimi ndërkombëtar i popullsisë vendase dhe më pak nga imigrimi i të huajve në vend. Koeficienti i migracionit neto shënoi një rritje të lehtë si pasojë e rënies së numrit të emigrantëve, nga 52,3 mijë në vitin 2012, në 46,5 mijë në vitin 2014, si dhe nga rritja e kthimit të emigrantëve.

Shumica e emigrantëve shqiptarë ndodhen në Greqi, Itali, Mbretërinë e Bashkuar, Gjermani, Zvicër, Francë, SHBA dhe Kanada. Në vitin 2014, në Greqi kishte rreth 800 mijë, ndërsa në Itali rreth 503 mijë emigrantë shqiptarë. Sipas Regjistrat Kombëtar të Gjendjes Civile, popullsia e Shqipërisë gjatë vitit 2011 ishte rreth 4.2 milionë banorë. Ndërsa sipas Censurit të vitit 2011, popullsia rezidente në Shqipëri ishte 2,831,741 banorë. Diferenca midis shifrës së Regjistrat Kombëtar të Gjendjes Civile dhe Censurit 2011, mund të vlerësohet në mënyrë të tërthortë si numri i emigrantëve shqiptarë në vitin 2011. Pra, Shqipëria kishte në vitin 2011 rreth 1.4–1.5 milionë emigrantë të jashtëm ose rreth 33 për qind të popullsisë së vendit. Liberalizimi i regjimit të vizave me vendet e BE-së (Zona Shengen) në fundin e vitit 2010 ndikoi në reduktimin e emigracionit të parregullt shqiptar drejt vendeve të BE-së, sepse inkurajoi lëvizjen e lirë dhe të rregullt në vendet e zonës Shengen. Sidoqoftë, emigrimi i shtetasve shqiptarë ka vazhduar edhe pas vitit 2010. Vlen të theksohet se ndërkohë që fluksi i emigrimit të shtetasve shqiptarë ka dhënë shenja moderimi, fluksi i atyre shtetasve shqiptarëve që kërkojnë azil në vendet e BE-së u rrit gjatë vitit 2014.

Ndër faktorët kryesorë të emigrimit të shtetasve shqiptarëve dominojnë ata me natyrë ekonomike, si papunësia dhe varfëria. Gjatë vitit 2013 ekonomia shqiptare shënoi një rritje reale prej 1.4%, ndërsa në vitin 2014, rritja ekonomike ishte 1.9%. Gjithashtu, Produkti i Brendshëm Bruto (PBB) për frymë në vitin 2013 arriti në 471 mijë lekë. Ndikimi i rritjes ekonomike në sistemin e mirëqenies dhe, për rrjedhojë, edhe në prodhimin e flukseve migratore, lidhet me kontributin e degëve të ekonomisë në PBB dhe në punësim. Gjatë vitit 2013, kontributi kryesor në rritjen ekonomike erdhi nga shërbimet (44.7%), bujqësia (19%), ndërtimi (10.5%) dhe industria (12.5%). Ndërkohë, kontributi i sektorëve në punësim ishte shpërpjesëtimor, sidomos në rastin e bujqësisë dhe shërbimeve. Shërbimet thithin një pjesë të vogël të forcës së punës të formalizuar, ndërkohë që rezultojnë ndër sektorët me informalitet shumë të lartë. Papunësia, informaliteti në ekonomi dhe në tregun e punës ushqejnë flukset migratore. Në fund të vitit 2014 papunësia ishte rreth 17.3%, ndërsa papunësia rinore (grup-mosha 15–29 vjeç) ishte 32.5%. Rritja e nivelit të papunësisë nuk lidhet domosdoshmërisht me rritjen e numrit të të papunëve, por me përpjekjet e INSTAT-it për të zbuluar papunësinë e fshehtë, e cila para vitit 2014 nuk ishte llogaritur realisht. Llojet kryesore të emigrimit të rregullt të shqiptarëve janë aktualisht tre: i) emigrimi me kontrata pune; ii) emigrimi në formën e bashkimit familjar të prindërve dhe fëmijëve të emigrantëve; iii) emigrimi për arsye studimi.

Përsa i përket kanaleve kryesore të emigrimit të parregullt ato janë: i) kufiri tokësor midis Shqipërisë dhe Greqisë dhe Shqipërisë e Malit të Zi, të cilat vazhdojnë të funksionojnë si kanale drejt Zonës Shengen përkatësisht nëpërmjet Greqisë, Kroacisë dhe Sllovenisë për qytetarët shqiptarë të cilëve u është ndaluar ligjërisht hyrja në Zonën Shengen; ii) zgjatja e qëndrimit në vendet evropiane pas skadimit të afateve ligjore të qëndrimit prej 90 ditësh; iii) aplikimi për azil në vendet e Bashkimit Evropian pa pasur arsye të qenësishme; iv) braktisja e fëmijëve, lënia e tyre në vendet e destinacionit dhe kthimi i prindërve në Shqipëri, dukuri e cila ka rritur numrin e emigrantëve të mitur të pashoqëruar; v) përdorimi i mundësisë për të hyrë lirisht në Zonën Shengen dhe për ta përdorur si trampolinë për të emigruar në mënyrë të parregullt në Mbretërinë e Bashkuar, SHBA dhe Kanada, me dokumente të falsifikuara nëpërmjet linjave ajrore.

Komuniteti shqiptar jashtë vendit përbëhet aktualisht nga pesë grupe kryesore: i) emigrantët ekonomikë; ii) pjesëtarët e familjeve të emigrantëve ekonomikë; iii) studentët; iv) azilkërkuesit dhe refugjatët; v) fëmijët e pashoqëruar. Grupet më të mëdha të diasporës përbëhen nga emigrantët ekonomikë, pjesëtarët e familjeve të emigrantëve ekonomikë dhe studentët, edhe pse nuk ka ende një përkufizim të saktë ligjor për diasporën.

Shqipëria vazhdon të ketë një varësi të lartë nga dërgesat në para të emigrantëve. Prej vitit 2007, kur dërgesat në para të emigrantëve arritën nivelin më të lartë, 952 milionë euro, dhe deri në vitin 2013 dërgesat erdhën në rënie, duke arritur në këtë vit pikën më të ulët 544 milionë euro. Gjatë vitit 2014 ndodhi një rritje e lehtë në 592 milionë euro, dukuri që tregon për fillimin e përmirësimit të pozitës së emigrantëve shqiptarë në tregjet e punës të vendeve pritëse.

Intensifikimi i kthimit të emigrantëve shqiptarë gjatë periudhës 2012–2014 është i lidhur, përveçse me krizën në vendet pritëse, edhe me shtimin e herëpashershëm të flukseve të emigrantëve të parregullt nga Shqipëria. Tipologjitë e emigrantëve shqiptarë të kthyer gjatë vitit 2014 kanë qenë: i) kthim vullnetar i emigrantëve ekonomikë; ii) kthim i emigrantëve ekonomikë për shkak të krizës në vendet kryesore pritëse, Greqi dhe Itali; iii) kthimi i të miturve të ose jo të shoqëruar nga prindërit. Kontingjenti më i madh i emigrantëve ekonomikë të kthyer ka qenë nga Greqia dhe Italia. Vetëm një pjesë e shtetasve shqiptarë që kthehen nga emigracioni paraqiten pranë Sporteleve të Migracionit (SM). Këto të fundit, janë struktura të ngritura pranë zyrave publike të punësimit për t'u ardhur në ndihmë shtetasve shqiptarë të kthyer për lehtësimin e riintegritimit të tyre në vend pas kthimit. Në të gjithë vendin janë ngritur 36 SM. Gjatë tri viteve të fundit janë paraqitur pranë SM-ve 3,541 shtetas shqiptarë të kthyer. Prej vitit 2012 ka një ulje të numrit të shtetasve shqiptarë që janë paraqitur në Sportelet e Migracionit.

Si vend destinacioni, Shqipëria në vitet e fundit gjithashtu ka njohur formën e imigrimit transit, imigrimit të parregullt dhe atij të rregullt. Imigrimi tranzit ka shënuar rritje në vitet 2012, 2013 dhe 2014, duke u shfaqur në dy forma: i) hyrja e rregullt dhe përpjekja për të kaluar në mënyrë të parregullt përmes territorit të Republikës së Shqipërisë drejt vendeve të tjera të rajonit, me destinacion final vendet e BE-së (kryesisht shtetas nga Afganistani, Siria, Tunizia, Maroku, Algjeria, Palestina etj.); ii) në raste më të rralla, hyrja e rregullt e më pas tranzitimi drejt vendeve të tjera (kryesisht shtetas turq dhe kosovarë). Imigrimi i parregullt në vitet 2012, 2013 dhe 2014 është zhvilluar kryesisht nëpërmjet hyrjes së rregullt dhe më pas qëndrimit të parregullt. Imigracioni i rregullt është zhvilluar kryesisht për motive punësimi, bashkimi familjar, studime, aktivitete humanitare dhe fetare. Në vitet 2012, 2013 dhe 2014 vihet re një rritje e numrit të imigrantëve të rregullt për motive studimi, si dhe një ulje e numrit të imigrantëve të përfshirë në aktivitete fetare dhe humanitare. Në vitin 2014, në Republikën e Shqipërisë qëndronin 9,091 shtetas të huaj, të cilët përfaqësonin 0.3% të popullsisë së përgjithshme. Gjatë vitit 2014 u natyralizuan 140 shtetas të huaj. Për pasojë, numri total i shtetasve të huaj të natyralizuar në Shqipëri arriti në 845 persona. Imigrimi i forcës së huaj të punës nuk kërcënon vendet e punës së popullsisë shqiptare, për shkak se numri i punëtorëve të huaj është modest.

Numri i azilkërkuesve në Republikën e Shqipërisë gjatë periudhës 2012–2014 u rrit në mënyrë të ndjeshme: nga 16, në 409. Kryesisht kjo rritje ndodhi për shkak të ardhjes në vend të shtetasve iranianë të kampit Ashraf, në kuadër të marrëveshjes qeveritare. Gjatë vitit 2014, në Shqipëri u vendosën në këtë kuadër 281 shtetas iranianë. Ndërkohë, konfliktet e armatosura në vendet e Afrikës Veriore dhe atyre arabe, nga viti 2010 e në vazhdim, janë shoqëruar me valë të reja migratore, refugjatësh dhe azilkërkuesish nga këto vende drejt Shqipërisë kryesisht si vend transit, me destinacion final vendet e Bashkimit Evropian.

Migrimi i brendshëm dhe ndërkombëtar vazhdon të ndikojë në pakësimin dhe plakjen e popullsisë, krahas uljes së lindshmërisë dhe rritjes së jetëgjatësisë. Në vitin 2014, në popullsinë e Shqipërisë, të rinjtë (0–14 vjeç) zinin 19,7% të popullsisë, popullsia në moshë pune (15–64 vjeç) zinte rreth dy të tretat (68,8%), ndërsa popullsia mbi 65 vjeç zinte rreth 12% të popullsisë së vendit. Rënia demografike, regjistruar në vend gjatë dekadave të fundit, është vërejtur edhe gjatë periudhës 2012–2014, kur popullsia ka një rënie me rreth 6,000 banorë. Dy vitet e fundit, megjithatë, kanë regjistruar disa prirje stabilizimi. Shkalla e rritjes (uljes) së popullsisë nga -0,12% në vitin 2012, arriti në -0,10% në vitin 2014. Kjo ndodhi si rezultat i një rritjeje të lehtë të shtesës natyrore, si pasojë e rritjes së numrit të lindjeve.

Nga pikëpamja e ndikimit të migracionit, duhet theksuar se tregu i punës në Shqipëri është ende vulnerabël dhe ndikon në vazhdimin e flukseve migratore nga Shqipëria drejt vendeve me tregje pune më të zhvilluara. Disa tipare të këtij vulnerabiliteti janë: niveli i lartë i papunësisë rinore; niveli i lartë i papunësisë afatgjatë; tregu i punës mbetet refraktar dhe joelastik edhe ndaj të rinjve që shkollohen; shpërndarja e pabarabartë e papunësisë; papunësia e lartë në fshat e bujqësi; informaliteti në tregun e

punës etj. Disa prej tipareve të mësipërme kanë filluar të moderohen, por ndikimi i një pjese të tyre ka qenë prezent edhe gjatë vitit 2014 dhe ka inkurajuar flukset migratore. Popullsia në moshë pune rritet me ritme më të larta se forca e punës dhe numri i të punësuarve, çka përbën një sfidë për tregun e punës. Pra, ritmet e rritjes së punësimit nuk kanë mundur të ndjekin ritmet e rritjes së popullsisë. Shqipëria ka një shkallë shumë të lartë informaliteti në tregun e punës. Punësimi informal është i lidhur me të ardhurat e ulëta dhe varfërinë dhe inkurajon flukset migratore. Qeveria po u jep përparësi zhvillimit të zonave të teknologjisë dhe zhvillimit ekonomik, nxitjes së investimeve të huaja direkte dhe mbështetjes së ndërmarrjeve të huaja të përbashkëta. Këto përparësi ndihmojnë në hapjen e vendeve të reja të punës dhe dekurajimin e fluksit migrator nga vendi.

Përmirësimet në sistemin shëndetësor gjatë dy viteve të fundit kanë ndikuar në dekurajimin e flukseve migratore, duke rritur aksesin e popullsisë në shërbimet e përkujdesit shëndetësor dhe mjekësor, nëpërmjet masave për mbulimin shëndetësor universal; incentivat ndaj personelit mjekësor për mbulimin më të mirë shëndetësor të popullsisë në zonat e thella, malore dhe rurale; uljes së çmimeve dhe rritjes së cilësisë së barnave; harmonizimin e politikave shëndetësore me politikat e linjës, sidomos me politikat e punësimit, sociale, arsimore, ushqimore, bujqësore, të sportit etj.

Nga pikëpamja e zhvillimit të kuadrit ligjor dhe politik, në periudhën 2012–2014 janë hartuar një sërë aktesh ligjore që kanë synuar përmirësimin e përgjigjes ndaj sfidave migratore. Në vitin 2013 u miratua ligji i ri për të huajt dhe një sërë vendimesh të Këshillit të Ministrave në zbatim të tij, nëpërmjet të cilave u përcaktuan fushat kyçe të menaxhimit të migracionit, në përputhje me standardet ndërkombëtare dhe kuadrit ligjor të Bashkimit Evropian (*acquis communautaire*). Republika e Shqipërisë ka gjithashtu një kuadër të mirë institucional në fushën e menaxhimit të migracionit. Sidoqoftë ndjehet nevoja për përmirësimin e mëtejshëm të kuadrit politik që do të mundësonte një mbrojtje më të mirë për emigrantët dhe imigrantët.

Ky raport përbëhet nga katër pjesë. Pjesa A analizon situatën dhe prirjet migratore në Shqipëri; pjesa B pasqyron ndikimin e migrimit në ekonominë dhe shoqërinë shqiptare; pjesa C përshkruan kuadrin politik, ligjor dhe institucional për menaxhimin e migracionit; dhe pjesa D përmbledh përfundimet dhe rekomandimet kryesore për përmirësimin e politikave dhe mirëqeverisjen e migracionit në Shqipëri.

A. SITUATA DHE PRIRJET MIGRATORE

A.1. Emigrimi i shtetasve shqiptarë

A.1.1. Stock-u migrator në raport me popullsinë

Sipas Regjistrat Kombëtar të Gjendjes Civile, rezulton se popullsia e Shqipërisë gjatë vitit 2011 ishte rreth 4.2 milionë banorë. Ndërsa sipas Censurit të vitit 2011, popullsia rezidente në Shqipëri ishte 2,831,741 banorë.² Diferenca midis shifrës së Regjistrat Kombëtar të Gjendjes Civile dhe Censurit 2011, mund të vlerësohet në mënyrë të tërthortë si numri i emigrantëve shqiptarë gjatë vitit 2011. Pra, Shqipëria kishte në vitin 2011 rreth 1.4–1.5 milionë emigrantë të jashtëm ose rreth 33 për qind të popullsisë së vendit. Ky numër është më i madh se gjysma e forcës së punës së vendit.³

A.1.2. Flukset migratore bashkëkohore

Pas vitit 1990 shqiptarët kanë realizuar tri cikle migruese, të cilat mund të konsiderohen intensive, të parregullta dhe evoluese⁴: i) dimri-pranvera 1990–1991, kur ndodhi emigrimi masiv drejt Italisë dhe Greqisë; ii) gushti i vitit 1991, kur ndodhi emigrimi masiv drejt Italisë; iii) pranvera e vitit 1997, kur ndodhi emigrimi masiv drejt vendeve të BE-së për shkak të pasigurisë së lartë në vend. Këto tri cikle u prodhuan nga veprimi i kombinuar i faktorëve shtytës ekonomikë dhe politikë. Në dy ciklet e para shqiptarët emigruan për t'i shpëtuar regjimit totalitar që po rrëzohej. Në ciklin e tretë emigrantët ju larguan kaosit dhe pragut të luftës civile që rrezikonte vendin. Hapja e dyerve në vendet evropiane për refugjatët kosovarë në vitin 1999, shkaktoi një ndryshim të “taktikave” të emigrantëve shqiptarë për të emigruar me identitet kosovar. Sidoqoftë, kjo formë migrimi u reduktua nga shumë vendet pritëse.

² INSTAT, Tiranë, 2012

³ Barjaba, K. (2013) Kurthet e papunësisë, Tiranë: UET Press

⁴ Barjaba, K & Barjaba, J. Embracing Emigration: The Migration-Development Nexus in Albania, in Migration Information Source, Online Journal of Migration Policy Institute, Washington DC, 10 September 2015

Krahas këtyre cikleve, ka pasur një fluks të vazhdueshëm drejt vendeve fqinje (Greqi, Itali), si dhe vendeve të tjera më të largëta (SHBA-së dhe Kanadasë).

Pas vitit 2000 vërehet një rënie e flukseve migratore në mënyrë të parregullt nga Shqipëria për shkak të përmirësimit të klimës ekonomike në vend, procesit të bashkimit familjar, promovimit të kanaleve formale të migrimit (si përmes marrëveshjeve dypalëshe të punësimit me disa vende të BE-së etj.), si dhe ashpërsimit të masave ndaj migracionit të parregullt nga autoritetet kufitare shqiptare dhe ato të vendeve të BE-së. Sidoqoftë, forma të migrimit të parregullt nga Shqipëria drejt vendeve të tjera kryesisht ato të vendeve të BE-së vazhdojnë, fakt ky i konfirmuar edhe nga numri i kthimeve të detyruara çdo vit. Gjatë vitit 2014 nga Shqipëria u larguan rreth 46 mijë persona.⁵

A.1.3. Disa karakteristika aktuale të emigrimit të shtetasve shqiptarë

Ashtu si edhe vendet e tjera ballkanike, Shqipëria ka ende një nivel të lartë të emigrimit familjar, të grave dhe fëmijëve, favorizuar nga afërsia kulturore, linguistike dhe gjeografike, nga kostoja e ulët e emigrimit në vendet fqinje si Italia dhe Greqia si edhe nga mundësitë ligjore për bashkim familjar në vendet kryesore pritëse të emigrimit.

Shqipëria ka prodhuar në mënyrë të vazhdueshme flukse të emigrimit të të miturve të pashoqëruar. Gjatë viteve të fundit këto flukse janë rritur. Në dhjetor 2014, Ministria italiane e Punës dhe Politikave Sociale 6 bënte të ditur se ishin 804 të mitur të pashoqëruar shqiptarë në territorin italian. Sipas ONM-së, Tirana, vende të tjera të BE-së si Mbretëria e Bashkuar, Franca, Gjermania etj., raportojnë gjithashtu një rritje të pranishmë të të miturve të pashoqëruar nga Shqipëria, me qëndrim të paligjshëm ose që kërkojnë azil në këto vende. Statistikat e Eurostat për rastet e kërkesave për azil nga të miturit e pashoqëruar tregojnë një rritje të qenësishme që nga viti 2010 dhe për periudhën 2012–2014.

Niveli i lartë i emigrimit të njerëzve të kualifikuar është një tjetër karakteristikë e migrimit shqiptar.

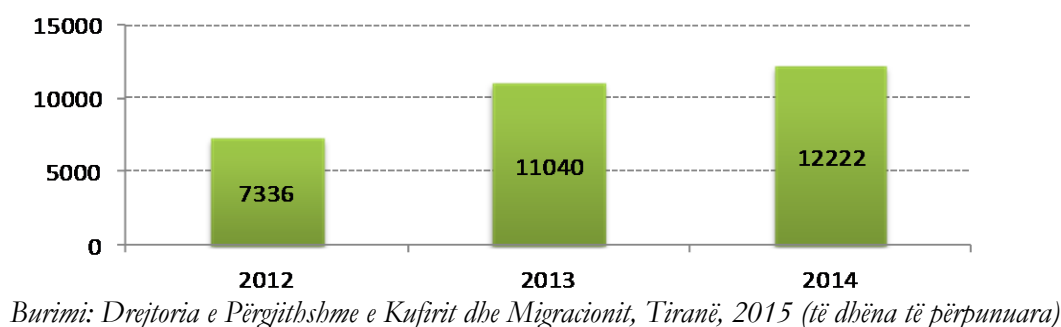
Me fillimin e mijëvjeçarit të ri, modelet e migracionit dhe qëndrimi i shqiptarëve ndaj tij kanë ndryshuar për shkak të politikave shtrënguese të vendeve pritëse dhe intensifikimit nga Shqipëria të luftës kundër migracionit të parregullt. Gjatë periudhës 2012–2014 që përkon dhe me ndikimin negativ të krizës ekonomike në disa vende të BE-së, kthimi i emigrantëve, sidomos nga Greqia dhe Italia, u rrit. Qeveria Shqiptare ka ofruar ndihmën e nevojshme për emigrantët e kthyer përmes ngritjes së një rrjeti kombëtar të Sporteleve të Migracionit.

Konfliktet e armatosura në vendet e Afrikës Veriore dhe arabe, nga viti 2010 e në vazhdim, janë shoqëruar me valë të reja imigratore nga këto vende drejt Shqipërisë si vend transit, me destinacion final vendet e BE-së. Sidoqoftë, Shqipëria vazhdon të ngelet vend jo shumë i preferuar për kërkim mbrojtjeje ndërkombëtare (si azil kërkuar/refugjatë).

A.1.4. Fluksi i azilkerkuesve, shtetas shqiptarë në vendet e BE-së

Ndërkohë që fluksi i emigrimit të shqiptarëve në formë të parregullt është ulur ndjeshëm, fluksi i shtetasve shqiptarë që kërkojnë azil në vendet e BE-së është rritur gjatë viteve të fundit. Në figurën e mëposhtme paraqitet dinamika e kërkesave për azil në këto vende gjatë periudhës 2012–2014.

Figura 1.1. Shtetas shqiptarë që kanë kërkuar azil në shtete të BE-së, 2012, 2013, 2014

⁵INSTAT, Tiranë, 2015

⁶ Rapporto Nazionale, Minori Stranieri non-Accompagnati, Ministero del Lavoro e delle Politiche Sociali, Roma, 31 Dicembre 2014

Vendet kryesore ku shtetasit shqiptarë kanë kërkuar azil janë: Gjermania, Greqia, Suedia, Franca, Mbretëria e Bashkuar dhe Belgjika. Arsyet kryesore të azilkërkimit kanë qenë ato ekonomike, duke çuar për rrjedhojë në nivele të larta refuzimi të kërkesës për azil nga vendet e BE-së.

A.1.5. Veçori të formimit dhe zhvillimit të diasporës së Shqipërisë

Në mungesë të një përkufizimi zyrtar për diasporën shqiptare, më së shumti, komunitetet shqiptare jashtë vendit përcaktohen bazuar në përkufizimin e Organizatës Ndërkombëtare për Migracionin e cila e përkufizon diasporën si “individët dhe pjesëtarët e rrjeteve, shoqatave dhe komuniteteve të cilët kanë lenë vendin e tyre të origjinës, por i ruajnë lidhjet me të”.⁷ Ky koncept përfshin komunitetet e punëtorëve emigrantë që janë vendosur përkohësisht në vende të tjera, emigrantët që kanë fituar nënshtetësinë e vendit pritës, emigrantët me dy shtetësi, dhe brezat e dytë dhe të tretë të emigrantëve.

Kufijtë kohorë të formimit të diasporës së Shqipërisë ndryshojnë. E ashtuquajtura “diaspora e vjetër” përbëhet nga emigrantët që kanë emigruar para vitit 1990, ndërsa “diaspora e re” nga emigrantët e emigruar pas këtyre viteve. Diaspora e vjetër është vendosur kryesisht në SHBA, Amerikën Latine, Australi, Turqi dhe disa vende të Evropës Perëndimore, ndërsa diaspora e re në Greqi, Itali, Angli etj., dhe më pak në vendet e diasporës së vjetër.

A.1.6. Përbërja e diasporës shqiptare

Diaspora shqiptare përbëhet aktualisht nga pesë grupe kryesore: i) emigrantët ekonomikë; ii) pjesëtarët e familjeve të emigrantëve ekonomikë; iii) studentët; iv) azilkërkuesit dhe refugjatët; v) fëmijët e pashoqëruar. Grupet më të mëdha të diasporës përbëhen nga emigrantët ekonomikë, pjesëtarët e familjeve të emigrantëve ekonomikë dhe studentët. Gjatë vitit 2014 pati një fluks në rritje të azilkërkuesve, sidomos drejt Gjermanisë.

A.1.7. Harta e emigrimit të shtetasve shqiptarë

Harta e emigrimit të shtetasve shqiptarëve u formua nga valët spontane të emigrimit të viteve 1990. Shumica e emigrantëve u vendosën në Itali dhe Greqi. Në vitin 2008, në Greqi kishte 459,390 emigrantë shqiptarë të regjistruar⁸, ndërsa më 1 janar 2014 në 1,246,500 imigrantë gjithsej. Duke u nisur nga fakti se shqiptarët përbëjnë rreth 65% të emigrantëve, mund të dilet në përfundimin se në Greqi në këtë kohë ishin rreth 800 mijë emigrantë shqiptarë të regjistruar.⁹ Rritja e numrit të emigrantëve gjatë periudhës 2008–2014 ishte rezultat i flukseve të reja nga Shqipëria, por edhe nga vazhdimi i ritmeve të legalizimit të emigrantëve me qëndrim të parregullt në Greqi. Ndërsa në Itali në fund të vitit 2014 ishin rreth 503 mijë emigrantë shqiptarë.¹⁰ Një pjesë e emigrantëve shqiptarë janë vendosur edhe në vende të tjera të BE-së, si: Mbretërinë e Bashkuar, Gjermani, Zvicër, Francë, si edhe SHBA-ja dhe Kanada. Të dhënat statistikore për emigrantët në këto vende janë të ndryshme, për shkak të pasaktësisë së burimeve të informacionit, sidoqoftë ky numër është të paktën 200 mijë.¹¹

A.1.8. Faktorët shtytës dhe tërheqës të emigrimit të shqiptarëve në periudhën 2012–2014

Emigrimi është produkt i faktorëve shtytës dhe tërheqës. Në rastin e emigrimit të shqiptarëve kanë mbizotëruar faktorët shtytës në krahasim me ata tërheqës. Shqiptarët e konsiderojmë emigrimin si zgjidhje, jo si zgjedhje. Edhe faktorët shtytës janë të ndryshëm. Megjithatë, midis tyre mbizotërojnë faktorët ekonomikë. Papunësia mbetet një faktor shtytës që ushqen flukset migratore. Në fund të vitit 2014 papunësia ishte rreth 17.3%. Rritja e nivelit të papunësisë nuk lidhet domosdoshmërisht me rritjen e numrit të të papunëve, por me përpjekjet e INSTAT-it për të zbuluar papunësinë e fshehtë, e cila para vitit 2014 nuk ishte llogaritur realisht. Trysnia e faktorëve shtytës është ende e fortë në prodhimin e flukseve migratore.

Edhe pse faktorët shtytës mbizotërojnë, disa faktorë tërheqës vazhdojnë të jenë veprues. Midis tyre dallojnë faktorët arsimorë, ç’ka shprehet në numrin e madh të studentëve shqiptarë që studiojnë në

⁷IOM, 2011, f. 28, *Fjalor i terminologjisë migratore*.

⁸ [Mediterranean Migration Observatory & Migration and Migration Policy in Greece](#), Critical Review and Policy Recommendations, Anna Triandafyllidou, Hellenic Foundation for European and Foreign Policy (ELIAMEP)

⁹ [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Foreign-born_population_by_country_of_birth_1_January_2014_\(%C2%B9\)_YB15.png](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Foreign-born_population_by_country_of_birth_1_January_2014_(%C2%B9)_YB15.png)

¹⁰ http://www.stranieriinitalia.it/attualita-5.3.milioni_di_immigrati_regolari_in_italia_aumentano_nonostante_la_crisi_19305.html

¹¹ Qendra e Studimeve për Migracionin, Tiranë, 2014

universitetet e huaja: italiane, greke, amerikane, gjermane, holandeze etj. Një tjetër faktor tërheqës vazhdon të jetë edhe aspirata e shqiptarëve të kualifikuar për të ndërtuar karrierën profesionale në vendet perëndimore. Ndër faktorët tërheqës mund të përmendet edhe mbështetja e emigrantëve të rinj ose potencialë prej emigrantëve ekzistues dhe familjeve të tyre në vendet pritëse.

A.1.9. Kanalet e emigrimit të shtetasve shqiptarë në periudhën 2012–2014

Emigrimi bashkëkohor i shtetasve shqiptarë nisi si një emigrim i parregullt. Ndërkohë, nënshkrimi i marrëveshjeve dypalëshe për punësimin e qytetarëve shqiptarë në Greqi (1996) dhe Itali (1997), mundësitë ligjore për bashkim familjar si edhe mundësitë e studimit të të rinjve shqiptarë në universitetet evropiane dhe amerikano-veriore, hapën rrugën e emigrimit të rregullt të qytetarëve shqiptarë drejt këtyre vendeve. Emigrimi i shqiptarëve mund të identifikohet gjatë dy serive kohore: 1990–2010 dhe pas vitit 2010, kur shqiptarëve iu krijua mundësia për lëvizje të lirë në Zonën Shengen.

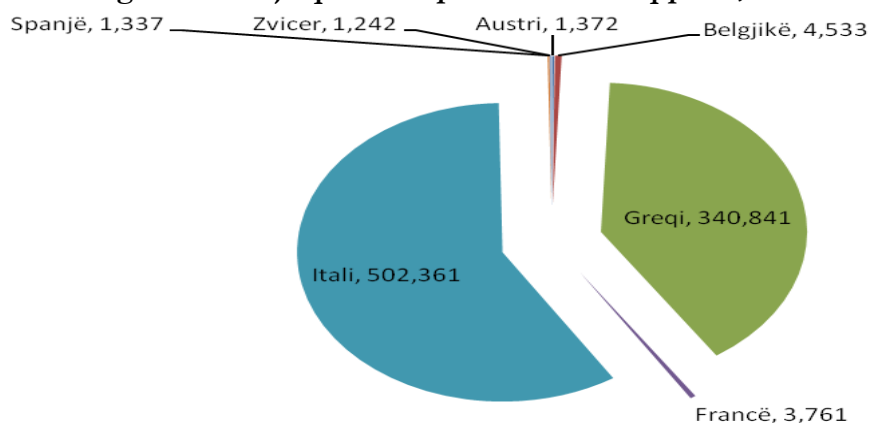
Aktualisht kanalet kryesore të emigrimit të parregullt janë: i) kufiri tokësor midis Shqipërisë dhe Greqisë dhe Malit të Zi, i cili vazhdon të funksionojë si kanal drejt Zonës Shengen nëpërmjet Greqisë, Kroacisë dhe Sllovenisë për qytetarët shqiptarë të cilëve u është ndaluar ligjërisht hyrja në Zonën Shengen; ii) zgjatja e qëndrimit në vendet evropiane pas skadimit të afateve ligjore të qëndrimit prej 90 ditësh; iii) aplikimi për azil në vendet e Bashkimit Evropian pa pasur arsye të qenësishme; iv) braktisja e fëmijëve, lënia e tyre në vendet pritëse dhe kthimi i prindërve në Shqipëri, dukuri e cila ka rritur numrin e emigrantëve fëmijë të pashoqëruar; v) përdorimi i mundësisë për të hyrë lirisht në Zonën Shengen dhe për ta përdorur më pas si trampolinë për të emigruar në mënyrë të parregullt në Mbretërinë e Bashkuar, SHBA dhe Kanada.

Format më të hasura të emigrimit të rregullt të shtetasve shqiptarë janë aktualisht tre: i) emigrimi me kontrata pune; ii) emigrimi në formën e bashkimit familjar të prindërve dhe fëmijëve të emigrantëve; iii) emigrimi për arsye studimi.

A.1.10. Dinamika e legalizimit të emigrantëve shqiptarë në periudhën 2012–2014

Gjatë viteve të fundit ritmet e legalizimit të emigrantëve shqiptarë në vendet e Bashkimit Evropian kanë qenë të moderuara për shkak se shumica e tyre janë legalizuar gjatë dekadës së fundit. Në vitin 2013, dy shtetet me numrin më të madh të lejeve të qëndrimit për shtetasit shqiptarë ishin Italia me 502,361 dhe Greqia me 340,841 leje qëndrimi. Ato ndiqeshin me një diferencë të madhe nga Belgjika me 4,533, Franca me 3,761, Spanja me 1,337, Austria me 1,372 dhe Zvicra me 1,242 leje qëndrimi. Në Suedi ka ndodhur një rritje më e madhe e numrit të lejeve të qëndrimit për shtetasit shqiptarë gjatë tri viteve të fundit. Një rritje e lehtë është konstatuar edhe në Greqi dhe Itali. Në grafikun e mëposhtëm pasqyrohet numri i lejeve të qëndrimit për shtetasit shqiptarë në vendet kryesore pritëse evropiane në vitin 2013.¹²

Figura 1.2. Leje qëndrimi për shtetasit shqiptarë, 2013

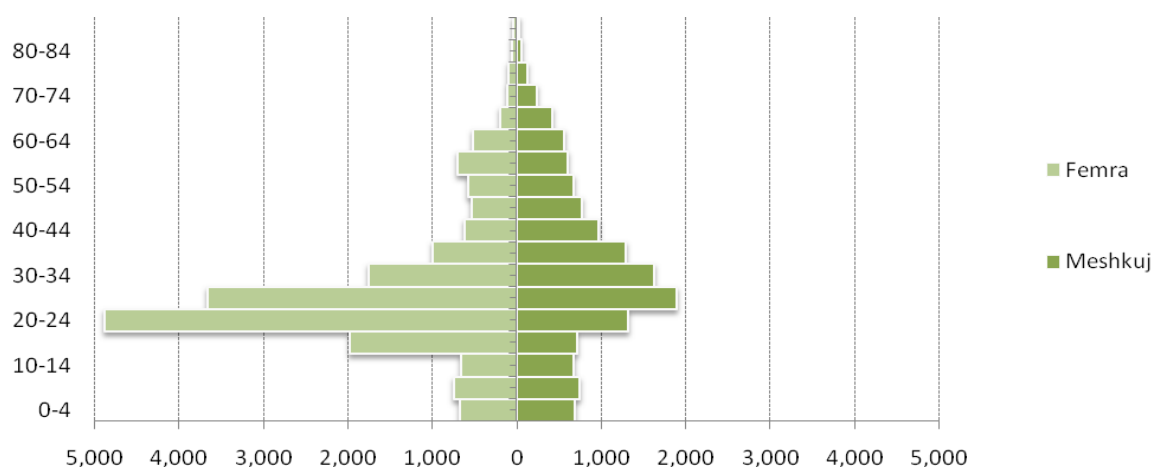
Burimi: <http://www.pewglobal.org/2014/09/02/global-migrant-stocks/>

¹²Për vitin 2014 nuk ka të dhëna.

A.1.11. Migrimi i brendshëm si “trampolinë” për migrimin e jashtëm

Ndryshimet e popullsisë së qarqeve, rritja ose pakësimi i popullsisë së tyre, ndikohen jo vetëm nga dy komponentët kryesorë të ndryshimit të popullsisë (shtesa natyrore dhe migracioni neto), por edhe nga lëvizjet e brendshme të popullsisë. Gjatë vitit 2014, rreth 32 mijë banorë u zhvendosën brenda vendit, duke ndryshuar qarkun, qytetin ose fshatin e vendbanimit të zakonshëm. Migrantët e brendshëm janë përgjithësisht të rinj. Më shumë se 50% e migrantëve të brendshëm i përkasin grup-moshës 15–34 vjeç, ndërkohë grup-mosha 20–24 vjeç përbën rreth 20% të migrantëve të brendshëm. Mosha mesatare e migrantëve të brendshëm femra ishte 29 vjeç, ndërsa për meshkujt 33 vjeç. Gratë priren të migrojnë brenda vendit sesa burrat, duke përbërë 58% të migrantëve të brendshëm.¹³ Tiparet demografike të migrantëve të brendshëm paraqiten në figurën e mëposhtme.

Figura 1.3. Migrantët e brendshëm sipas grup-moshës dhe gjinisë, 2014

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Gjendjes Civile, Tiranë, 2015

Duke vlerësuar normat bruto të migracionit të brendshëm neto, pra raportin e diferencës midis hyrjeve dhe daljeve nga secili qark, me popullsinë përkatëse, shprehur për mijë banorë, konstatohet se qarqet Dibër, Berat dhe Kukës kanë një normë bruto të migracionit neto shumë të ulët. Ndërkohë vetëm dy qarqe, Tiranë dhe Durrësi, kanë normat bruto të migracionit neto pozitive. Pra, në terma të përgjithshëm, 10 qarqe përjetojnë më tepër flukse dalje sesa hyrëse të popullsisë dhe, si rrjedhojë, kanë një normë të migracionit neto të brendshëm negative; në qarqet e Tiranës dhe Durrësit flukset hyrëse tejkalojnë dalëset, duke i bërë qarqet më të preferuara si destinacion për migrantët e brendshëm. Normat bruto të migracionit të brendshëm neto paraqiten në figurë.

Figura 1.4. Norma bruto e migracionit të brendshëm neto, 2014

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Gjendjes Civile, Tiranë, 2015

¹³ Drejtoria e Përgjithshme e Gjendjes Civile, Tiranë, 2014

Gjatë viteve 2012–2014 popullsia urbane ka ardhur në rritje. Pjesa më e madhe e individëve që kanë ndryshuar vendbanimin gjatë viteve të fundit kanë lëvizur drejt qendrave urbane, kryesisht Tiranë ose zonat përreth tij.

A.1.12. Intensifikimi i kthimit të emigrantëve shqiptarë në periudhën 2012–2014

Intensifikimi i kthimit të emigrantëve shqiptarë pas vitit 2009 është i lidhur, përveçse me krizën ekonomike në vendet pritëse, edhe me shtimin e herëpashershëm të flukseve të emigrantëve të parregullt nga Shqipëria. Gjatë viteve 2012–2014, sipas EUROSTAT, rezulton një tendencë në rritje e shtetasve shqiptarë me qëndrim të parregullt në vendet e BE-së. Sipas INSTAT-it dhe ONM-së, Tirana,¹⁴ 133.544 migrantë shqiptarë të moshës mbi 18 vjeç janë kthyer në Shqipëri në periudhën 2009–2013, prej të cilëve 98.414 meshkuj dhe 35.130 femra. Fluksi i kthimeve është rritur sidomos pas vitit 2009, ndërsa shumica e kthimeve kanë ndodhur në vitin 2012 dhe 2013 (53.4 për qind). Kthimet, ku dominojnë kthimet vullnetare (94 për qind) kanë ndodhur nga Greqia, 70.8 për qind, të ndjekura nga Italia 23.7 për qind dhe vende të tjera si Mbretëria e Bashkuar, Gjermania etj. Kthimet e emigrantëve shqiptarë janë kryesisht pasojë e krizës financiare botërore të vitit 2009 që goditi tregun e punës në vendet kryesore të destinacionit për migrantët shqiptarë.

Tipologjitë e emigrantëve shqiptarë të kthyer gjatë vitit 2014 kanë qenë tre: i) kthim vullnetar i emigrantëve ekonomikë; ii) kthim i emigrantëve ekonomikë për shkak të krizës në vendet kryesore pritëse, Greqi dhe Itali; iii) kthim i të miturve të shoqëruar/ose jo nga prindrit. Kontigjenti më i madh i emigrantëve të kthyer, në të katër format e mësipërme, ka qenë nga Greqia dhe Italia.

Për sa i përket kthimit të detyruar, sipas burimeve zyrtare,¹⁵ gjatë vitit 2014 u kryen 1,928 operacione riatdhesimi të shtetasve shqiptarë nga vendet e BE-së dhe vendet fqinje, nga të cilat 1,510 nga Greqia, 288 nga Maqedonia, 32 nga Mali i Zi, 73 nga Franca, 13 nga Mbretëria e Bashkuar, 5 nga Suedia, 2 nga Belgjika, 2 nga Luksemburgu, 1 nga Gjermania, 1 nga Spanja, 1 nga Zvicra. Gjatë vitit 2014 u riatdhesuan 21,658 shtetas shqiptarë ose 2,208 më shumë se në vitin 2013. Numri më i madh i të kthyerve, 71% e totalit, ka qenë nga Greqia.

Tabela 1.1. Numri i shtetasve shqiptarë të kapur në vendet e BE-së, 2012–2014

Numri/viti	2012	2013	2014
Numri i shtetasve shqiptarë të kapur në vendet e BE-së	18.610	27.035	30.430
Numri i shtetasve shqiptarë që iu është refuzuar hyrja në BE	13.195	12.980	14.275
Numri i shtetasve shqiptarë që iu është kërkuar të largohen nga BE-ja	16.160	20.725	29.665

Burimi: EUROSTAT, 2015

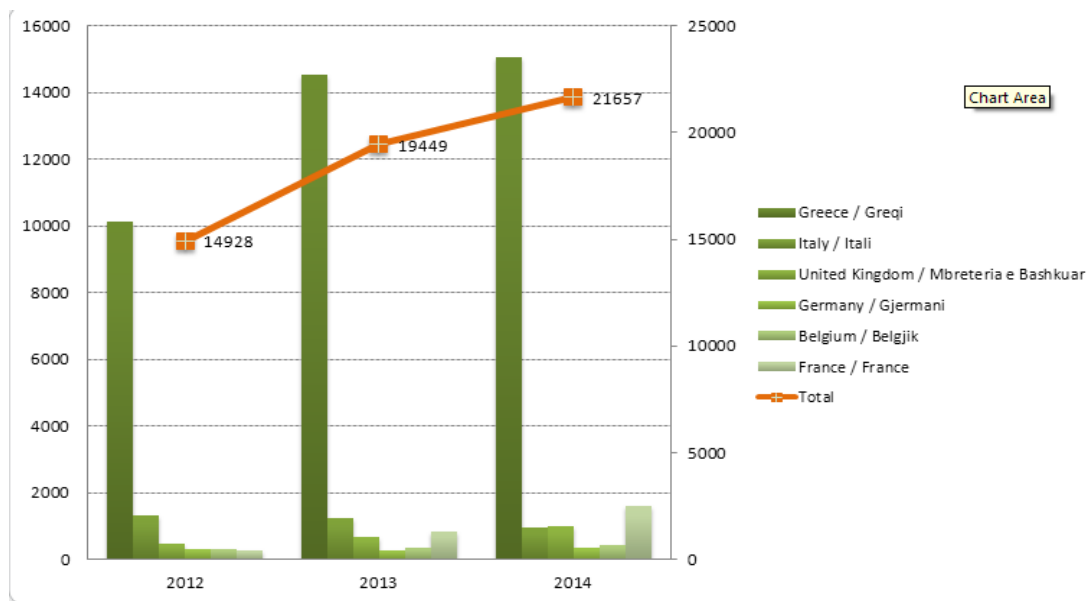
Tabela e mëposhtme paraqet numrin e shtetasve shqiptarë të deportuar nga vendet e BE-së në periudhën 2012–2014.

¹⁴ Migracioni i kthimit dhe riintegrimi në Shqipëri 2013, INSTAT dhe Organizata Ndërkombëtare për Migracionin, 2014.

¹⁵ Drejtoria e Përgjithshme e Kufirit dhe Migracionit, Tiranë, 2015.

Figura 1.5. Shtetas shqiptarë të deportuar nga vendet e BE-së, 2012-2014

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Kufirit dhe Migracionit, Tiranë, 2015

Tabela e mëposhtme paraqet numrin e shtetasve shqiptarë të kthyer nga vendet e BE-së gjatë viteve të fundit, sipas grup-moshave.

Tabela 1.2. Shtetas shqiptarë të kthyer sipas grup-moshës, 2012–2014

Viti	Totali	Meshkuj		Femra	
		gjithsej	nën 18 vjeç	gjithsej	nën 18 vjeç
2012	14762	14097	495	665	46
2013	20751	20461	535	290	56
2014	20376	19354	397	1022	78

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Kufirit dhe Migracionit, Tiranë, 2015

Pra, rreth 96% e emigrantëve të kthyer në vitin 2012 kanë qenë meshkuj, kundrejt 4% femra, ndërkohë që në vitin 2014 meshkujt përbënin rreth 95% të të kthyerve. Kthimi i të miturve është kryer kryesisht pa procedura ripranimi dhe rezulton sa më poshtë

Tabela 1.3. Shtetet kryesore kthyes të të miturve të pashoqëruar, 2013–2014

Viti	2013	2014
Greqia	803	611
Franca	34	92
Britania e Madhe	25	46
Zvicër	17	38
Suedia	14	29
Gjermania	10	28
Totali	972	907

Burimi: Sistemi TIMS në Drejtorinë e Policisë së Shtetit, 2015

Numri i të miturve të pashoqëruar të kthyer nga vendet e BE-së, me procedurë ripranimi paraqitet në tabelën e mëposhtme:

Tabela 1.4. Kthimi i të miturve nga vendet e BE-së me procedurë ripranimi, 2014

Shteti	2014	2014
Greqia	3 kërkesa	3 të ripranuar
Franca	4 kërkesa	3 të ripranuar
Suedia	6 kërkesa	2 të ripranuar
Italia	1 kërkesa	1 i ripranuar
Totali	14 kërkesa	9 të ripranuar

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Kufirit dhe Migracionit, Tiranë, 2015

Gjatë vitit 2013 nuk ka pasur asnjë kërkesë ripranimi për të mitur të pashoqëruar.

Gjatë vitit 2014, numri i të miturve të pashoqëruar që kërkuar azil në vendet të BE-së u rrit. Me qëllim parandalimin e këtij fenomeni, pritjen dhe trajtimin social pas rikthimit të tyre në familje, u miratuan akte të posaçme normative, si urdhri i brendshëm i drejtorit të Policisë së Shtetit nr. 643, datë 17.12.2013, “Për marrjen e masave për ripranimin në Shqipëri të të miturve të pashoqëruar, verifikimin dhe fillimin e hetimeve në rastet kur prindërit apo kujdestarët ligjorë nuk përmbushin detyrimet ligjore”; dhe urdhri i përbashkët i drejtorit të Policisë së Shtetit dhe Shërbimit Social Shtetëror nr. 332/3, datë 7.3.2014, “Mbi marrjen e masave për pritjen dhe trajtimin social të të miturve të pashoqëruar që kthehen /ripranohen nga vendet e tjera”.

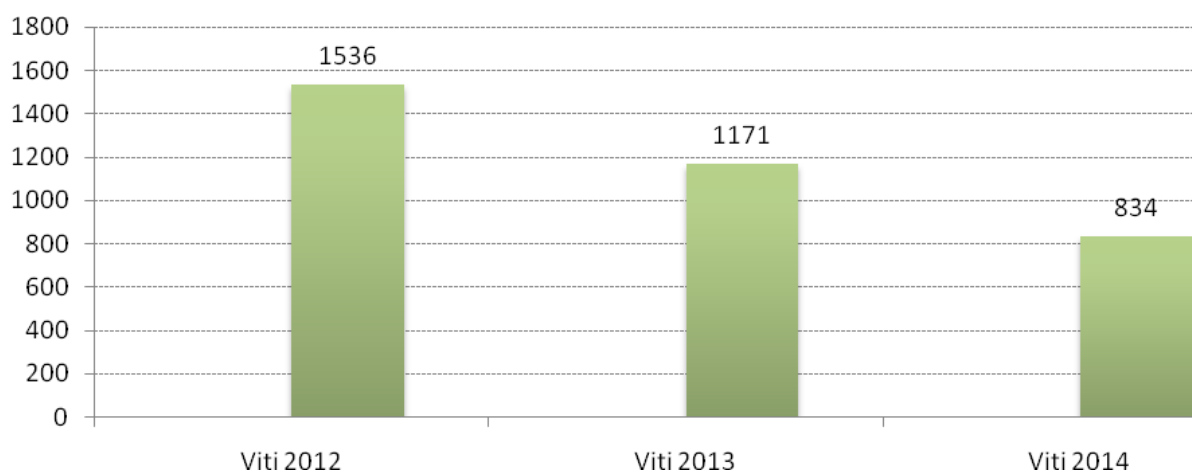
A.1.13. Shërbimet e Sporteleve të Migracionit ndaj emigrantëve të kthyer, 2012–2014

Kthimi i emigrantëve, duke iu referuar studimit të INSTAT-it dhe IOM-it të vitit 2014, është intensifikuar gjatë viteve të fundit. Duke iu referuar moshës, rezulton se moshë më e zakonshme e kthimit varion ndërmjet 25 dhe 29 vjeç, ndërsa përqindja e të kthyerve në moshë pensioni është e ulët, rreth 6%. Duke iu referuar gjinisë, shumica e të kthyerve janë meshkuj, 73.7%, kundrejt 26.3%, femrave. Duke iu referuar gjendjes civile, rezulton se mbi 30% e të gjithë të kthyerve kanë mbajtur gjendjen e tyre civile “beqar/e” gjatë migracionit dhe pas kthimit në Shqipëri. Ndërkohë, përqindja e migrantëve që janë martuar jashtë vendit është më e lartë sesa e atyre që janë martuar pas kthimit në Shqipëri (11.8% kundrejt 6.6%). Duke iu referuar dëshirës së kthimit, rreth 94% e të kthyerve pranojnë se vendosën me vullnetin e tyre të kthehen, ndërsa më pak se 6% e tyre pranojnë se kanë qenë të detyruar të kthehen. Duke iu referuar vendit nga kthehen, Greqia ka qenë vendi i destinacionit të fundit për shumicën e të kthyerve (70.8%) e ndjekur nga Italia, Mbretëria e Bashkuar dhe Gjermania. 16

Një pjesë e shtetasve shqiptarë që kthehen nga emigracioni paraqiten pranë Sporteleve të Migracionit (SM) që ndodhen në të gjitha zyrat rajonale dhe vendore të punësimit. SM-të janë struktura të ngritura për t’u ardhur në ndihmë shtetasve shqiptarë të kthyer për lehtësimin e riintegrit të tyre në vend pas kthimit përmes orientimit drejt shërbimeve publike në përputhje me nevojat e tyre. Në të gjithë vendin janë ngritur 36 SM. Në zbatim të Strategjisë për Riintegrimin e Shtetasve Shqiptarë të Kthyer 2010-2015 dhe Planit të saj të Veprimit këto struktura intervistojnë shtetasit shqiptarë të kthyer që paraqiten në sportel, japin informacion për shërbimet publike dhe private, në përputhje me nevojat e identifikuar dhe referojnë te shërbimet publike dhe private, si dhe projekte specifike të shoqërisë civile. Shtetasit e kthyer paraqiten vullnetarisht pranë sporteleve. Në tabelë paraqitet numri i shtetasve të kthyer, të regjistruar në SM gjatë tri viteve të fundit.

¹⁶ Migracioni i kthimit dhe riintegrimi në Shqipëri 2013, INSTAT dhe Organizata Ndërkombëtare për Migracionin, 2014.

Figura 1.6. Shtetasit shqiptarë të kthyer të regjistruar në SM, 2012–2014

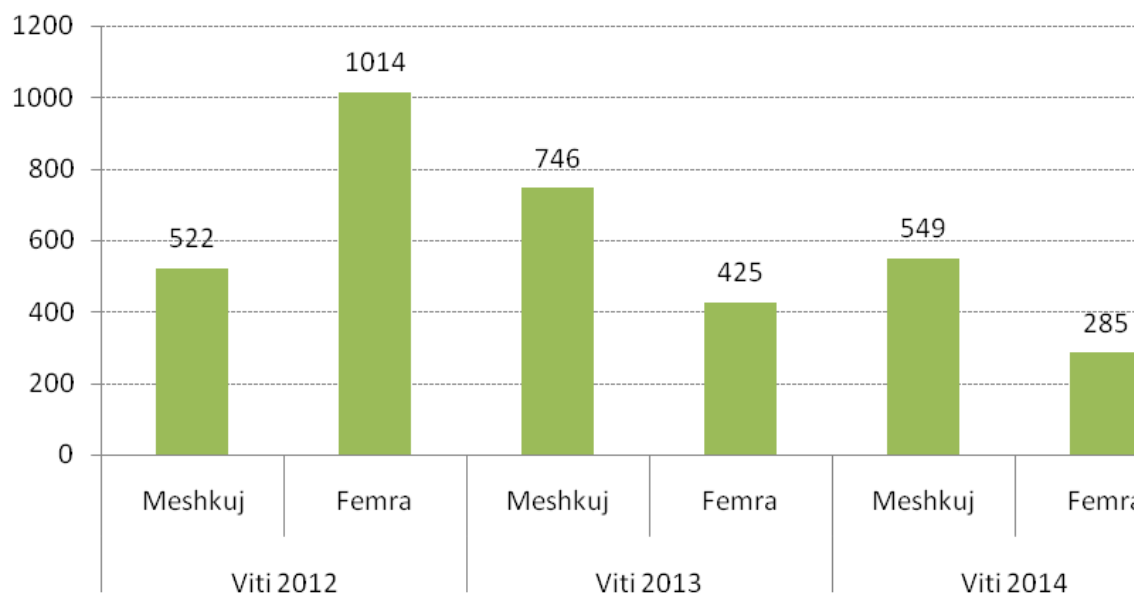

Burimi: Raporti i monitorimit të Planit të Veprimit të Strategjisë për Riintegrimin e Shtetasve Shqiptarë të Kthyer 2010–2015. MMSR, SHKP, Tiranë, 2015

Në tri vitet e fundit janë paraqitur pranë SM 3,541 shtetas shqiptarë të kthyer. Prej vitit 2012 ka një ulje të numrit të shtetasve shqiptarë që janë paraqitur në SM. Femrat përbëjnë gjysmën e të kthyerve të paraqitur pranë tyre. Numri i lartë i femrave lidhet me faktin se shumica e emigrantëve që janë paraqitur në sportele shprehen se janë kthyer familjarisht për afat të gjatë.

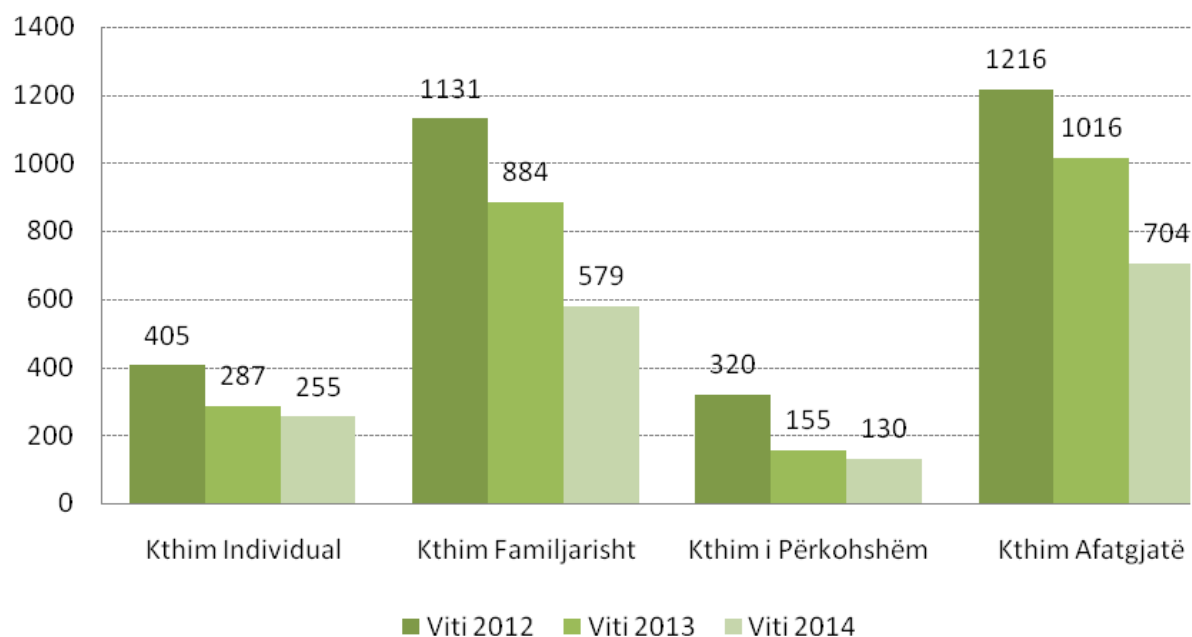
Në tabelën e mëposhtme paraqitet numri i shtetasve shqiptarë të kthyer, të regjistruar në SM gjatë tri viteve të fundit, sipas gjinisë.

Figura 1.7. Shtetas shqiptarë të kthyer të paraqitur në SM sipas gjinisë, 2012–2014

Burimi: Raporti i monitorimit të Planit të Veprimit të Strategjisë për Riintegrimin e Shtetasve Shqiptarë të Kthyer 2010-2015. MMSR, SHKP, Tiranë, 2015

Figura 1.8. Shtetas shqiptarë të kthyer të paraqitur në SM sipas tipit të kthimit 2012–2014

Burimi: Raporti i monitorimit të Planit të Veprimit të Strategjisë për Riintegrimin e Shtetasve Shqiptarë të Kthyer 2010–2015. MMSR, SHKP, Tiranë, 2015

Dy vendet kryesore nga janë kthyer shtetasit shqiptarë janë Greqia dhe Italia. Pjesa më e madhe, rreth 80%, e shtetasve shqiptarë të kthyer të paraqitur pranë SM vinin nga Greqia, ndërsa 14% nga Italia. Të kthyerit nga vende të tjera të BE-së dhe joanëtare të BE-së të paraqitur në SM përbënin rreth 6% të të paraqiturve në SM. Në tabelën e mëposhtme paraqitet numri i shtetasve shqiptarë të kthyer, të regjistruar në SM gjatë tri viteve të fundit, sipas shtetit nga janë kthyer.

Tabela 1.5. Shtetasit shqiptarë të paraqitur në SM sipas shtetit nga janë kthyer, 2012–2014

Shteti/viti:	2012		2013		2014	
Greqi	1321	86	963	82%	679	81
Itali	188	12.2	131	11%	121	14
Vende të tjera të BE-së	17	1.1	64	5.4%	21	2.5
Vende joanëtare të BE-së	10	1	13	1%	12	2

Burimi: Raporti i monitorimit të Planit të Veprimit të Strategjisë për Riintegrimin e Shtetasve Shqiptarë të Kthyer 2010–2015. MMSR, SHKP, Tiranë, 2015

Shumica e kthimeve ka ndodhur për shkak të papunësisë në vendin pritës. Një pjesë e kthimeve ka ardhur për shkak të mungesës së dokumentacionit në vendin pritës, por ato nuk zënë një vend të madh krahasuar me numrin e kthimeve për shkak të papunësisë. Gjatë viteve 2012–2014, numri i të kthyerve për motive të tjera, ndër të cilat investimet, ka ardhur duke u rritur. Megjithatë ai është ende i vogël. Një arsye për këtë mund të jetë mosparaqitja e këtij grupi në sportele për shkak se vijnë me një plan të mirëmbledhur dhe punojnë për ta vënë në zbatim. Pjesa që paraqitet në SM ende nuk e ka të konsoliduar ose i mungojnë fondet për të investuar e hapur biznes dhe kanë nevojë për më shumë informacion. Në përgjithësi, shkaqet që i kanë shtyrë shtetasit shqiptarë të kthehen përgjatë viteve 2012–2014 nuk kanë pasur ndryshime të mëdha. Megjithatë, në vitin 2014 vihet re një ulje e kthimeve për shkak të mungesës së dokumentacionit dhe një rritje e kthimeve për shkaqe të tjera (jo papunësi). Në tabelën e mëposhtme paraqitet numri i shtetasve shqiptarë të kthyer, të regjistruar në SM gjatë tri viteve të fundit, sipas shkakut të kthimit.

Tabela 1.6. Shtetasit shqiptarë të kthyer të regjistruar në SM sipas shkakat të kthimit, 2012–2014

Shkaku i kthimit/viti:	2012		2013		2014	
Papunësia	1348	88%	1060	91%	736	88%
Mungesa e dokumentacionit	31	2%	67	5.1%	43	5%
Për të investuar	9	1%				
Shkaqe të tjera			43	3.7%	55	6.5%

Burimi: Raporti i monitorimit të Planit të Veprimit të Strategjisë për Riintegrimin e Shtetasve Shqiptarë të Kthyer 2010–2015. MMSR, SHKP, Tiranë, 2015

Pjesa më e madhe e shtetasve shqiptarë të kthyer të paraqitur në SM u përkasin grup-moshave 25–34 vjeç, 35–44 vjeç dhe mbi 45 vjeç. Kjo lidhet me faktin se në këto grup-mosha individët kanë krijuar familje dhe janë në kërkim të punës dhe plotësimit të nevojave të tjera. Numri i shtetasve në moshë 15–24 vjeç ka qenë i vogël krahasuar me grup-moshat e tjera dhe ka pësuar një rënie të lehtë në vitet 2012–2014. Nuk ka ndryshim të madh në vite për sa i përket grup-moshave të shtetasve shqiptarë të kthyer, të cilët janë paraqitur në sportele. Në tabelën e mëposhtme paraqitet numri i shtetasve shqiptarë të kthyer, të regjistruar në SM gjatë tri viteve të fundit, sipas grup-moshave.

Tabela 1.7. Shtetasit shqiptarë të kthyer të regjistruar në SM sipas grup-moshave, 2012–2014

Grup-mosha/viti	2012		2013		2014	
15 deri 24 vjeç	167	11%	113	9.7%	67	8%
25 deri 34 vjeç	442	29%	333	28%	265	32%
35 deri 44 vjeç	455	30%	345	29%	257	30%
45 e në vazhdim	472	31%	380	32%	245	29%

Burimi: Raporti i monitorimit të Planit të Veprimit të Strategjisë për Riintegrimin e Shtetasve Shqiptarë të Kthyer 2010–2015. MMSR, SHKP, Tiranë, 2015

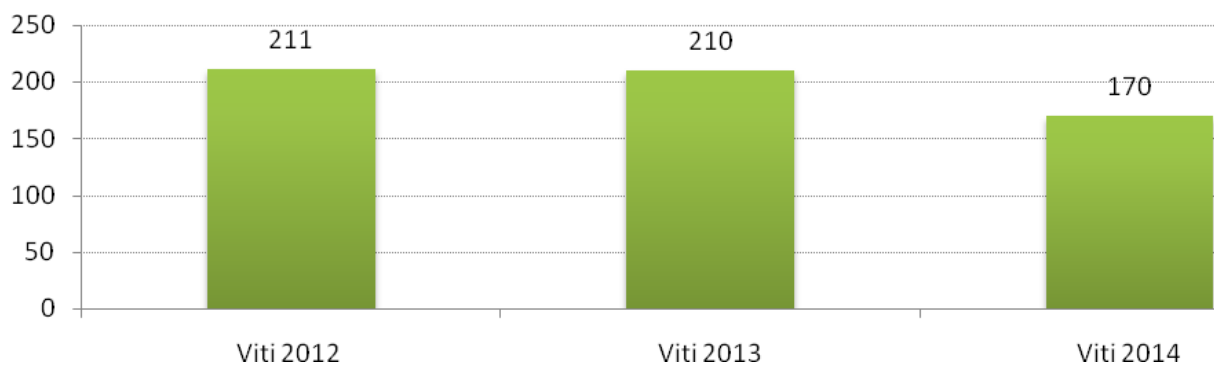
Pjesa më e madhe e shtetasve shqiptarë të kthyer të paraqitur pranë SM kanë paraqitur si nevojë gjetjen e një pune, për të cilën kanë marrë këshillim.. Ky grup ndiqet nga grupi i shtetasve të kthyer, të cilët kanë kërkuar e marrë informacion për formim profesional, i cili është rritur në vitet 2013–2014. Një pjesë e të kthyerve kanë marrë informacion për shërbimet mjekësore. Është më i vogël numri i të kthyerve që kanë kërkuar informacion për ndihmën ekonomike dhe mbështetjen në të ardhura. Të kthyerit që kanë kërkuar informacion për hapjen e një biznesi zënë një përqindje të vogël, që vjen duke u rritur. Një grup të kthyerish kanë marrë informacion për shërbime të tjera. Gjatë viteve 2012–2014 kanë marrë pranë SM këshillim për punësim 2,400 shtetas të kthyer, orientim profesional 677 persona, informim për shërbimet shëndetësore 973 persona, informacion për mbështetje me të ardhura 553 persona, informacion për hapje biznesi 104 persona dhe informacion për shërbime të tjera 130 persona. Në tabelë paraqitet numri i të kthyerve, të regjistruar gjatë tri viteve të fundit, sipas shërbimeve të përfituara.

Tabela 1.8. Shtetasit shqiptarë të kthyer sipas shërbimeve të përfituara në SM, 2012–2014

Shërbime të përfituara	2012		2013		2014	
Këshillim për punësim	1005	65.4%	814	70%	581	70%
Orientim profesional	246	16%	226	19%	205	24.5%
Informim për shërbimet mjekësore	496	32.29%	258	22%	219	26%
Mbështetje me të ardhura	227	15%	226	19%	100	12%
Hapje biznesi	44	3%	18	1.6%	42	5%
Shërbime të tjera			68	6%	62	7%

Burimi: Raporti i monitorimit të Planit të Veprimit të Strategjisë për Riintegrimin e Shtetasve Shqiptarë të Kthyer 2010–2015. MMSR, SHKP, Tiranë, 2015

Shtetasit shqiptarë të kthyer të paraqitur pranë SM, që kanë kërkuar formim profesional janë referuar drejt kurseve të formimit profesional. Këto kurse në qendrat publike të formimit profesional janë falas. Në periudhën 2012–2014 kanë marrë pjesë në kurset e formimit profesional pranë qendrave publike të formimit profesional, 591 shtetas shqiptarë të kthyer. Kurset profesionale me frekuentim më të madh nga të kthyerit kanë qenë ato për instalues dhe riparues rrjeti, kuzhinier, rrobaqepësi, menaxhim ndërmarrjesh, hidraulik, parukeri, instalues panelesh diellore. Në tabelën e mëposhtme paraqitet numri i shtetasve shqiptarë të kthyer, të regjistruar në SM gjatë tri viteve të fundit, të cilat janë kualifikuar profesionalisht.

Burimi: Raporti i monitorimit të Planit të Veprimit të Strategjisë për Riintegrimin e Shtetasve Shqiptarë të Kthyer 2010–2015. MMSR, SHKP, Tiranë, 2015

Të kthyerve në moshë shkollore trajtohen u krijohen lehtësi për përfshihen në sistemin arsimor. Referuar të dhënave të MAS-it, në vitin shkollor 2013–2014 janë regjistruar në arsimin parauniversitar mbi 2,060 fëmijë të kthyer nga emigracioni. Që prej vitit 2010, shpërndan në pikat kufitare, si dhe pranë DAR/ZA materiale informuese mbi arsimin e shtetasve shqiptarë të kthyer nga emigracioni.

Tabela 1.9. Riintegrimi arsimor i emigrantëve të kthyer, 2014

Nr. i fëmijëve të shtetasve shqiptarë të kthyer që kanë lindur j/shtetit dhe janë regj. për herë të parë në sistemin arsimor shqiptar.	1628
Nr. i shtetasve të kthyer, që janë regjistruar në sistemin arsimor shqiptar, për të vazhduar studimet e nisura jashtë vendit.	2062
Numri i fëmijëve të shtetasve shqiptarë të ripranuar, që janë sistemuar në arsimin parauniversitar shqiptar.	36
Numri i njehsimeve të dëftesave dhe të dokumentacionit shkollor	1876

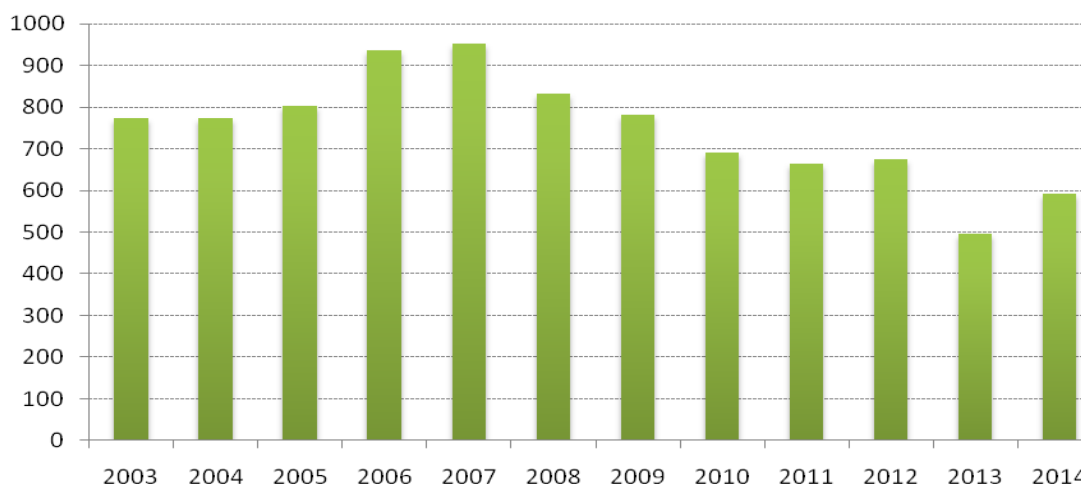
Burimi: MAS, 2015

A.1.14. Rritja e lehtë e dërgesave në para të emigrantëve

Shqipëria vazhdon të ketë një varësi të lartë nga dërgesat në para të emigrantëve. Prej vitit 2007, kur dërgesat arritën nivelin më të lartë, 952 milionë euro, dhe deri në vitin 2013 dërgesat erdhën në rënie, duke arritur në këtë vit pikën më të ulët 544 milionë euro. Gjatë vitit 2014 ndodhi një rritje e lehtë në 592 milionë euro.¹⁷

¹⁷ Banka e Shqipërisë, 2015

Figura 1.10. Dinamika e dërgesave në para të emigrantëve shqiptarë, 2003–2014

Burimi: <http://open.data.al/sq/lajme/lajm/id/1074/Remitancat-si-flukse-hyrese-dhe-dalese-2014>

Rënia e dërgesave ka ndodhur për shkak të krizës në vendet pritëse, Greqi dhe Itali, por edhe për shkaqe të tjera: maturimi i procesit migrator, mplakja e brezit të parë të emigrantëve, rritja e shpenzimeve për brezin e dytë dhe të tretë të emigrantëve, kristalizimi i projekteve migratore, rritja e kostos së shërbimeve publike dhe jetesës në vendet pritëse, modifikimi i sjelljes dhe projekteve individuale e familjare, për shkak të pasigurisë që shkakton kriza financiare etj.

A.2. Imigrimi drejt Shqipërisë

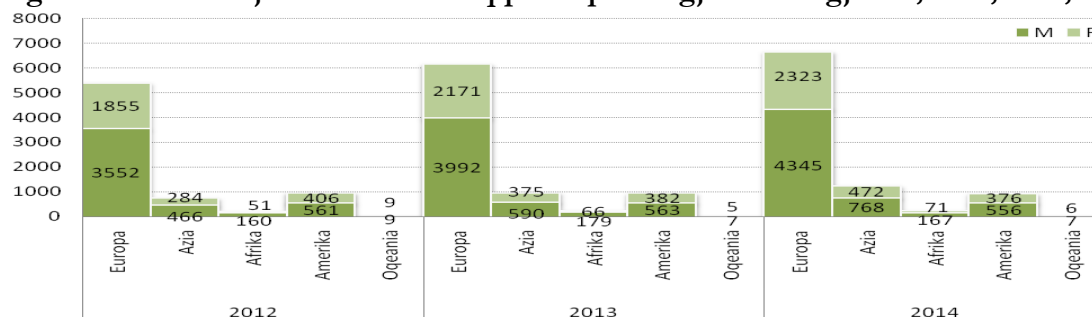
A.2.1. Shqipëria si vend pritës

Në Shqipëri jetojnë katër grupe rezidentësh të huaj: i) imigrantë të rregullt ekonomikë; dhe ii) për motive të tjera; iii) studentë, azilkërkues; iv) të huaj të natyralizuar. Gjatë vitit 2014, Shqipëria ka shërbyer si vend pritës për imigrantë ekonomikë, refugjatë dhe azilkërkues.

A.2.1.1. Imigrantët e rregullt rezidentë në Shqipëri, 2012–2014

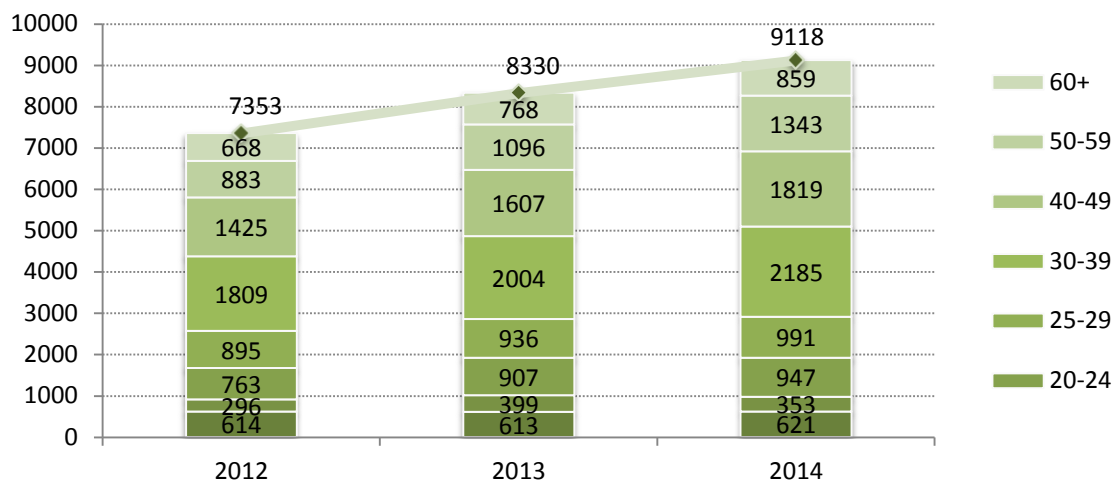
Numri i përgjithshëm i shtetasve të huaj që qëndrojnë në Shqipëri ka mbetur përafërsisht në nivelin 0.3% të popullsisë vendase gjatë dekadës së fundit. Numri dhe origjina e imigrantëve të rregullt nuk ka shënuar ndryshime të theksuara. Në vitin 2012, rreth 74% të imigrantëve e përbënin ata me origjinë evropiane, 10% nga Azia, 13% nga Amerika dhe 2% nga Afrika. Në vitin 2013, 74% të imigrantëve e përbënin ata me origjinë evropiane, 12% aziatike, 11% amerikane dhe 3% afrikane. Në vitin 2014, imigrimi nga vendet evropiane zinte 75%, ndërkohë që 13% vinin nga kontinenti amerikan, 10% nga kontinenti aziatik dhe numri i emigrantëve nga shtete të tjera ishte i papërfillshëm, rreth 1–2%. Në figurë paraqiten të dhënat mbi të huajt rezidentë në Shqipëri sipas origjinës dhe gjinisë.

Figura 1.11. Të huaj rezidentë në Shqipëri sipas origjinës dhe gjinisë, 2012, 2013, 2014

Burimi: Sistemi FER-TIMS në Drejtorinë e Policisë së Shtetit, Tiranë, 2015.

Figura 1.12. Të huaj rezidentë në Shqipëri sipas grup-moshave, 2012, 2013, 2014

Burimi: Sistemi FER-TIMS në Drejtorinë e Policisë së Shtetit, Tiranë, 2015.

Nga të dhënat sipas grup-moshave, rezulton një rritje e të huajve rezidentë të moshës 30–39 vjeç. Në tabelën e mëposhtme paraqiten të dhënat mbi të huajt rezidentë në Shqipëri sipas shtetësisë.

Tabela 1.10. Të huaj rezidentë në Shqipëri sipas shtetësisë, 2012, 2013, 2014

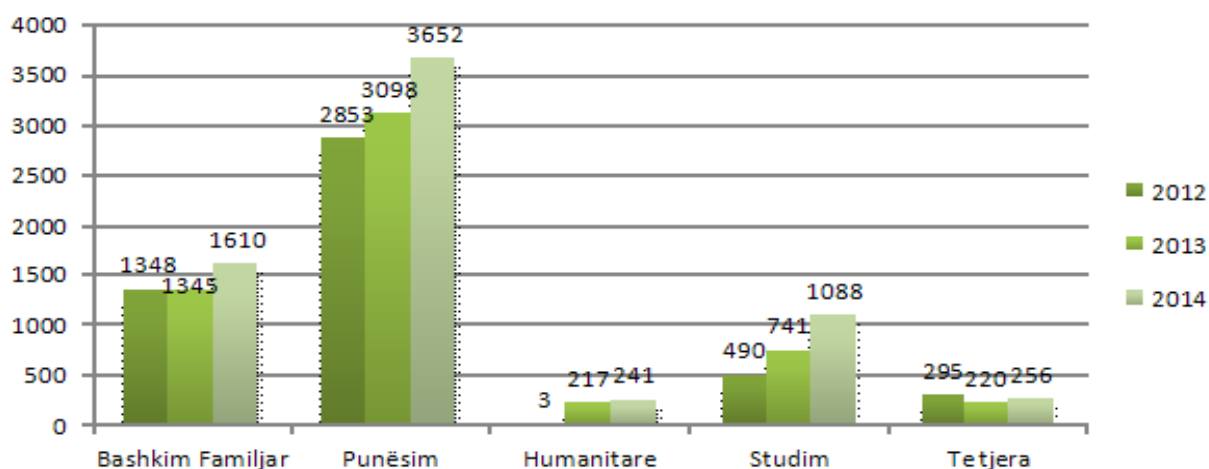
Shteti	2012	2013	2014
Turqi	991	1112	1392
Itali	893	1082	1585
Kosovë	437	576	803
Greqi	304	360	286
SHBA	461	315	262
Kanada	206	191	253
Kinë	169	142	200
Kroaci	102	135	122
Maqedoni	122	126	137
Gjermani	120	118	143
Mbretëri e Bashkuar	111	103	142
Rumani	96	94	97

Burimi: Sistemi FER-TIMS në Drejtorinë e Policisë së Shtetit, Tiranë, 2015

Për sa u përket shtetësisë, dominojnë ajo turke dhe italiane. Ndërmjet imigrantëve evropianë për vitin 2014, rreth 23% ishin Italianë, 20% ishin turq, 15% ishin nga Kosova dhe nga Maqedonia dhe 30% nga vende të tjera. Rreth 30% e imigrantëve aziatikë erdhën nga Kina. Imigrantët nga SHBA-ja përbënin 61% të emigrantëve të kontinentit amerikan, ndërsa kanadezët 26%. Imigrantët nga shtetet afrikane zinin 3% të aplikimeve për vitin 2014. Prurjet migratore nga Kosova, Maqedonia, Mali i Zi, Serbia për vitin 2014 janë dominuar nga ata me kombësi shqiptare.

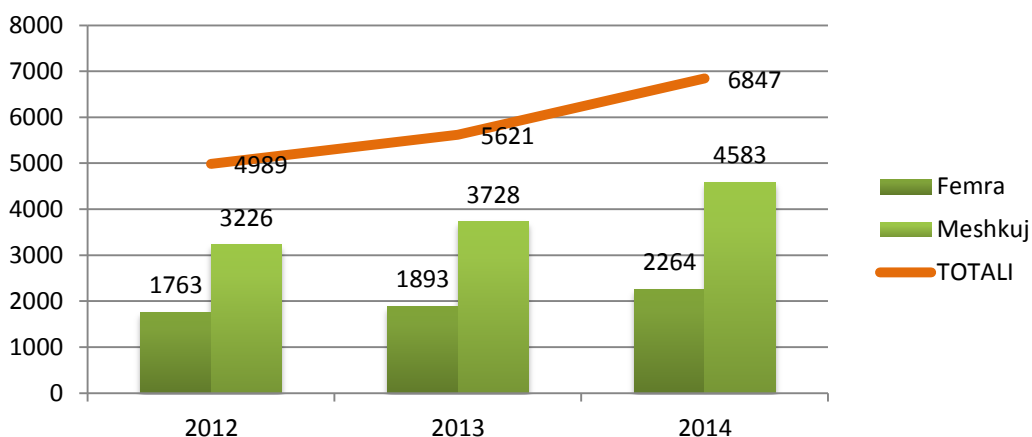
Sipas motiveve të qëndrimit, numrin më të madh të të huajve e përbëjnë ata që qëndrojnë në Shqipëri për motive punësimi, me afat mbi 12 muaj, kryesisht meshkuj, përqendruar kryesisht në qytetin e Tiranës. Të dhënat për të huajt që aplikuan për leje qëndrimi në Republikën e Shqipërisë gjatë viteve 2012–2014 janë paraqitur në figurat e mëposhtme.

Figura 1.13. Të huaj që ju është lëshuar leje qëndrimi sipas motivit, 2012, 2013, 2014

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Kufirit dhe Migracionit, Tiranë, 2015

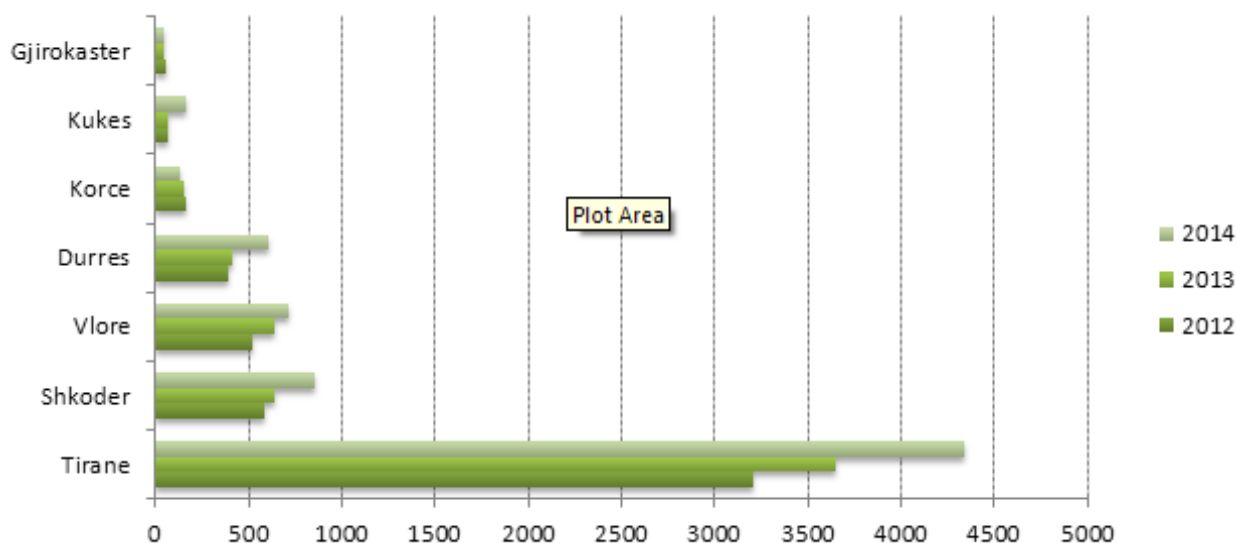
Figura 1.14. Të huaj që ju është lëshuar leje qëndrimi sipas gjinisë, 2012- 2014

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Kufirit dhe Migracionit, Tiranë, 2015

Sipas të dhënave të Regjistrit Elektronik për të Huajt (FER), gjatë vitit 2014 u pranuan dhe vlerësuan 6,847 aplikime të shtetasve të huaj për leje qëndrimi. Në figurën e mëposhtme paraqitet dinamika e kërkesave për leje qëndrimi në Shqipëri gjatë viteve 2012–2014, sipas rajoneve.

Figura 1.15. Aplikime për leje qëndrimi, 2012–2014

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Kufirit dhe Migracionit, Tiranë, 2015

Siç shihet nga figura 1.15, gjatë vitit 2014 u paraqitën dhe u pranuan dhe vlerësuan më shumë kërkesa për leje qëndrimi, krahasuar me vitet 2012 dhe 2013. Ashtu si edhe shumica e rezidentëve, edhe shumica e aplikantëve të rinj për leje qëndrimi janë përqendruar në Tiranë, Shkodër, Vlorë dhe Durrës.

A.2.1.2. Studentët e huaj në universitetet shqiptare, 2012–2014

Gjatë viteve të fundit numri i studentëve të huaj në universitetet shqiptare ka ardhur në rritje: nga 471 më 2012-n, në 709 më 2013-n dhe 690 më 2014-n. Rënia e numrit të studentëve të huaj në vitin 2014 shpjegohet me reformën e arsimit të lartë dhe mbylljen e disa universiteteve private në Shqipëri. Shumica e studentëve të huaj vijnë nga popullsia shqiptare në vendet e rajonit, Kosovë dhe Maqedoni, si edhe nga Turqia dhe Italia.

Tabela 1.11. Të huaj që studiojnë në Shqipëri, 4 shtetësitë kryesore

	2012	2013	2014
Turqi	214	282	86
Itali	185	342	493
Kosovë	52	63	88
Maqedoni	20	22	23

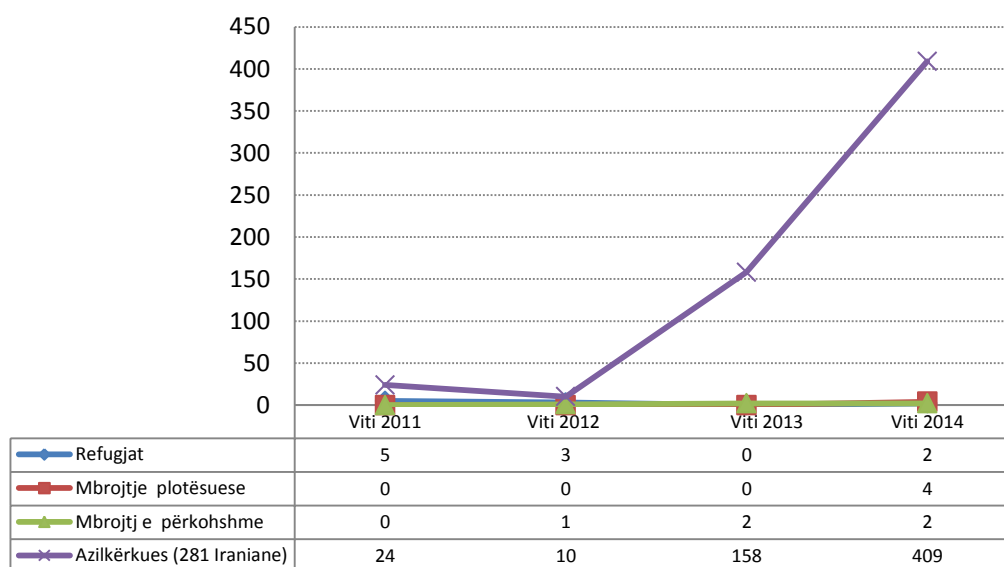
Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Kufirit dhe Migracionit, Tiranë, 2015

A.2.1.3. Trajtimi i azilkërkuesve, 2011–2014

Gjatë vitit 2014 ndodhi një rritje e vullshme e azilkërkuesve në Shqipëri. Numri i tyre u rrit rreth 2.6 herë, nga 158 në 409. Kryesisht kjo rritje ndodhi për shkak të mbërritjes në Shqipëri të shtetasve iraniane të kampit Ashraf, në kuadër të një marrëveshjeje qeveritare. Gjatë vitit 2014, në Shqipëri u vendosën në këtë kuadër 281 shtetas iranianë.

Dinamika e të huajve me mbrojtje ndërkombëtare në Shqipëri paraqitet në figurën e mëposhtme:

Figura 1.16. Të huaj me mbrojtje ndërkombëtare në Shqipëri, 2011–2014

Burimi: Drejtoria për Shtetësinë dhe Refugjatët, Tiranë, 2015

Dinamika e të huajve me mbrojtje ndërkombëtare, sipas shtetësisë, paraqitet në figurë:

Tabela 1.12. Të huaj azilkërkues sipas shtetësisë, 2012, 2013, 2014

Shtetësia/viti	2012	2013	2014
Kosovë	1	-	8
Irak	1	-	1
Ukrainë	-	-	1
Eritrea	-	-	11
Iran	-	137	276
Sudan	-	-	2
Gambia	-	-	3
Afrika Jugut	-	-	1
Liban	-	-	1
Dagestan	-	-	1
Azerbaxhan	-	-	5
Afganistan	2	-	2
Siri	-	18	97
Pakistan	1	-	-
Jordani	5	-	-
Bosnjë-Hercegovinë	-	1	-
Kroaci	-	1	-
Mali i zi	-	1	-
TOTAL	10	158	409

Burimi: Drejtoria për Shtetësinë dhe Refugjatët, Tiranë, 2015

Gjatë vitit 2012 iu njoh statusi i refugjatit 2 azilkërkuesve nga Kosova, 1 nga Siria, 1 nga Turqia. Gjatë vitit 2013 iu njoh statusi i refugjatit 2 azilkërkuesve nga Kosova, 1 nga Siria, 1 nga Afganistani. Gjatë vitit 2014 iu njoh statusi i refugjatit 2 azilkërkuesve nga Kosova. Gjatë vitit 2014: iu njoh statusi i mbrojtjes plotësuese 2 azilkërkuesve nga Kosova dhe 2 azilkërkuesve nga Siria; iu njoh statusi i mbrojtjes së përkohshme 2 azilkërkuesve nga Kosova; u morën vendime pushimi për 32 shtetas sirianë,

1 irakian, 1 iranien dhe 1 afrikano-jugor; u morën vendime për refuzimin e statusit të refugjatit për 1 shtetas iranien dhe 1 ukrainas.¹⁸

Në tabelë paraqiten të dhëna mbi vendimet e pezullimit të kërkesave sipas shtetësisë.

Tabela 1.13. Vendime pezullimi sipas shtetësisë, 2014

Shtetësia	2014
Irak	1
Ukrainë	1
Eritrea	11
Sudan	2
Gambia	3
Liban	1
Azerbaxhan	2
Afganistan	2
Siri	51
TOTAL	75

Burimi: Drejtoria për Shtetësinë dhe Refugjatët, Tiranë, 2015

A.2.1.4. Natyralizimi i shtetasve të huaj në Shqipëri

Vetëm një pjesë e vogël e të huajve rezidentë kërkojnë shtetësinë shqiptare. Në tabelën e mëposhtme jepen të dhënat mbi aplikimet për shtetësi shqiptare gjatë tri viteve të fundit. Shumica e kërkesave për shtetësi bëhen nga shtetas kosovarë dhe turq.

Tabela 1.14. Aplikime për marrjen e shtetësisë shqiptare, 2012, 2013, 2014

	2012	2013	2014
Fitim shtetësie	205	221	553
Dhënie shtetësie	-	59	140
Njohje shtetësie	-	-	76
Rifitim shtetësie	124	64	76

Burimi: Drejtoria për Shtetësinë dhe Refugjatët, Tiranë, 2015

A.2.2. Shqipëria si vend transit

Pozita gjeografike e Ballkanit, vendosur në kryqëzim të rrugëve, të cilat kanë si drejtim përfundimtar Evropën Qendrore e kthejnë këtë zonë dhe shtetet përbërëse të saj në një hapësirë, e cila mund të shfrytëzohet si zonë transit për shtetasit e vendeve të treta, të cilët lëvizin në mënyrë të parregullt.

Gjatë vitit 2014, nëpërmjet territorit të Shqipërisë, kanë tentuar të kalojnë transit shtetas nga Lindja e Mesme dhe vendet arabe. Imigrantët nga vendet e treta kryesisht hyjnë në Turqi, më pas kalojnë në Greqi dhe nëpërmjet vendeve të Ballkanit Perëndimor synojnë vendet e BE-së dhe kryesisht ato veriore. Drejtimi i mëtejshëm i lëvizjes së tyre ka qenë Shqipëri-Mali i Zi-Kroaci dhe më pas vendet e BE-së. Rrugët kryesore të cilat përdorin shtetasit e vendeve të treta ilustrohen në figurën e mëposhtme.

¹⁸ Drejtoria për Shtetësinë dhe Refugjatët, 2015

Figura 1.17. Lëvizja e imigrantëve nga vendet e treta në territorin e Shqipërisë

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Kufirit dhe Migracionit, Tiranë, 2015

Gjatë vitit 2014, pati një rritje të ndjeshme të numrit të shtetasve huaj, të kapur në tentativë për të kaluar në mënyrë të paligjshme transit nëpër Shqipëri. Numri i shtetasve të kapur gjatë këtij viti (2,618) ishte 32.3% më i lartë se numri i shtetasve të huaj të kapur një vit më parë (1978). Në vitin 2013, rreth 53% e tyre u kapën në brendësi të territorit, ndërsa 47% në afërsi të kufirit shtetëror dhe në PKK. Ndërsa gjatë vitit 2014 vërehet një përmbyseje e shifrave: rreth 33.8% e shtetasve u kapën në brendësi të territorit, ndërsa 66.2% në afërsi të kufirit shtetëror dhe në Pikat e Kalimit Kufitar (PKK).

Numri i shtetasve të huaj që u kapën duke hyrë në mënyrë të paligjshme nga Greqia u rrit në krahasim me vitin 2013, nga 816 në 1,635. Kanë preferuar të përdorin territorin e Shqipërisë kryesisht ata shtetas që janë gjendur në pjesën e Janinës dhe Igumenicës në Greqi për shkak të distancës së shkurtër për të përshkruar territorin shqiptar. Me qëllim vështirësimin e procedurave të kthimit në Greqi, këta shtetas kanë preferuar të udhëtojnë pa dokumente udhëtimi, si dhe duke fshehur provat për vendin nga kishin hyrë në Shqipëri.

Numri i shtetasve të huaj që tentuan të kalonin nga Shqipëria në drejtim të Malit të Zi në mënyrë të paligjshme u ul nga 127 në 72. Vërehet se të ndaluarit nuk kanë preferuar të kërkojnë azil apo të qëndrojnë në Shqipëri në momentin e ndaljes nga shërbimet e kufirit dhe migracionit, por kanë deklaruar se duan të vazhdojnë rrugën drejt vendeve të BE-së.

Tabela 1.15. Të huaj nga vendet e treta sipas vendit të konstatuar, 2012, 2013, 2014

Të huaj të parregullt	2012	2013	2014
Në zonë kufitare	1068	959	1712
Në PKK	26	11	17
Në territor	79	996	778
Totali	1182	1978	2618

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Kufirit dhe Migracionit, Tiranë, 2015

Për sa i përket origjinës së shtetasve të huaj të kapur në tentativë për kalim të paligjshëm të kufirit, numri më i lartë vjen përsëri nga Siria (1,941), Eritrea (324), Kongo (64) shtetas, ndërkohë që në vitin 2014 vërehet një ulje e ndjeshme e shtetasve të kapur nga Pakistani, Somalia dhe Afganistani.

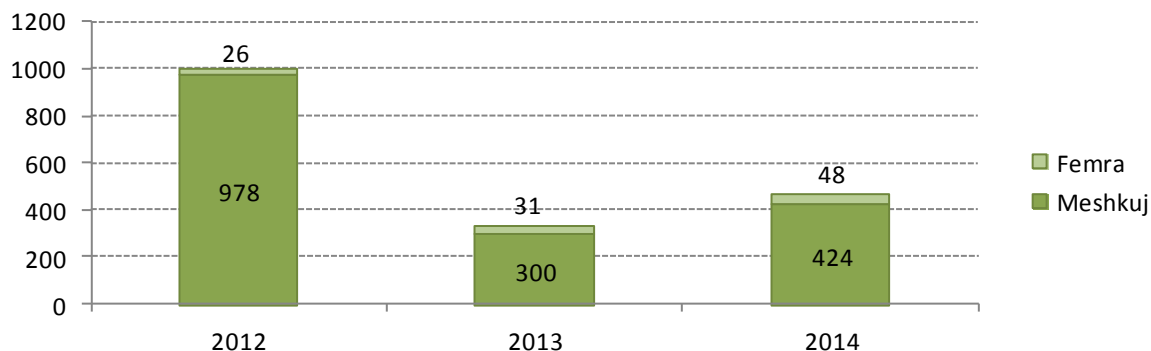
Tabela 1.16. Të huaj nga vendet e treta sipas shtetësisë, 2012, 2013, 2014

Shtetësia/viti	2012	2013	2014
Algjeri	439	66	-
Siri	163	543	1941
Marok	147	47	-
Afganistan	127	138	35
Palestinë	99	-	17
Tunizi	79	13	-
Pakistan	26	400	30
Kongo	-	-	64
Guinea	-	11	19
Somalia	-	204	48
Sudan	--	82	44
Eritrea	-	274	324
Nigeri	-	38	-
Indi	-	13	-
Komora	-	12	-
Të tjera	102	132	96

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Kufirit dhe Migracionit, Tiranë, 2015

Për shtetasit e huaj nga vendet e treta në territor është aplikuar procedura e largimit mbi baza vullnetare dhe pjesërisht janë trajtuar në Qendrën Pritëse të Mbyllur, duke vijuar me procedurat e kthimit mbi baza të marrëveshjeve dypalëshe mes Shqipërisë dhe vendeve të origjinës/të transitit. Numri i personave të trajtuar në Qendrën e Mbyllur u rrit rreth 29%: nga 331 më 2013-n, në 472 më 2014-n.

Figura 1.18. Të huaj nga vendet e treta në Qendrën Pritëse të Mbyllur, 2012- 2014

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Kufirit dhe Migracionit, Tiranë, 2015

Gjatë vitit 2014, largimet vullnetare kanë qenë më të shumta sesa largimet me forcë nëpërmjet ndalimit në Qendrën e Mbyllur e më pas dëbimit nga territori.

Numri i shtetasve të cilëve u është refuzuar hyrja sipas PKK-ve (tokësore, ajrore, detare) dhe sipas viteve 2013/2014, pasqyrohet në tabelë.

Tabela 1.17. Të huaj refuzuar në hyrje sipas llojit të PKK-së, 2012–2014

Kufiri/viti	2012	2013	2014
Tokësor	278	209	366
Ajror	100	90	101
Detar	12	6	5
Shuma	390	305	472

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Kufirit dhe Migracionit, Tiranë, 2015

Përgjithësisht, refuzimet kanë ndodhur për arsye të mungesës së dokumenteve të udhëtimit dhe të automjeteve, dokumente të pavlefshme, mungesës së vizës, tejkalimit të afatit të qëndrimit, mungesës së mjeteve financiare, si dhe mosjustifikimit të qëllimit të udhëtimit.

Tabela 1.18. Të huaj të refuzuar në hyrje sipas motivit, 2012–2014

Arsyeja e refuzimit/viti	2012	2013	2014
Dokumentacion i pavlefshëm, mungesë vize	225	152	169
Nuk justifikon qëllimin	64	54	98
Tejkalim afati qëndrimi	7	16	43
Njoftim në sistem	9	6	25
Mungesë mjeteve financiare	11	10	6
Nuk plotëson kushtet e qëndrimit në RSH			9
Të tjera	74	67	124

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Kufirit dhe Migracionit, Tiranë, 2015

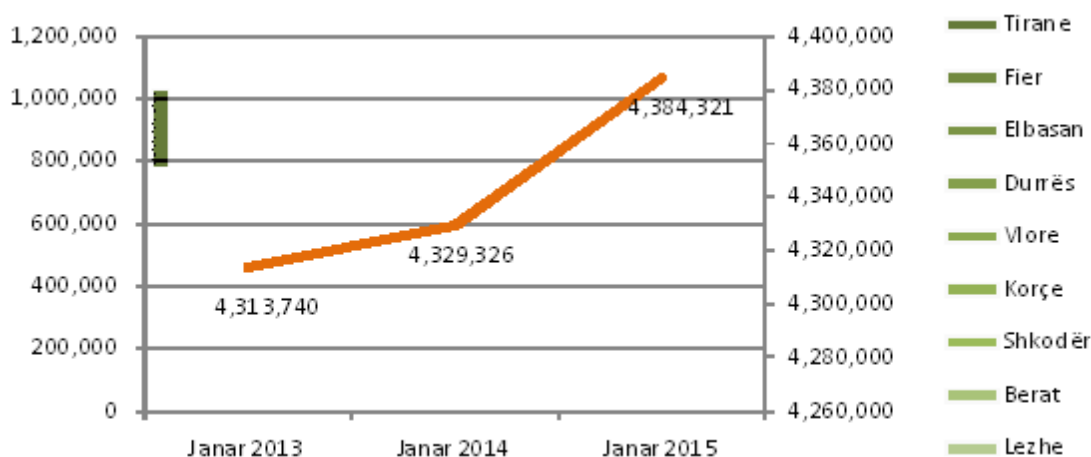
B. NDIKIMI I MIGRIMIT NË EKONOMINË DHE SHOQËRINË SHQIPTARE

B.1. Migrimi dhe zhvillimi demografik

B.1.1. Popullsia e Shqipërisë

Sipas Regjistrit Kombëtar të Gjendjes Civile, struktura e popullsisë në fund të vitit 2014 ishte:

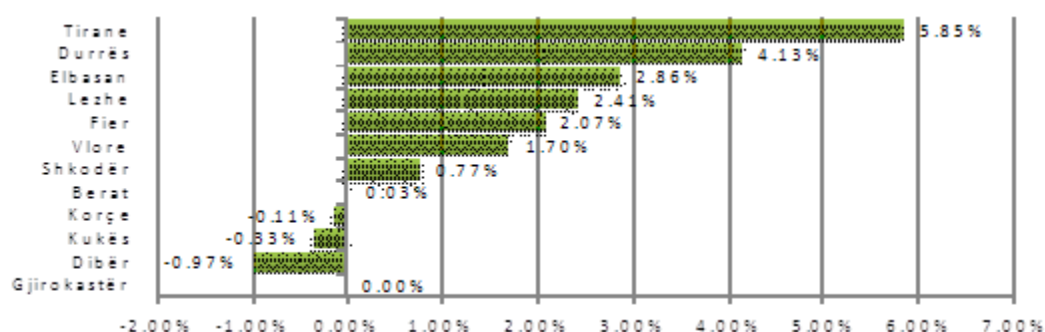
Figura 2.1. Ndarja popullsisë së regjistruar sipas qarqeve 2012–2014

Burimi: Regjistri Kombëtar i Gjendjes Civile (RKGJC), Tiranë, 2015

Dinamika e popullsisë sipas qarqeve ishte si më poshtë:

Figura 2.2. Dinamika e popullsisë së regjistruar sipas qarqeve, 2012–2014

Burimi: Regjistri Kombëtar i Gjendjes Civile, Tiranë, 2015

Pas ngritjes së sistemit të RKGJC-së në fillim të 2009, mbështetur në aktet ligjore e nënligjore dhe procedurat përkatëse, nga shërbimi i gjendjes civile ka vijuar puna për saktësimin dhe konsolidimin e të dhënave të këtij sistemi. Për periudhën 2011–2014 vihet re një rritje e vogël e popullsisë në zonat urbane dhe një ulje e vogël e popullsisë në zonat rurale. Ky ndryshim shpjegohet me procesin e konsolidimit të të dhënave të RKGJC-së, si edhe me lëvizjen demografike të popullsisë gjatë këtyre viteve.

Gjatë periudhës 2011–2015 ndodhi një rritje 2.71% e popullsisë së vendit. Popullsia e regjistruar sipas grup-moshave dhe gjinisë rezulton si më poshtë:

Tabela 2.1. Popullsia e regjistruar për çdo qark, sipas gjinisë dhe grup-moshave, 2014

Qarku	Përqindja sipas gjinisë		Përqindja sipas grup-moshave		
	Femra	Meshkuj	0-14	15-64	Mbi 64
Berat	48.66%	51.34%	16.84%	72.78%	10.38%
Dibër	48.47%	51.53%	20.05%	70.91%	9.04%
Durrës	49.11%	50.89%	18.68%	71.62%	9.70%
Elbasan	48.74%	51.26%	18.74%	72.09%	9.17%
Fier	48.38%	51.62%	17.16%	72.38%	10.46%
Gjirokastrë	49.20%	50.80%	13.97%	72.67%	13.36%
Korçë	49.42%	50.58%	15.63%	71.92%	12.45%
Kukës	49.10%	50.90%	19.74%	70.82%	9.43%
Lezhë	48.77%	51.23%	18.77%	71.93%	9.30%
Shkodër	49.09%	50.91%	17.01%	71.71%	11.28%
Tiranë	49.73%	50.27%	17.67%	71.64%	10.69%
Vlorë	49.22%	50.78%	15.64%	73.18%	11.18%

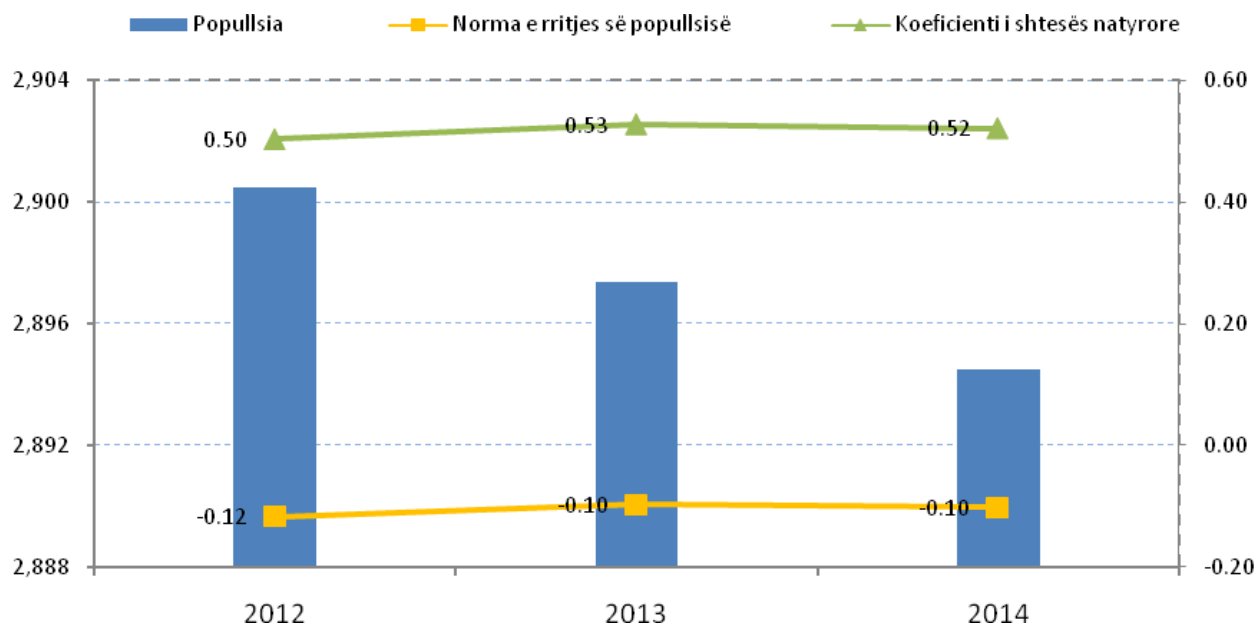
Burimi: Regjistri Kombëtar i Gjendjes Civile, Tiranë, 2015

B.1.2. Migrimi i jashtëm në pakësimin e moderuar të popullsisë

Popullsia banuese në Shqipëri është më pak se 3 milionë banorë dhe rezulton me rritje negative prej vitit 2001. Ndryshimet në popullsi vijnë si rezultat i shtesës natyrore të popullsisë dhe migracionit neto. Pas censusit të fundit të popullsisë dhe banesave, përlogaritjet e popullsisë janë bazuar në kombinimin e rezultateve të Censusit të Popullsisë dhe Banesave 2011 dhe ngjarjeve demografike (lindje dhe vdekje) që furnizohen nga Drejtoria e Përgjithshme e Gjendjes Civile. INSTAT-i, duke u bazuar në të dhënat e Censusit të fundit ka kryer projeksionet e Popullsisë 2011–2013 dhe ka vlerësuar numrin e emigrantëve dhe imigrantëve shqiptarë për dy dekadat e ardhshme. Nga këto llogaritje rezulton se numri i emigrantëve shqiptarë për vitin 2014 ishte rreth 46.500, ndërsa numri i imigrantëve që kanë hyrë në Shqipëri ishte rreth 28.500. Migrimi ndërkombëtar vazhdon të jetë një faktor i rëndësishëm për zhvillimet demografike të vendit. Mbizotërimi i të larguarve ndaj të ardhurve ka një ndikim të menjëhershëm në numrin e popullsisë. Gjithashtu migrimi i femrave në moshë pune dhe riprodhuese ndikon në treguesit më të rëndësishëm demografikë siç është rënia e lindshmërisë. Rënia e popullsisë është vërejtur edhe gjatë tri viteve të fundit, pavarësisht së ritmi i rënies është më i ulët. Gjatë periudhës 2012–2014 popullsia u zvogëlua me rreth 6 mijë banorë.

Por, nga ana tjetër, vërehet një rritje e normës së rritjes së popullsisë, edhe pse ky ritëm vazhdon të mbetet negativ: nga -0,12% në vitin 2012, në -0,10% në vitin 2014. Kjo rritje ka ardhur si pasojë e rritjes së lehtë të shtesës natyrore si pasojë e rritjes së numrit të lindjeve, ndërkohë që numri i vdekjeve ka mbetur në ato nivele. Gjithashtu, në këtë rritje ka ndikuar edhe rritja e migracionit neto, si pasojë e rënies së numrit të emigrantëve, nga 52,3 mijë në vitin 2012, në 46,5 mijë në vitin 2014, si dhe nga rritja e kthimit të emigrantëve.

Figura 2.3. Tregues demografikë, 2012–2014

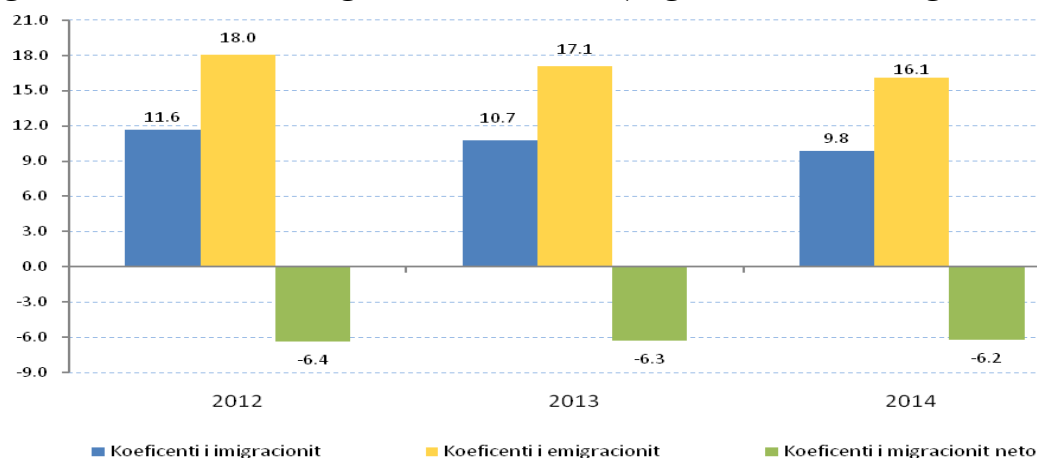
Burimi: INSTAT, Tiranë, 2015

B.1.3. Ndikimi i koeficientit të migrimit neto në popullsinë e Shqipërisë

Projeksionet e popullsisë 2012–2013 konfirmojnë mbizotërimin e emigrantëve ndaj imigrantëve në Shqipëri. Megjithatë, vitet e fundit ky raport vjen duke u zbutur. Koeficienti i imigracionit tregon numrin e imigrantëve që kthehen apo hyjnë në një vendbanim për 1,000 banorë në një vit të dhënë. Ky tregues erdhi duke rënë nga 11.6 imigrantë për mijë banorë që vlerësohej në vitin 2012, në 9.8 imigrantë për mijë banorë në vitin 2014.

Koeficienti i emigracionit tregon numrin e emigrantëve që largohen nga një vendbanim për 1,000 banorë të atij vendbanimi në një vit të dhënë. Edhe ky tregues erdhi duke rënë, nga 18.0 më 2012-n, në 16.1 më 2014-n. Migracioni neto shpreh efektin neto të imigrantëve dhe emigrantëve mbi popullsinë e një vendi. Ky tregues vazhdon të ndikojë negativisht në bilancin e popullsisë së Shqipërisë. Megjithatë, koeficienti i migracionit neto shënoi një rritje të lehtë, nga -6.4 persona për mijë banorë më 2012-n, në -6.2 persona për mijë banorë më 2014-n. Kjo rritje e lehtë i atribuohet më së shumti rënies së fluksit të emigrantëve.

Figura 2.4. Dinamikat e migracionit, 2012–2014 (migracioni neto = imigrantë – emigrantë)

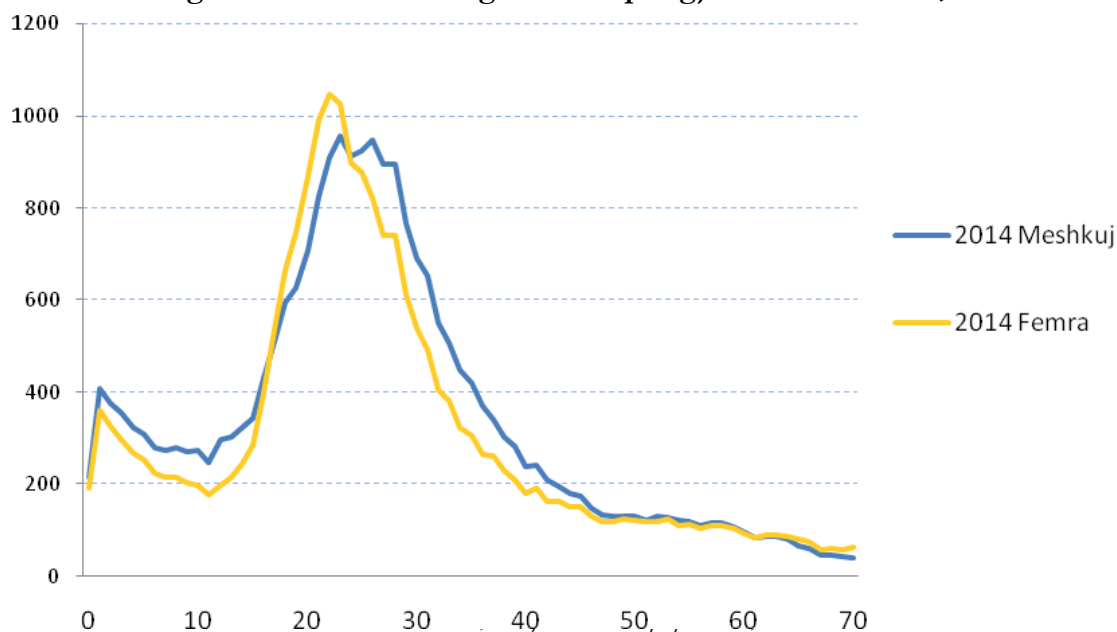

Burimi: INSTAT, Projektionet e popullsisë, 2011-2031

B.1.4. Ndikimi i strukturës së flukseve migratore në zhvillimet e popullsisë

Ndikimi i karakteristikave të emigrantëve në zhvillimet demografike lidhet me disa rrethana: i) faktin se shumica e tyre janë në moshë të re dhe aktive për punë; ii) mbizotërimin e meshkujve në flukset e reja të emigrimit ndërkombëtar; iii) vazhdimin e ritmeve të larta të emigrimit familjar dhe të fëmijëve. Pjesa dërmuese e emigrantëve për të dy gjinitë i përket grup-moshës 20–35 vjeç. Në këto mosha ka diferenca të vogla në numër mes gjinive. Rreth moshës 20 vjeç ka një numër më të madh emigrantësh femra se sa meshkuj. Kjo lidhet me faktin se femrat në këtë moshë mund të largohen nga vendi për arsye martesore, duke kryer një martesë me emigrantë, me të huaj ose për bashkim familjar. Prandaj në grup-moshat 25–45 vjeç vihet re një dominim i lehtë i meshkujve në flukset e emigrimit. Një përqindje e lartë emigrantësh janë të mitur, nga 0–5 vjeç. Kjo shpjegohet me faktin se fëmijët largohen nga vendi bashkë me prindërit e tyre. Në emigrimin e të miturve vihet re një mbizotërim i meshkujve në raport me femrat. Kjo dukuri lidhet edhe me raportin e lartë gjinor në lindje përgjatë gjithë viteve të fundit në Shqipëri, ku për çdo 100 femra të lindura kanë lindur rreth 109 meshkuj. Në figurën e mëposhtme paraqitet numri i emigrantëve sipas moshës dhe gjinisë në vitin 2014.

Figura 2.5. Numri i emigrantëve sipas gjinisë dhe moshës, 2014

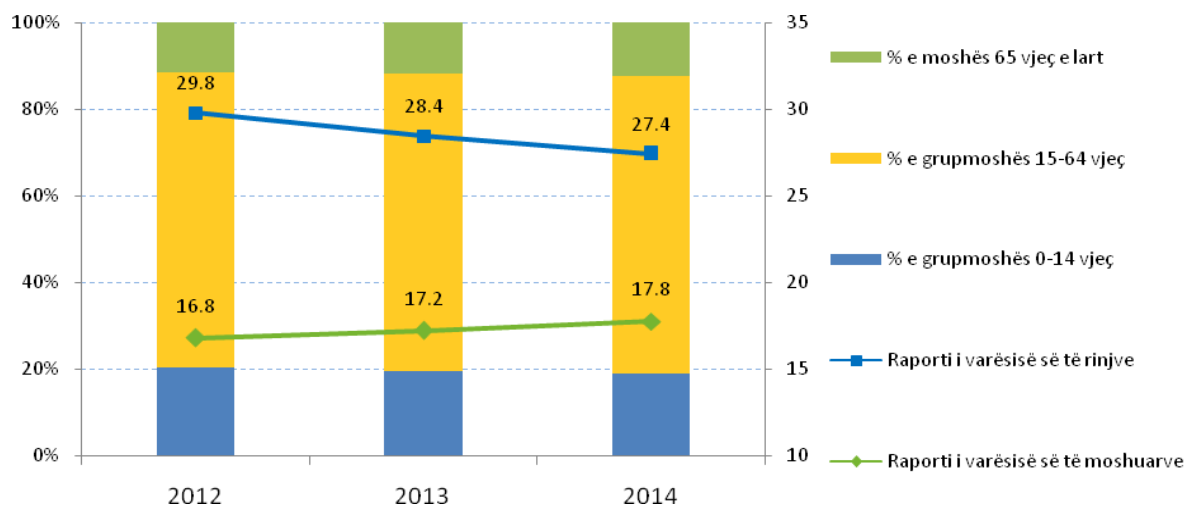
B.1.5. Ndikimi i emigrimit në raportet e varësisë moshore dhe në strukturën e popullsisë

Në vitin 2014, në popullsinë e Shqipërisë, të rinjtë (0–14 vjeç) zinin 19,7% të popullsisë, popullsia në moshë pune (15–64 vjeç) llogaritej në rreth dy të tretat (68,8%) e popullsisë, ndërsa popullsia mbi 65 vjeç zinte rreth 12% të popullsisë së vendit. Për shkak të moshës së re të flukseve migratore, pesha që zënë të moshuarit mbi 65 vjeç në popullsinë e përgjithshme të vendit gjatë tri viteve të fundit ka shënuar një prirje rritjeje. Në këtë mënyrë, emigrimi ndërkombëtar, flukset e të cilit vazhdojnë të përfshijnë një popullsi relativisht të re, vazhdon të ndikojë në plakjen e popullsisë, krahas uljes së lindshmërisë dhe rritjes së jetëgjatësisë.

Një tregues i strukturës së popullsisë është raporti i varësisë moshore. Varësia moshore shfaqet në dy aspekte: i) varësia e popullsisë së moshuar dhe ii) varësia e popullsisë së re. Raporti i varësisë së të moshuarve llogaritet si raport i popullsisë 65 vjeç e lartë, ndaj popullsisë në moshë pune 15–64 vjeç. Për vitin 2014 ky raport në Shqipëri ishte 17,8% kundrejt 16,8% në vitin 2012. Ky raport po shfaq një tendencë në rritje me kalimin e viteve, e cila dëshmohet nga një peshë në rritje e popullsisë së moshuar ndaj popullsisë në moshë pune. Në këtë prirje ndikon edhe mbizotërimi në flukset migratore i moshave të reja. Raporti i varësisë së të rinjve llogaritet si raport i popullsisë 0–14 vjeç ndaj popullsisë në moshë pune 15–64 vjeç. Ky raport për vitin 2014 ishte 27,4% kundrejt 29,8% në vitin 2012. Pra, koeficienti i

varësisë së të moshuarve vjen duke u rritur, ndërsa koeficienti i varësisë së të rinjve vjen duke u zvogëluar. Këta dy tregues përbëjnë dy anë të së njëjtës medalje: dukurisë së moshimit të popullsisë. Dhe të dy proceset ndodhin për të njëjtën arsye: mbizotërimin e moshave të reja në flukset e reja migratore.

Figura 2.6. Popullsia sipas tri grup-moshave kryesore dhe raportet e varësisë moshore, 2012–2014

Burimi: Burimi: INSTAT, Projeksionet e popullsisë, 2011-2031

B.2. Korrelacioni midis emigrimit dhe zhvillimit ekonomik

Zhvillimi ekonomik është i lidhur drejtpërdrejtë me proceset migratore. Korrelacioni midis zhvillimit ekonomik dhe emigrimit të jashtëm shfaqet në disa aspekte: i) lidhjet sinergjike midis emigrimit dhe zonave të teknologjisë dhe zhvillimit ekonomik; lidhjet midis emigrimit dhe investimeve, sidomos investimeve të huaja; lidhjet midis emigrimit dhe prirjes për të themeluar ndërmarrje të huaja të përbashkëta; lidhjet midis emigrimit dhe zhvillimit të pabarabartë ekonomik të rajoneve të vendit.

B.2.1 Zonat e teknologjisë dhe zhvillimit ekonomik

Një nga objektivat e Qeverisë shqiptare është zhvillimi i zonave të lira ekonomike ose zonave të teknologjisë dhe zhvillimit ekonomik, të cilat nxitin zhvillimin ekonomik të vendit dhe kanë një rëndësi të veçantë edhe në zbutjen e problematikave sociale. Në aspektin ekonomik, zonat e zhvillimit teknik dhe ekonomik: i) krijojnë rrethana më të favorshme për zhvillimin ekonomik; ii) nxisin investitorët vendas dhe të huaj për të investuar në Shqipëri; iii) mbështesin partneritetin midis sektorëve publik dhe privat ekonomik në zhvillimin ekonomik; iv) mbështesin zhvillimin e zonave rurale dhe lehtësojnë procesin e urbanizimit. Në aspektin social, zonat e zhvillimit teknik dhe ekonomik: i) krijojnë vende të reja pune; ii) ulin varfërinë; iii) zbusin pabarazinë rajonale ekonomike dhe sociale; iv) përmirësojnë standardet e jetesës. Të gjitha ndikimet e mësipërme dekurajojnë flukset migratore të popullsisë dhe ndihmojnë krijimin e kushteve për një punë dhe jetesë dinjitoze në vend.

B.2.2. Investimet e huaja

B.2.2.1. Investimet e huaja sipas shteteve

Dërgesat në para të emigrantëve konsiderohen si element përbërës i investimeve të huaja direkte. Prezenca e investimeve të huaja në Shqipëri nga pikëpamja e origjinës paraqitet si më poshtë: i) Investimet nga Greqia zinin vendin e parë, me një stok prej 1,07 miliardë euro në fund të vitit 2013, me një rritje prej 40% në raport me një vit më parë dhe të përqendruara në fushën e telekomunikacioneve.; ii) Investimet nga Kanadaja zinin vendin e dytë, me një stok prej 797 milionë euro, me rritje prej 13% në raport me një vit më parë dhe të përqendruara në fushën e industrisë nxjerrëse të naftës; iii) Investimet nga Austria zinin vendin e tretë, me një stok 378 milionë euro, por me rënie prej 2.2%, në krahasim me një vit më parë dhe të përqendruara në shërbime financiare dhe energji. iv) Investimet nga

Holanda zinin vendin e katërt, me një stok prej 350 milionë euro, me rritje 18% me bazë vjetore dhe të përqendruara kryesisht në energji; v) Investimet nga Turqia zinin vendin e pestë, me një stok 279 milionë euro dhe rritje 19% me bazë vjetore. Investimet nga Gjermania zinin vendin e gjashtë, me një stok 107 milionë euro dhe një rritje 16% krahasuar me një vit më parë.

B.2.2.2. Investimet e Huaja direkte sipas aktivitetit ekonomik

Nga pikëpamja e thithjes së investimeve të huaja direkte, kryesojnë sektorët e mëposhtëm: i) Transporti dhe komunikimi të cilët kanë stokun më të lartë të investimeve të huaja direkte, me një vlerë prej 785 milionë euro në fund të vitit 2013; ii) Sektori i dytë më i rëndësishëm është sektori bankar, stoku i investimeve të të cilit është 780 milionë euro; iii) Sektori i tretë është industria nxjerrëse dhe minierat, me një stok në vlerën 732 milionë euro.

B.2.2.3. Fluksi i investimeve të huaja direkte

Për vitin 2014, fluksi i IHD arriti vlerën 878 milionë euro. Sipas të dhënave të Bankës së Shqipërisë, për vitin 2013 Shqipëria ka thithur më shumë IHD krahasuar me një vit më parë, me një rritje prej 43%, nga 666 milionë euro në vitin 2012, në 953 milionë euro në vitin 2013. IHD në vitin 2013 përbënin 9.9% të GDP-së. Sektori industrial (prodhimi, industria përpunuese dhe minierat), ishte ndër sektorët kryesor në thithjen e investimeve, me një vlerë të konsiderueshme në fluksin e IHD. Disa industri me intensitet punësimi, siç janë industria e veshjeve dhe këpucëve kanë tërhequr një numër projektesh, por me sasi modeste kapitali. Të tjerë sektorë të rëndësishëm janë sektori i transportit dhe i komunikacionit. Kanadaja kryesonte për vitin 2013 me një fluks investimesh prej rreth 595 milionë euro, e ndjekur nga Holanda me një vlerë prej 70 milionë euro, Italia me rreth 51 milionë euro dhe Turqia me 51 milionë euro. Në vitin 2013 u regjistruan 733 subjekte me pronësi të huaj, ndërsa në vitin 2014 u regjistruan 948 subjekte. Për sa u përket subjekteve me pronësi të përbashkët shqiptare-të huaj, numri i tyre për vitin 2013 ishte 281, ndërsa për 2014 ishte 318 subjekte.

B.2.2.4. Investimet e huaja direkte dhe punësimi

Legjislati shqiptar¹⁹ detyron që regjistrimi i subjekteve në regjistrin tregtar përbën gjithashtu, regjistrimin e njëkohshëm të tyre pranë administratës tatimore, qendrore e vendore, në skemën e sigurimeve shoqërore e shëndetësore dhe pranë inspektoratit të punës. Në vitin 2014, në vend ishin 4,246 subjekte të kategorisë Punëdhënës me punëmarrës, 281 subjekte të kategorisë i vetëpunësuar me punëmarrës, 864 subjekte të kategorisë i vetëpunësuar i vetëm, dhe 35 subjekte të kategorisë i vetëpunësuar me punëmarrës dhe punonjës të papaguar të familjes.²⁰ Në vitin 2014 ishin rreth 3,5 mijë ndërmarrje me pronarë të huaj, krahasuar me 2,6 mijë ndërmarrje në vitin 2012. Diferenca prej 1,000 ndërmarrjesh tregon tendencën në rritje të investimeve nga të huajt. Ndërmarrjet me pronarë apo bashkëpronarë të huaj zënë çdo vit rreth 4% të ndërmarrjeve në vend. Ndërmarrjet e mëdha të këtij grupi ushtrojnë aktivitet ekonomik kryesisht në prodhim veshjesh e këpucësh, aktivitete bankare, prodhim dhe shpërndarje e energjisë elektrike. Qarqet e Tiranës dhe Durrësit tërheqin shumicën e investitorëve të huaj: rreth 81.2% e ndërmarrjeve të huaja e të përbashkëta përqendrohet në këto qarqe.

B.2.3. Rritja ekonomike, mirëqenia dhe flukset migratore

Rritja reale e PBB-së është ndër treguesit më të rëndësishëm të llogarive kombëtare. Gjatë vitit 2013, ekonomia shqiptare shënoi një rritje reale prej 1.4%, ndërsa në vitin 2014, rritja ekonomike ishte 1.9%.²¹ PBB-ja për frymë në vitin 2013 arriti në 471 mijë lekë.²² Ndikimi i rritjes ekonomike në sistemin e mirëqenies dhe për rrjedhojë, edhe në prodhimin e flukseve migratore, lidhet me kontributin e degëve të ekonomisë në PBB dhe në punësim. Gjatë vitit 2013²³ kontributi kryesor në rritjen ekonomike erdhi nga shërbimet (44.7%), bujqësia (19%), ndërtimi (10.5 dhe industria (12.5%).²⁴ Ndërkohë, kontributi i sektorëve në punësim ishte shpërpjesëtimor, sidomos në rastin e bujqësisë dhe shërbimeve. Shërbime

¹⁹ Ligji nr. 9723, datë 3.5.2007, “Për Qendrën Kombëtare të Regjistrimit”, i ndryshuar, neni 59, pika 1.

²⁰ QKR, Tiranë, 2015

²¹ INSTAT, Tiranë, 2015

²² ibid

²³ Të dhënat për vitin 2014 nuk janë publikuar ende

²⁴ INSTAT, Tiranë, 2015

thithin një pjesë të vogël të forcës së punës të formalizuar, ndërkohë që rezultojnë ndër sektorët me informalitet shumë të lartë. Mungesa e vendeve të punës dhe informaliteti në ekonomi dhe në tregun e punës ushqejnë natyrshëm flukset migratore të shqiptarëve.

B.3. Migrimi dhe zhvillimi i tregut të punës

Flukset migratore janë të lidhura drejtpërsëdrejti me zhvillimet në tregun e punës, sidomos me nivelin e papunësisë dhe të varfërisë, të cilat përbëjnë “ushqimin” kryesor të flukseve të emigrantëve ekonomikë.

B.3.1. Tregu atipik i punës si ushqyes i flukseve migratore

Siç është përmendur më sipër, popullsia e Shqipërisë ka shfaqur shenja moshimi. Megjithatë, popullsia e Shqipërisë moshohet me ritme më të ulëta se popullsia e BE-së. Mosha mesatare e popullsisë rritet me rreth gjashtë muaj në vit.²⁵

Në piramidën e popullsisë shtohet popullsia mbi 65 vjeç, ndërsa grup-mosha nën 15 vjeç pakësohet. Gratë dhe vajzat janë rritur më shumë sesa burrat dhe djemtë, rreth 25 për qind, kundrejt 19 për qind. Kjo diferencë në rritjen e popullsisë femërore në moshë pune është një arsye për nivelin më të lartë të papunësisë femërore dhe nivelin më të ulët të punësimit femëror. Nga ana e saj, kjo dukuri priret të feminizojë flukset migratore, duke nxitur ritmet e larta të emigrimit femëror, si një dukuri e emigrimit të shqiptarëve.

Popullsia në moshë pune rritet me ritme më të larta se forca e punës dhe numri i të punësuarve, çka përbën një sfidë për tregun e punës. Gjatë periudhës 2013–2014, forca e punës u pakësua me rreth 31 mijë persona, nga 1,098,000 në 1,067,000.²⁶

Rritja e popullsisë në moshë pune, përbën, si rregull, një “dhuratë demografike” për zhvillimin e tregut të punës. Por përvoja tregon se kjo “dhuratë demografike” potenciale është shndërruar në një “risk demografik” real, për arsye të mungesës së hapjes së vendeve të reja të punës për një kohë shumë të gjatë. Rritja e popullsisë rinore e ka përkeqësuar edhe më shumë situatën e punësimit të rinisë. Ndërkohë, rritja e popullsisë mbi moshën 65 vjeç përbën një barrë në rritje për sistemin e mbrojtjes shoqërore, sidomos skemën e pensioneve.

Sinteza e vlerësimeve të ekonomistëve, studiuesve dhe organizatave ndërkombëtare është se tregu i punës në Shqipëri mbetet ende vulnerabël. Disa tipare të këtij vulnerabiliteti kanë filluar të moderohen, por ndikimi i një pjese të tyre ka qenë prezent edhe gjatë vitit 2014. Disa nga aspektet më të dukshme të vulnerabilitetit të tregut të punës, janë: i) Mbizotërimi për një kohë të gjatë i vizionit të vjetruar për politikën e zhvillimit të tregut të punës; ii) Niveli i ulët i punësimit dhe mungesa për një kohë të gjatë e politikave eficiente dhe produktive për rritjen e tij; iii) Vulnerabiliteti i sektorit “modern” dhe mbizotërimi i sektorit të punës në bujqësi e aktivitete të tjera tradicionale, të cilat zënë mbi 50 për qind të numrit të të punësuarve; iv) Produktiviteti i ulët i punës; v) Niveli i lartë i papunësisë dhe nivelet shumë të moderuara të uljes së saj; vi) Shkalla e lartë e përjashtimit nga tregu i punës, sidomos për grupet situacionale të popullsisë: rininë, gratë dhe punëtorët e pakualifikuar; vii) Niveli shumë i lartë i punësimit informal, i cili bashkëjeton me ekonominë informale; viii) Konfuzioni dhe mungesa për një kohë të gjatë e burimeve të besueshme statistikore për njohjen e treguesve dhe prirjeve të tregut të punës, të cilat gjatë vitit 2014 kanë realizuar përmirësime të ndjeshme; ix) Performanca e dobët e institucioneve publike të tregut të punës, sidomos në nivel rajonal e lokal, gjendje prej të cilës këto shërbime filluan të dalin gjatë vitit 2014; x) Vulnerabiliteti i sistemit të arsimit dhe formimit profesional, i cili kishte mbetur në një nivel të prapambetur, joeficient dhe jonxhtës i punësimit dhe që për këtë arsye i është nënshtruar një rithemelimi të sistemit, përmbajtjes dhe menaxhimit; xi) Buxhetimi i politikave dhe programeve të nxitjes së punësimit kanë qenë modest dhe për vite të tëra ka ardhur në ulje, për të shënuar një rritje të ndjeshme në vitet 2014 dhe 2015; xii) Mungesa e konkurrencës midis shërbimeve publike dhe shërbimeve private të punësimit, edhe kjo një gjendje që është adresuar e përmirësuar vitet e fundit.

²⁵ INSTAT, Tiranë, 2015 (Të dhëna të përpunuara)

²⁶ Bilanci i forcave të punës, 2013–2014, INSTAT, Tiranë, 2015

B.3.2. Tiparet e tregut të punës dhe flukset migratore

Disa nga tiparet e tregut të punës në Shqipëri, të cilat ndikojnë në inkurajimin e flukseve migratore janë:

i) Niveli i lartë i papunësisë rinore: Gjatë vitit 2014 papunësia rinore (grup-mosha 15–29 vjeç) ka qenë 32.5%, kundrejt 17.9% të nivelit zyrtar të papunësisë.²⁷ Papunësia të rinjtë lidhet me mungesën e mundësive të reja për punësim në sektorin publik dhe hezitimin e sektorit privat për të punësuar moshat e reja.

ii) Niveli i lartë i papunësisë afatgjatë dhe i dekurajimit jashtë tregut të punës: Në vitin 2014 numri i të papunëve afatgjatë ishte rreth 12 herë më i madh se numri i të papunëve që përfitonin pagesë papunësie, 82,133 kundrejt 7,395.²⁸ Kjo tregon se papunësia friksionale dhe strukturore janë në nivele të larta dhe format kryesore të papunësisë në vend.

iii) Tregu i punës mbetet refraktar e joelastik edhe ndaj të rinjve që shkollohen: Përfundimi i shkollave të mesme dhe të larta dhe kërkesat në rritje për punësim nga ky kontigjent nuk gjejnë përgjigjen e duhur nga kapacitetet thithëse të tregut të punës. Kjo dukuri rrit numrin e të punësuarve të diplomuar.

iv) Shpërndarja e pabarabartë e papunësisë: Nga perspektiva territoriale, papunësia vjen duke rënë nga zona veriore (Dibër, Kukës, Shkodër, Lezhë); në zonën qendrore (Durrës, Korçë, Berat, Elbasan) dhe në zonën jugore (Gjirokastër, Vlorë, Fier).

v) Papunësia e lartë në fshat e bujqësi: Nga bujqësia dhe fshati vijnë prurjet më të mëdha në rezervuarin e papunësisë. Bujqësia kontribon me rreth 19 për qind të PBB-së, por punëson rreth 45 për qind të forcës së punës. Kjo e dhënë dëshmon për një produktivitet të ulët të punës në bujqësi. Produktiviteti i ulët bashkëjeton me informalitetin e lartë: vetëm rreth gjysma e të punësuarve në bujqësi paguajnë kontribute të sigurimeve shoqërore.

B.3.3. Informaliteti në tregun e punës

Ekonomia dhe puna kanë një shkallë të lartë informaliteti në Shqipëri. Informaliteti i lartë në tregun e punës shpjegohet me disa rrethana: i) niveli i lartë i ekonomisë informale; ii) punëtorët nganjëherë pranojnë të punojnë në sektorin informal të detyruar nga mungesa e alternativave për t'u punësuar në sektorin formal; iii) sipërmarrja e konsideron informalitetin si një zgjidhje që ofron një mjedis më të mirë; iv) një pjesë e të punësuarve në sektorin informal nuk u japin shumë rëndësi përfitimeve dhe mbrojtjes sociale që ofrohen përmes instrumenteve formale ligjore dhe institucionale.

Ndër tiparet më të spikatura të informalitetit në tregun e punës mund të vlerësohen: i) Niveli i lartë i informalitetit në sektorin modern, në krahasim me sektorin tradicional, bujqësinë; ii) Diversiteti sektorial i informalitetit, me tendencë rritjeje në ndërtim e shërbime; iii) Pasojat më të ndjeshme të informalitetit të të punësuarit me pagë; iv) Niveli mjaft i ulët i pagave në sektorin informal krahasuar me sektorin formal; v) Diferencimi më i madh i pagave në sektorin informal në krahasim me sektorin formal; vi) Evazioni dhe konfuzioni në raportimin dhe pagesën e taksave të punës; vii) Ndikimet kontradiktore të dinamikës së pagës minimale në dinamikën e informalitetit. Tiparet e mësipërme pengojnë ose ngadalësojnë krijimin e një ambienti nxitës për rritjen e punësimit, rritjen e produktivitetit të punës dhe përmirësimin e cilësisë së jetesës së punonjësve informalë.

B.3.4. Ndikimi i punësimit të të huajve në tregun e punës

Numri i të huajve që imigrojnë drejt Shqipërisë për motive punësimi vjen në rritje, ngaqë Shqipëria po bëhet një vend tërheqës për të huajt, si edhe nga klima pozitive ndaj biznesit.

Me mbështetjen e legjislacionit shqiptar,²⁹ punësimi i shtetasve të huaj në Shqipëri është lehtësuar. Situata e punësimit të të huajve sipas sektorëve të aktiviteteve që ushtrojnë, krahasuar me vitet paraardhës paraqitet si më poshtë:

Për vitin 2012: Janë pajisur me leje pune 2,499 shtetas të huaj dhe janë përjashtuar nga detyrimi për pajisjen me leje pune 180 shtetas të huaj. Janë pajisur me leje për herë të parë 1,830 shtetas të huaj ose 73% e totalit.

²⁷ INSTAT, Tiranë, 2015

²⁸ INSTAT, Tiranë, 2015

²⁹ Ligji nr. 108/2013, datë 28.3.2013, "Për të huajt" dhe vendimet e Këshillit të Ministrave nr. 66–70 dhe 74–85, datë 12.2.2014

Për vitin 2013: Janë pajisur me leje pune 2,958 shtetas të huaj (2,189 leje pune dhe 769 vërtetime punësimi) të dhëna nga Shërbimi Kombëtar i Punësimit dhe Zyrat e Punësimit në varësi të tij.

Për vitin 2014: Janë pajisur me leje pune 3,443 shtetas të huaj (2,054 leje pune + 1,389 vërtetime punësimi) ose 16% më shumë se një vit më parë.

Rajoni që ka pasur fluksin më të madh të shtetasve të huaj të pajisur me leje pune është Tiranë, me rreth 50% të lejeve të punës për vitet 2012 dhe 2013 dhe 41.1% për vitin 2014.³⁰

Tabela 2.2. Shpërndarja e lejeve të punës së lëshuara për të huajt, sipas Zyrave të Punës

Shpërndarja e lejeve të punës	2012	2013	2014
DRSHKP –Tiranë	48%	50%	41.1%
DPSHKP	20%	13.7%	13%
DRSHKP- Lezhë	1.3%	7.7%	2.6%
DRSHKP- Fier	9%	7.7%	8.6%
DRSHKP-Shkodër	2.6%	2.8%	1.41%
DRSHKP-Durrës	5.1%	5.7%	4.4%
DRSHKP Elbasan	3.3%	6.9%	14%
Total	2499	2189	2054

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e SHKP, Tiranë, 2015

Sipas burimeve nga MMSR-ja, vendin e parë e zënë kërkesat për leje pune për kategorinë e punëmarrësve (1,802 në vitin 2012, 1,888 për vitin 2013 dhe 1,792 për vitin 2014). Në vend të dytë janë kërkesat e të vetëpunësuarve (258 më 2012-n, 234 në vitin 2013 dhe 177 në vitin 2014). Në vend të tretë janë kërkesat nga investitorët.

Sektori më i kërkuar për punësimin e të huajve është ndërtimi (19% më 2012-n, 25% më 2013-n dhe 31% më 2014-n), i ndjekur nga shërbimet (7% në vitin 2012, 13% më 2013-n dhe 17% në vitin 2014), industria nxjerrëse (12% në vitin 2012, 10% më 2013-n dhe 14% në vitin 2014) dhe tregtia (15% në vitin 2012, 12% më 2013-n dhe 9% në vitin 2014).

Sipas shtetësisë, vendin e parë e zënë shtetasit nga vendet jo anëtare të BE-së: turq (19% më 2012-n, 39.5% më 2013-n dhe 52% më 2014-n), kinezë (7.5% më 2012-n, 5% më 2013-n dhe 12% më 2014-n) dhe kanadezë (8% më 2012-n, 7% më 2013-n dhe 8% më 2014-n).

Tabela 2.3. Lëshimi i lejeve të punës, kategorizuar sipas shteteve

	2012		2013		2014	
	LP	%	LP	%	LP	%
Turqi	474	19	865	39.5	1068	52
Kinë	188	7.5	112	5	248	12
Kanada	195	8	156	7.1	162	7.8
Indi	17	0.6	37	1.7	54	2.6
Serbi	11	0.4	15	0.6	37	1.8
Egjipt	26	1	47	2.1	32	1.5
Total	2499		2189		2054	

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e SHKP, Tiranë, 2015

Të huajt e pajisur me leje pune janë më së shumti meshkuj (86.2% më 2012-n, 88.5% më 2013-n dhe 92% më 2014-n). Gjatë viteve vitet 2012, 2013 dhe 2014, janë përjashtuar nga detyrimi për t'u pajisur me leje pune respektivisht 180, 199 dhe 194 persona. Pjesa më e madhe e këtyre përjashtimeve janë në Tiranë (58% në vitet 2012 dhe 2013, 64% në vitin 2014), në Elbasan (respektivisht 24%, 1.5% dhe 11%) dhe Shkodër (2.7%, 24%, 6%). Sipas shtetësisë, shumica e përjashtimeve janë bërë për shtetas

³⁰ Drejtoria e Përgjithshme e SHKP-së, Tiranë, 2015

turq (0.5% më 2012-n, 18% më 2013-n, 22% më 2014-n), koreano-jugorë (3% më 2013-n dhe 14.4% më 2014-n), kinezë (respektivisht 14%, 9%, 12%), brazilianë (respektivisht 4.5% më 2013-n dhe 10% më 2013-n), indianë (respektivisht 3%, 7%, 8% dhe kanadezë (respektivisht 0.5% më 2012-n dhe 5.6% më 2014-n). Shumica e të përjashtuarve nga ky detyrim janë misionarë fetarë, profesionistë dhe punonjës vullnetarë. Në vitin 2014, ata zinin respektivisht 60.3%, 14% dhe 10.3% të përjashtimeve.³¹ Të punësuarit e huaj informalë përbënin 10% të të huajve më 2012-n, 4% më 2013-n dhe 1% më 2014-n.

B.4. Migracioni dhe shëndeti

Sistemi shëndetësor në Shqipëri është kryesisht publik. Shteti është ofruesi kryesor i shërbimeve shëndetësore, i promovimit të shëndetit, parandalimit, i diagnostikimit dhe trajtimit të sëmundjeve. Kujdesi shëndetësor ofrohet nga një numër i madh ofruesish publik dhe një numër i kufizuar ofruesish privat. Shërbimi shëndetësor diagnostikues dhe kurues është i organizuar në tri nivele: shërbimi parësor, shërbimi spitalor dytësor dhe spitalor terciar. Sektori i shëndetësisë është duke iu përshtatur ndarjes së re territoriale-administrative të vendit. Popullsia ekonomikisht aktive paguan sigurime shëndetësore, ndërsa fondet e buxhetit të shtetit (të cilat vijnë nga taksimi i përgjithshëm), mbulojnë popullatën joaktive dhe kategoritë në nevojë, duke i dhënë kështu skemës qasjen solidare. Skema e sigurimeve shëndetësore bazohet në modelin e paguesit të vetëm, që është Fondi i Sigurimit të Detyrueshëm të Kujdesit Shëndetësor, i cili e menaxhon skemën në përputhje me politikat kombëtare të kujdesit shëndetësor.

Ndikimet kryesore të migrimit në sistemin shëndetësor konstatohen në aspektet e mëposhtme:

i) Emigrimi i specialistëve të shëndetësisë ka pakësuar burimet njerëzore për sistemin shëndetësor: Pas viteve 1990 forcat e punës të sektorit të shëndetësisë humbën një numër të konsiderueshëm të burimeve njerëzore, të cilët migruan jashtë vendit. Edhe brenda vendit kanë ndodhur dhe po ndodhin lëvizje nga zonat rurale për ato urbane, duke krijuar një qasje gjithnjë të pabarabartë ndaj kujdesit shëndetësor për popullatën.

ii) Ndikimi i migrimit të brendshëm në keq-konfigurimin e rrjetit të ofruesve të kujdesit shëndetësor: Migrimi i madh i brendshëm nga zonat rurale në zonat urbane ka ndikuar në keq-konfigurimin e rrjetit të ofruesve të kujdesit shëndetësor ndaj nevojave të popullsisë. Është e pritshme që emigrantët kryesisht prej zonave rurale, sidomos të thella, të lëvizin drejt zonave urbane. Kjo lëvizje ka ndikuar edhe në ndryshimin e raporteve të mjekëve dhe infermierëve me popullsinë. Numri i mjekëve për banorë është në nivelet më të ulëta në Evropë, ndërkohë që numri i personelit infermior është i krahasueshëm edhe me disa vende të Bashkimit Evropian, si: Spanja, Portugalia etj. Në tabelën e mëposhtme paraqitet shpërndarja e profesionistëve të shëndetësisë për banorë.

Tabela 2.4. Shpërndarja e profesionistëve të shëndetësisë

Treguesi	/10000 banorë
Viti	2012- 2014
Mjekarë në total	12.7
Infermierë në total	42
Mjekë të përgjithshëm	5.4
Infermierë në parësor	22.4

Burimi: Ministria e Shëndetësisë, Tiranë, 2015

Në vitin 2014, rreth 72% e personelit infermior që punonte në zonat rurale ishte me arsim të lartë, 27% me arsim të mesëm dhe vetëm 1% me kurse 1-2-vjeçare. Megjithatë Shqipëria vazhdon të investojë për formimin dhe edukimin e personelit infermior, një pjesë e tij po largohet nga vendi, të tërhequr nga njohja e diplomës dhe ofertat e punës për paga më të mira në vendet e Evropës Perëndimore, si: Itali, Gjermani etj.

iii) Kontributi në financimin e shërbimeve shëndetësore: Transfertat private nga emigrantët përbëjnë një burim të rëndësishëm për të financuar shpenzimet për kujdesin shëndetësor.

³¹ Drejtoria e Politikave të Punësimit dhe Migratore MMSR, Tiranë, 2015

iv) Ndikimi në aksesin e pabarabartë në shërbimet e kujdesit shëndetësor: Migrimi nga zonat rurale në ato urbane ka çuar në rritjen e aksesit të asaj popullate në përdorimin dhe shumëllojshmërinë e kujdesit shëndetësor në zonën urbane, krahasuar me mundësinë më të pakët të aksesit të shërbimeve të kujdesit shëndetësor në zonat rurale. Shpërndarja jo e njëtrajtshme e personelit mjekësor sjell pabarazi në aksesin ndaj shërbimeve të kujdesit shëndetësor. Megjithatë popullata gjatë këtyre viteve në zonat urbane është më e madhe se ajo e zonave rurale, nevojitet një shpërndarjeje më e mirë e mjekëve të përgjithshëm. Në disa zona ka rritje të ngarkesës për mjek kundrejt normës së mbulimit të popullatës. Braktisja nga ana e personelit shëndetësor të zonave të vështira rurale, si dhe lëvizjet e brendshme të popullsisë vështirësojnë planifikimin e nevojave të burimeve njerëzore në këtë sektor. Në tabelën e mëposhtme paraqitet shpërndarja e mjekëve dhe infermierëve në territorin e vendit, sipas zonave urbano-rurale.

Tabela 2.5. Shpërndarja e mjekëve dhe infermierëve sipas zonave urbano-rurale

Zona/Viti	2012	2013	2014
Zona urbane			
Mjekë	850	850	848
Infermierë	2569	2420	2632
Zona rurale			
Mjekë	731	735	747
Infermierë	3962	3936	975

Burimi: Ministria e Shëndetësisë, Tiranë, 2015

v) Rritja e riskut të sëmundshmërisë: Ndryshimet ekonomiko-sociale e demografike që kanë ndodhur gjatë 25 viteve të fundit, kanë rritur shkallën e rrezikut për importimin dhe përhapjen e sëmundjeve që nuk i hasim më parë. Rritja e numrit të udhëtimeve jashtë dhe brenda vendit përbëjnë rrezik potencial për importimin dhe përhapjen e tyre. Migrimi i brendshëm ka sjellë ndryshime në mënyrën e jetesës, duke shtuar rreziqe të reja për shëndetin.

vi) Ndikimi i emigrimit të kthyer në nevojën për mbulesa vaksinale në Shqipëri: Vaksinimi është një e drejtë themelore e fëmijëve dhe institucionet e kujdesit shëndetësor kanë detyrim tua ofrojnë dhe të krijojnë kushtet që ky shërbim të ofrohet kudo dhe të jetë i sigurt, pavarësisht kushteve ekonomiko-sociale dhe vendbanimit të tyre. Vaksinimi i përgjithshëm kundër sëmundjeve që parandalohen me anë të vaksinimit është vendimtar për të pakësuar vdekshmërinë e foshnjave dhe të fëmijëve. Imunizimi i fëmijëve me vaksinat bazë është një nga ndërhyrjet shëndetësore me efikasitetin më të lartë. Shqipëria ka një program kombëtar të konsoliduar të vaksinimit. Në vendin tonë, kjo mbulesë është mbi 97% për çdo vaksinë të kalendarit kombëtar. Gjatë viteve 2012–2014 janë kthyer në Shqipëri 12,444 fëmijë emigrantëve, (respektivisht 3,484 më 2012-n, 5,020 më 2013-n dhe 3,940 më 2014-n), të cilët ndjekin programin kombëtar kundër vaksinimit.³²

vii) Nevoja për vaksinimin e personave që lëvizin në drejtim të vendeve me rrezikshmëri të sëmundjeve infektive: Ndryshimet ekonomiko-sociale dhe demografike që kanë ndodhur gjatë këtyre 20 viteve të fundit, rritja e numrit të udhëtimeve dhe shkalla ende e lartë e lëvizjeve migratore përbëjnë rrezik për importimin e sëmundjeve që i kishim eliminuar më parë. Vaksinimi kryhet për çdo udhëtar që udhëton në vende me rrezik për sëmundje infektive, pavarësisht nga koha që do kalojnë në atë vend, pranë Klinikës së Sëmundjeve Infektive në QSUT. Gjatë periudhës 2012–2014 janë vaksinuar 1,700 persona (respektivisht 591 më 2012-n, 604 më 2013-n dhe 505 më 2014-n).³³

viii) Rritja e rrezikut të infektimit me HIV/AIDS: Shqipëria konsiderohet si vendi me nivelin më të lartë të lëvizjes së popullatës, si brenda ashtu dhe jashtë vendit, në rajon. Transmetimin e HIV-it e mundëson lëvizshmëria e popullsisë, sidomos migrimi i përkohshëm, pasi situatat me të cilat ndeshen dhe sjelljet e rrezikshme në të cilat individët përfshihen gjatë lëvizjes ose migrimit, rrisin vulnerabilitetin

³²Ministria e Shëndetësisë, Tiranë, 2015.

³³Ministria e Shëndetësisë, Tiranë, 2015.

dhe rrezikun ndaj HIV/AIDS. Shqipëria është një vend origjine dhe transiti i grave që trafikohen për shfrytëzim seksual, dhe marrja e drogave me injektim është në rritje. Të gjithë faktorët e rrezikut që mund të çojnë në një rritje të shpejtë të sëmundjes janë të pranishëm në Shqipëri. Nga përlllogaritjet, prevalenca e HIV-it në vendin tonë është 0,02% dhe incidenca 0,003% (popullata sipas CENSUS të 2011). Ndonëse prevalenca e infeksionit HIV është e ulët, vihet re një tendencë në rritje e numrit të rasteve vitet e fundit. Krahasuar me vendet e rajonit, Shqipëria bën pjesë në vendet me prevalencë të ulët të HIV/AIDS-it në popullatën e përgjithshme. Në periudhën 2012–2014 në vendin tonë janë raportuar 297 raste të infektuara me HIV. Niveli më i lartë i hasjes së infeksionit HIV është raportuar në vitin 2013. Në këtë vit rezultojnë 124 persona HIV pozitiv, midis të cilëve 5 fëmijë. Për sa i përket vendit të marrjes së infeksionit HIV, 76 prej tyre mendojnë se e kanë marrë virusin HIV jashtë vendit, kryesisht në Greqi dhe Itali.

Zhvillimet dhe përmirësimet në sistemin shëndetësor gjatë dy viteve të fundit po ndikojnë edhe në dekurajimin e flukseve migratore, duke rritur aksesin e popullsisë në shërbimet e përkujdesit shëndetësor dhe mjekësor, nëpërmjet masave për mbulimin shëndetësor universal; incentivat ndaj personelit mjekësor për mbulimin më të mirë shëndetësor të popullsisë në zonat e thella, malore dhe rurale; uljes së çmimeve dhe rritjes së cilësisë së barnave; harmonizimin e politikave shëndetësore me politikat e linjës, sidomos me politikat e punësimit, sociale, arsimore, ushqimore, bujqësore, të sportit etj.

C. KUADRI PER MENAXHIMIN E MIGRACIONIT

C.1. Kuadri ligjor

C.1.1. Politikat migratore të shprehura në normativën migratore

Politikat migratore të Republikës së Shqipërisë përfshijnë politikat imigratore dhe emigratore, të shprehur në normativën migratore të vendit, e cila është në përputhje edhe me politikën dhe normativën migratore të BE-së. Politikat migratore synojnë: i) minimizimin e kostove nga migracioni i parregullt; ii) maksimizimin e përfitimeve nga migracioni i rregullt; iii) garantimin e lirive dhe të drejtave themelore të migrantëve; iv) luftën kundër migracionit të parregullt; v) nxitjen e kthimit vullnetar; vi) mbështetjen e lidhjes ndërmjet migrimit dhe zhvillimit të vendit; v) menaxhimin e flukseve imigratore.

Politika migratore shqiptare është e shprehur në Kushtetutë, si kornizë garantuese e të drejtave dhe lirive të të huajve, e rregulluar me anë të legjislacionit në fuqi, akteve nënligjore, si dhe urdhrave dhe udhëzimeve përkatëse. Legjislacioni shqiptar mbi migracionin përbëhet nga legjislacioni i brendshëm mbi migracionin, si dhe kuadri i akteve dy apo shumëpalëshe të njohura nga Republika e Shqipërisë.

C.1.2. Ndryshimet në normativat migratore evropiane

Ndryshimi i normativës migratore gjatë viteve të fundit në frymën e legjislacionit të BE-së ka synuar ndërtimin e një platforme të re të politikave migratore, për më shumë partneritet në menaxhimin global të migracionit. Kështu kuadri ligjor shqiptar ka shënuar mjaft përmirësime në aspekt të: i) procedurave të dokumenteve të udhëtimit; ii) vizave; iii) punësimit; iv) qëndrimit; v) bashkimit familjar; vi) luftës kundër migracionit të paligjshëm, përfshirë të miturit e pashoqëruar, hyrjen e paligjshme, qëndrimin e paligjshëm, punësimin e paligjshëm, martesat fiktive, përgjegjësitë e transportuesit; vii) politika e kthimit, ripranimeve dhe riintegritit të qëndrueshëm të të kthyerve; viii) politikës së largimeve, dëbimeve, ndalimeve; ix) politikës së mbrojtjes së të drejtave dhe lirive themelore të migrantëve dhe mbrojtjes së të dhënave personale; x) politikës dhe masave represive dhe ankimit; xi) politikës së integritit të migrantëve etj.

C.1.3. Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë dhe instrumentet ndërkombëtare

Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë në mënyrë direkte garanton çështje që kanë të bëjnë me të drejtat dhe liritë e të huajve në Republikën e Shqipërisë, si liria e lëvizjes, mosdiskriminimin dhe trajtimin e barabartë dhe me dinjtet të të huajve, mbrojtjen e shtetasve shqiptarë jashtë vendit, ndalimin

e dëbimeve kolektive të shtetasve të huaj, të drejtën e proceseve të ankimimeve gjyqësore etj.,³⁴ duke plotësuar kështu kritere të parashikuara në instrumentet ndërkombëtare të të drejtave të njeriut që trajtojnë çështje migratore ratifikuar nga vendi ynë, si:

- Deklarata Universale e të Drejtave të Njeriut, miratuar nga Asambleja e Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara e vitit 1948;
- Konventa Ndërkombëtare për të Drejtat Ekonomike, Sociale dhe Kulturore e vitit 1966;
- Konventa Ndërkombëtare për të Drejtat Civile Politike, e vitit 1966;
- Konventa Ndërkombëtare për Eliminimin e të gjitha formave të diskriminimit racor, hyrë në fuqi më 4 janar 1969;
- Konventa Evropiane për të Drejtat dhe liritë themelore të njeriut, 3 shtator 1953, ratifikuar nga Republika e Shqipërisë në datën 2.3.2005;
- Konventa Ndërkombëtare për Mbrojtjen e të Drejtave të të Gjithë Punëtorëve Migrantë dhe Anëtarëve të Familjeve të Tyre, miratuar në 18 dhjetor 1990;
- Konventa nr. 97 e Organizatës Ndërkombëtare të Punës mbi Migracionin për Punësim (e rishikuar) Rishikuar në 1949, hyrë në fuqi në 22 Janar 1952;
- Konventa 143 për Punonjësit Migrantë (Dispozita Plotësuese), 1975;
- Konventa 181 e ILO Për Agjencitë Private të Punësimit;
- Konventa e Këshillit të Evropës “Statusi Ligjor i Punëtorëve Migrantë”.

C.1.4. Përmirësimi i legjislacionit kombëtar mbi migracionin

Ngjarja më e rëndësishme në përmirësimin e legjislacionit shqiptar për migracionin gjatë viteve 2013–2014 ishte miratimi i ligjit “Për të huajt” (2013) dhe i ligjit “Për azilin në Republikën e Shqipërisë” (2014).

Legjislacioni kombëtar për migracionin përbëhet nga aktet ligjore dhe nënligjore të mëposhtme:

- Ligji nr. 108/2013, “Për të huajt” shënon një përmirësim të mëtëjshëm të normativës migratore mbi të huajt, duke e harmonizuar atë me legjislacionin e BE-së në këtë fushë.
- Ligji nr. 121/2014, “Për azilin në Republikën e Shqipërisë” parashikon kushtet dhe procedurat për dhënien dhe heqjen e azilit, mbrojtjen plotësuese dhe mbrojtjen e përkohshme në Republikën e Shqipërisë, të drejtat dhe detyrimet e azilkërkuesve, refugjatëve e të personave nën mbrojtje të përkohshme dhe plotësuese, përmbajtjen e statusit të refugjatit dhe mbrojtjes plotësuese, të drejtën për bashkim familjar, si dhe përcaktimin e kushteve për integrimin e refugjatëve e të personave nën mbrojtje plotësuese në Republikën e Shqipërisë.
- Ligji nr. 9668, datë 18.12.2006, “Për emigrimin e shtetasve shqiptarë për motive punësimi” (i ndryshuar) rregullon marrëdhëniet në fushën e emigrimit, për qëllime punësimi ose formimi profesional nëpërmjet punës të shtetasve shqiptarë që largohen nga Republika e Shqipërisë. Zbatimi i këtij ligji mbetet problematik duke shtruar nevojën për një kuadër të ri ligjor që rregullon emigrimin dhe kthimin e shtetasve shqiptarë për motive punësimi.
- Ligji nr. 23/2015 “Për shërbimin e jashtëm”, ligji konsullor dhe legjislacioni i brendshëm me të cilin rregullohen shërbimet konsullore, vendos bazat normative për funksionimin e shërbimit konsullor dhe shërbimeve bazë që jepen për shtetasit.

Përveç akteve ligjore të sipërcituara, gjatë viteve 2012–2014 pjesë e normativës migratore janë bërë:

- VKM nr. 513, datë 13.6.2013, “Për përcaktimin e kriterëve të procedurave dhe të dokumentacionit për hyrjen, qëndrimin dhe trajtimin e të huajve në Republikën e Shqipërisë”
- VKM nr. 265, datë 7.5.2014, “Për përjashtimin nga detyrimi për pajisje me leje pune apo certifikatë regjistrimi në punë për shtetasit e Republikës së Kosovës dhe shtetasit e Republikës së Serbisë të përkatësishë etnike shqiptare”.
- VKM nr. 76, 77, 70, 69, 68, 67, 66, 85, 84, 83, 82, 81, 80, 79, 78, 74 dhe 75, datë 12.2.2014, “Për përcaktimin e kriterëve, të dokumentacionit e të procedurës për pajisjen, refuzimin, dhe anulimin e lejes

³⁴ Miratuar me ligjin nr. 84, datë 21.10.1998, botuar në Fletoren Zyrtare nr. 28, datë 7.12.1998, faqe 1073, pika 1, neni 16, kreu I, pjesa e dytë; neni 19, kreu I, pjesa e dytë; germa “dh”, pika 2, neni 27, kreu I, pjesa e dytë; neni 38, kreu I, pjesa e dytë, neni 39, kreu I, pjesa e dytë, neni 40, kreu I, pjesa e dytë, si dhe klauzolat “kushdo” që gjenden në përmbajtjen e saj.

së punës...”, ku përfshihen respektivisht të gjitha llojet e punësimeve për shtetasit e huaj.

Pjesë e normativës migratore janë edhe urdhra dhe udhëzime miratuar në kuadër të plotësimit të këtij kuadri ligjor:

- Udhëzim mbi procedurat e trajtimit të shtetasve të huaj me qëndrim të parregullt në territorin e Republikës së Shqipërisë;

- Udhëzim mbi bashkëpunimin e strukturave të MPB-së dhe SHISH-së, për procedurat e trajtimit të shtetasve të huaj me qëndrim të rregullt në territorin e Republikës së Shqipërisë;

- Urdhër i brendshëm i drejtorit të Policisë së Shtetit nr. 643, datë 17.12.2013, “Për marrjen e masave për ripranimin në Shqipëri të të miturve të pashoqëruar, verifikimin dhe fillimin e hetimeve në rastet kur prindërit apo kujdestarët ligjorë nuk përmbushin detyrimet ligjore”;

- Urdhër i përbashkët i drejtorit të Policisë së Shtetit dhe Shërbimit Social Shtetëror nr. 332/3, datë 7.3.2014, “Mbi marrjen e masave për pritjen dhe trajtimin social të të miturve të pashoqëruar që kthehen /ripranohen nga vendet e tjera”;

- Urdhri i Ministrit të Punës, Çështjeve Sociale dhe Shanseve të Barabarta nr. 83, datë 6.6.2011, “Për formën, përmbajtjen dhe procedurën e përfitimit të statusit të emigrantit”;

- Urdhri i Ministrit të Punës, Çështjeve Sociale dhe Shanseve të Barabarta nr. 84, datë 6.6.2011, “Për formën, përmbajtjen e “Regjistrimit për emigrantët” dhe procedurat e regjistrimit”, të ndryshuar”;

- Urdhër nr. 147, datë 9.7.2014, “Për deklarinimin për punësim të shtetasve të BE-së, Zonës Shengen, shtetasve të Shteteve të Bashkuara të Amerikës dhe shtetasve të Republikës së Kosovës dhe shtetasve të Republikës së Serbisë, të përkatësishë etnike shqiptare”.

C.1.5. Akte dy apo shumëpalëshe të njohura nga Republika e Shqipërisë

Përveç përmirësimit të normativës së brendshme, legjislacioni shqiptar mbi migracionin gjatë viteve 2011–2014 është pasuruar nga nënshkrimi i marrëveshjeve të bashkëpunimit me vende fqinje dhe të BE-së:

- Marrëveshja për mbrojtjen shoqërore ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Hungarisë (2014);
- Marrëveshja për mbrojtjen shoqërore ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Belgjikës (2014);
- Marrëveshja ndërmjet Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë dhe Shtetit të Katarit në lidhje me rregulloren e punësimit të qytetarëve të Republikës së Shqipërisë në Shtetin e Katarit (2014);
- Marrëveshja e Ripranimit me Rumaninë (2013);
- Marrëveshja e Ripranimit dhe protokoli i Zbatimit me Moldavinë (2013);
- Memorandumi i Mirëkuptimit për bashkëpunim për projektin pilot “Triple Win Migration” me Gjermaninë (2012);
- Marrëveshja e Ripranimit me Republikën Çeke (2012);
- Marrëveshja e Ripranimit me Turqinë (2012);
- Marrëveshja për qarkullimin me kartë identiteti me Malin e Zi (2011);
- Marrëveshja për qarkullimin me kartë identiteti me Maqedoninë (2011);
- Marrëveshja për shkëmbim të dhënave mbi migracionin e paligjshëm dhe azilin me Austrinë (2013) dhe Britaninë e Madhe (2013);
- Protokoli i ripranimit me Francën;
- Marrëveshja dypalëshe në fushën e punës ndërmjet Qeverisë së Republikës Italiane dhe Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë (2008).

C.2. Kuadri institucional

Në vijim paraqitet një përshkrim i shkurtër i aktorëve institucionalë kyç të përfshirë në menaxhimin e migracionit.

C.2.1 Niveli qeveritar

Në nivel qeveritar nuk ka pasur ndonjë zhvillim lidhur me ngritjen e një strukture koordinuese për çështjet migratore në vend. Struktura të posaçme, në institucione të veçanta shërbejnë si sekretariate për monitorimin e strategjive, të cilat prekin dhe çështje mbi migracionin apo me ndikim mbi migracionin, siç janë Strategjia Antitrafik, Strategjia e Menaxhimit të Integruar të Kufirit, Strategjia e Rintegrimit të Shtesave Shqiptarë të Kthyer etj.

C.2.2 Niveli institucional

Në nivelin institucional përgjegjësia e institucioneve me menaxhimin e çështjeve migratore ka mbetur e njëjtë si ajo e pasqyruar në Profilin vjetor mbi Migracionin të vitit 2013. E veçanta e përgjegjësiwe institucionale është detajimi i përgjegjësiwe të autoriteteve përgjegjëse për trajtimin të huajve, të bëra me anë të ligjit nr. 108/2013, “Për të huajt”.

C.2.2.1 Ministria e Punëve të Brendshme

MPB-ja, nëpërmjet strukturave, si Policia e Shtetit (Drejtoria e Përgjithshme për Kufirin dhe Migracionin, Drejtoria e Përgjithshme Kundër Krimit të Organizuar dhe kundër Krimeve të Rënda), Drejtoria për Shtetësinë dhe Refugjatët etj., është përgjegjëse kryesore për: parandalimin dhe luftën e migracionit të parregullt nëpërmjet menaxhimit të integruar të kufijve; kontrollit të të huajve në procedurat e aplikimit për vizëhyrëse në Republikën e Shqipërisë, kjo në bashkëpunim të ngushtë me strukturat e tjera të MPJ-së dhe SHISH-it; kontrollit kufitar mbi kushtet dhe kriteret për të hyrë, qëndruar dhe tranzituar në Republikën e Shqipërisë; pajisjen e të huajve me leje qëndrimi; kontrollin e ligjshmërisë së qëndrimit të të huajve në territor dhe marrjen e masave të largimit vullnetar, dëbimin, ndalimin e të huajve të parregullt në territor dhe kthimin e tyre në vendin e origjinës apo në vendin transit nga kanë ardhur; zbatimin e marrëveshjeve të ripranimit me vendet e tjera; pritjen, intervistimin dhe përzgjedhjen e shtetasve të kthyer në kufi, si dhe informimin e tyre mbi mundësitë e riintegrit në vend; bashkëpunimit rajonale dhe me gjerë në fushën e shkëmbimit të të dhënave statistikore mbi migracionin e paligjshëm dhe paralajmërimin e hershëm; identifikimin dhe trajtimin e viktimave/viktimave të mundshme të trafikimit të personave në zbatim të Mekanizmit Kombëtar të Referimit dhe Procedurave Standarde të Veprimit përfshi dhe të miturit e pashoqëruar; për luftën kundër trafikimit dhe kontrabandimit të personave, për azilin dhe shtetësinë etj. Si autoriteti përgjegjës për trajtimin e të huajve që hyjnë, tranzitojnë apo qëndrojnë në territorin e Republikës së Shqipërisë, struktura për Kufirin dhe Migracionin në varësi të Policisë së Shtetit është e organizuar në nivel qendror dhe vendor, shtrirë në gjithë territorin e RSH-së me 7 drejtori rajonale.

C.2.2.2 Ministria e Mirëqenies Sociale dhe Rinisë

MMSR-ja nëpërmjet drejtorive në përbërje të saj dhe Shërbimit Kombëtar të Punësimit, ushtron veprimtarinë e saj në përputhje me legjislacionin përkatës, në fushën e zhvillimit dhe monitorimit të politikave shtetërore për emigracionin dhe çështjet e lidhura me të: punësimin, arsimin dhe formimin profesional, dhe imigracionin e punës, marrëdhëniet e punës etj. Prej vitit 2010, në varësi të Shërbimit Kombëtar të Punësimit funksionojnë Sportelet e Migracionit (SM), të cilat janë ngritur pranë të gjitha Zyrave Vendore të Punësimit. Sportelet e Migracionit janë pjesë e rëndësishme e mekanizmit të mbështetjes për riintegrim. Këto struktura shërbejnë si pikë kyçe në nivel vendor për të mbledhur të dhëna të hollësishme për shtetasit shqiptarë të kthyer, të cilët paraqiten vullnetarisht pranë tyre. Sportelet e Migracionit kryejnë funksionet e mëposhtme: i) Intervistim të shtetasve shqiptarë të kthyer që paraqiten vullnetarisht në sportel; ii) Dhënie informacioni për shërbimet publike dhe ato private, në përputhje me nevojat e identifikuar (kur ekzistojnë); iii) Referim të shërbimit publike dhe ato private (kur ekzistojnë), si dhe projekte specifike të shoqërisë civile në përputhje me nevojat e tyre.

C.2.2.3 Ministria e Punëve të Jashtme

MPJ-ja është përgjegjëse për hartimin dhe zbatimin e politikës së vizave, si dhe negocimin e akteve të nevojshme të bashkëpunimit ndërkombëtar në fushën e migracionit; mbështetjen e emigrantëve shqiptarë jashtë vendit dhe mbrojtjen të drejtave të tyre, organizimin e diasporës shqiptare, bashkërendimin e veprimeve me strukturat e MB-së për ripranimin e shtetasve shqiptar etj. Strukturat e MPJ-së që realizojnë detyrimet dhe përgjegjësitë e MPJ-së në fushën e migracionit, janë:

Drejtoria e Çështjeve Konsullore është struktura përgjegjëse në MPJ për trajtimin e të huajve, hartimin e politikave që hyrjes e qëndrimit të tyre në RSH. Kjo drejtori harton politikat e aktivitetit të shërbimit konsullor, monitoron dhe drejton këtë aktivitet;

MPJ-ja, nëpërmjet strukturave të saj, realizon ndërveprimin, koordinimin dhe bashkëpunimin me përfaqësitë, institucionet dhe organizmat ndërkombëtarë. Ajo: i) ndjek, me ndihmën e përfaqësive diplomatike në botë, përditësimin e materialeve mbi historikun e diasporës shqiptare, vendosjen e saj,

statusin juridik, gjendjen ekonomike dhe arsimore, jetën kulturore dhe organizimin në shoqata e klube, rolin e saj në jetën politike dhe shoqërore të vendit pritës, personalitetet më të shquara, mediat në gjuhën shqipe etj.; ii) grumbullon, përpunon dhe përgjithëson informacionin me qëllim hartimin e studimeve të përditësuara në vazhdimësi për diasporën në vende të veçanta, për shoqatat dhe organizatat e diasporës; iii) Bashkëpunon me organizma ndërkombëtarë, si: ONM, ILO etj. dhe me sektorët paralelë të të njëjtit nivel të institucioneve shtetërore që në një mënyrë a një tjetër merren me diasporën, si dhe me mediat elektronike dhe shtypin e shkruar në gjuhën shqipe në diasporë dhe në vend; iv) ndjek problemet dhe veprimtaritë e ndryshme kulturore e artistike të diasporës dhe për diasporën në Shqipëri dhe në vendet ku ajo jeton e punon, në funksion të detyrës për krijimin e një imazhi real për shqiptarët dhe Shqipërinë.

C.2.2.4 Ministria e Shëndetësisë

MSH-ja, si ofruesi kryesor i shërbimeve shëndetësore, i promovimit të shëndetit, parandalimit, diagnostikimit dhe trajtimit të sëmundjeve është përgjegjëse për sigurimin e aksesit në kujdesin shëndetësor parësor dhe spitalor sipas skemës që i ofrohet të gjithë popullatës. Ajo mbështet integritet e emigrantëve të kthyer dhe migrantëve të brendshëm në sistemin shëndetësor, sigurimeve shëndetësore dhe mbrojtjes sociale. Struktura e Ministrisë së Shëndetësisë që realizon detyrimet dhe përgjegjësitë e Ministrisë së Shëndetësisë në fushën e migracionit është Drejtoria e Kujdesit Shëndetësor

C.2.2.5 Ministria e Arsimit dhe Sportit

MAS-i është përgjegjës për të kontribuar në integrimin e shtetasve të huaj në Shqipëri në fushën e arsimimit, kulturës dhe shkencës, si dhe për krijimin e kushteve për arsimimin dhe edukimin e emigrantëve shqiptar në vendet ku ata ndodhen, në gjuhën amtare.

C.2.2.6 Instituti i Statistikave

INSTAT-i është përgjegjës për grumbullimin, përpunimin, analizimin dhe shpërndarjen dhe publikimin e statistikave në fushën e migracionit. Ky Institut kryen anketime dhe prodhon raporte mbi situatën e migracionit në vend.

C.2.2.7 Aktorë të tjerë institucionalë në fushën e migracionit

Angazhimi i aktorëve ndërkombëtar në mbështetjen direkt të çështjeve të migracionit në Shqipëri, ka vazhduar në pothuajse të njëjtin intensitet siç gjendet i përshkruar në PZM për vitet vitit 2010, 2013, 2014. Programet e mbështetjes së këtyre aktoreve ndërkombëtarë kanë luajtur një rol të rëndësishëm në forcimin e kapaciteteve të strukturave përgjegjëse për menaxhimin e migracionit në Shqipëri. Legjislacioni, teknologjia e informacionit (Regjistri Elektronik për të Huajt), pajisje dhe teknologji bashkëkohore, trajnime etj., etj., kanë qenë fushat e mbështetjes direkt të aktorëve ndërkombëtarë në menaxhimin e migracionit.

Organizata Ndërkombëtare për Migracionin vazhdon të mbetet një nga partnerët strategjikë të Qeverisë Shqiptare në mirëqeverisjen e migracionit, që përfshin si hartimin ashtu dhe zbatimin e politikave migratore në të mirë të migrantëve dhe gjithë shoqërisë shqiptare. Vetë hartimi dhe publikimi i këtij Profili të Zgjeruar mbi Migracionin është pjesë e mbështetjes së vazhduar të ONM-së në Shqipëri.

C.3 Kuadri i politikave

Institucionet përgjegjëse për trajtimin e aspekteve të ndryshme të migracionit në Republikën e Shqipërisë, janë përgjegjëse për zbatimin politikave të veçanta migratore, pjesë përbërëse të politikës së përgjithshme migratore sipas përcaktimeve në aktet ligjore dhe nënligjore me anë të të cilave është rregulluar politika migratore në Republikën e Shqipërisë.

C.3.1 Politikat migratore të Ministrisë së Mirëqenies Sociale dhe Rinisë

Politikat migratore të Ministrisë së Mirëqenies Sociale dhe Rinisë përfshijnë dokumentet e mëposhtme:

i) Strategjia Kombëtare për Punësim dhe Aftësi 2014–2020, miratuar me vendim të Këshillit të Ministrave nr. 818, datë 26.11.2014. Vizioni i strategjisë, i frymëzuar nga objektivi i përgjithshëm i “Evropa 2020” për realizimin e një rritjeje të shpejtë, të qëndrueshme dhe gjithëpërfshirëse, është që brenda vitit 2020 të kemi një ekonomi konkurruese dhe një shoqëri gjithëpërfshirëse që mbështetet tek:

“Aftësi më të larta dhe punë më të mirë për gjithë femrat dhe meshkujt”. Qëllimi i përgjithshëm i strategjisë është të nxisë vende pune cilësore dhe mundësi për aftësi për gjithë femrat dhe meshkujt shqiptarë gjatë gjithë ciklit të jetës. Strategjia kombëtare për punësim dhe aftësi përqendrohet në katër përparësitë strategjike: nxitja e mundësive për punë të denjë nëpërmjet politikave të frytshme të tregut të punës, ofrimi i arsimit dhe formimit profesional cilësor për të rinjtë dhe të rriturit, nxitja e përfshirjes sociale dhe kohezionit territorial dhe fuqizimi i qeverisjes së tregut të punës dhe i sistemeve të kualifikimeve. Strategjia shpreh politikat e migracionit të punës në drejtim të fuqizimit të kapaciteteve informuese dhe këshilluese për emigrimin e rregullt për punësim, përmirësimin e infrastrukturës për ofrimin e shërbimeve për emigrantët, fuqizimin e agjencive private të punësimit, rritjen e bashkëpunimit me vendet e tjera për menaxhimin e emigrimit për punësim nëpërmjet marrëveshjeve dypalëshe të punës, njohjen e kualifikimeve profesionale dhe eksperiencës profesionale të fituar jashtë vendit etj., përafrimin e vazhdueshëm të legjislacionit të imigrimit me atë të BE-së për realizimin e të cilave përmban aktivitete dhe afate konkrete në planin e saj të veprimit.

ii) Strategjia për Riintegrimin e Shtetasve Shqiptarë të Kthyer 2010–2015 dhe Plani i saj i veprimit janë pjesë e politikave kombëtare për migracionin. Vizioni i saj është sigurimi i një kthimi të qëndrueshëm për emigrantët përmes mbështetjes së procesit të riintegrit, pavarësisht formës së kthimit. Strategjia shënjestron në radhë të parë shtetasit shqiptarë të kthyer në kuadër të Marrëveshjes së Ripranimit KE-Shqipëri dhe marrëveshjeve dypalëshe të ripranimit që Shqipëria ka nënshkruar me vende të tjera, ose përmes formave të tjera të kthimit të detyruar. Gjithashtu, kjo strategji paracakton mekanizmat që adresojnë edhe nevojat e shtetasve shqiptarë të kthyer vullnetarisht. Plan i saj i veprimit përmban 42 masa të cilat synojnë riintegrimin e të kthyerve.

C.3.2 Politikat migratore të Ministrisë së Punëve të Brendshme

Strategjia Kombëtare e Menaxhimit të Integruar të Kufirit 2014–2020, miratuar me VKM nr. 119, datë 5.3.2014, konceptuar për bashkërendim dhe bashkëpunimin ndërmjet të gjitha autoriteteve dhe agjencive, të përfshira në sigurinë kufitare dhe lehtësimin e tregtisë, me qëllim përsosjen e sistemeve të efektshme dhe me rendiment të menaxhimit të integruar të kufirit, me synim arritjen e qëllimit të përbashkët të kufijve të hapur, por të kontrolluar dhe të sigurt. Strategjia dhe Plani i Veprimit kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore, 2014–2017, bazohet në katër shtylla: i) ndjekja penale; ii) mbrojtja nga trafikimi i viktimave; iii) parandalimi; iv) bashkërendimi dhe koordinimi i punës midis institucioneve.

C.3.3 Politikat migratore të Ministrisë së Punëve të Jashtme

Politikat dhe shërbimet migratore të MPJ-së përfshijnë:

i) Përmirësimin e asistencës për shtetasit në vështirësi ku në fokus të veçantë janë personat në vështirësi ekstreme, duke pasur në fokus të veçantë asistencën për të burgosurit dhe personat nën hetime, dhe organizimin e sistemeve të krizave dhe emergjencave;

ii) Përmirësimin dhe dixhitalizimin e shërbimeve dhe informacionit për shërbimet konsullore dhe përmirësimin e informacionit të dixhitalizuar në dispozicion të shtetasve;

iii) Lehtësimin e lëvizjes në vende të huaja;

iv) Përmirësimin e trajtimit të të huajve në Shqipëri, nëpërmjet garantimit të të drejtave të të huajve kur vijnë në Shqipëri dhe bashkëpunimit me institucionet e tjera që trajtojnë të huaj dhe lehtësimin të kushteve të ardhjes të të huajve në Shqipëri nëpërmjet heqjes së vizave sezonale dhe përmirësimeve procedurale në dhënien e vizave.

D. PËRFUNDIME DHE REKOMANDIME

D.1. Përfundime

Nga studimi i zhvillimeve të migracionit shqiptar në periudhën 2012–2014 mund të gjenerohen përfundimet e mëposhtme:

- Dinamikat migratore:

Gjatë vitit 2014 nga Shqipëria më shumë u larguan emigrantë shqiptarë (46.500) sesa hynë imigrantë (rreth 28.500). Megjithatë, koeficienti i migracionit neto shënoi një rritje të lehtë, më 2014-n si pasojë e rënies së numrit të emigrantëve, nga 52,3 mijë në vitin 2012, në 46,5 mijë në vitin 2014, si dhe nga rritja e kthimit të emigrantëve. Shqipëria vazhdon të prodhojë flukse të emigrimit familjar, emigrimit të grave

dhe vajzave, emigrimit të trurit dhe emigrimit të të miturve të pashoqëruar.

Grupet më të mëdha të komunitetit të emigrantëve shqiptarë janë aktualisht emigrantët ekonomikë, pjesëtarët e familjeve të emigrantëve ekonomikë dhe studentët.

Gjatë viteve të fundit ritmet e legalizimit të emigrantëve shqiptarë kanë qenë të moderuara për shkak se shumica e tyre kanë qenë legalizuar gjatë dekadës së fundit.

Shqipëria përfaqëson një rast tipik të korrelacionit midis migrimit të brendshëm dhe të jashtëm: migrimi i brendshëm shërben si një trampolinë për migrimin ndërkombëtar.

Shqiptarët vazhdojnë të emigrojnë duke përdorur kanalet e rregullta dhe të parregullta të emigrimit ndërkombëtar.

Ndërkohë që fluksi i emigrimit të shqiptarëve për motive punësimi në mënyrë të parregullt ka shfaqur shenja moderimi, fluksi i shqiptarëve që kërkojnë azil në vendet e BE-së është rritur gjatë viteve të fundit.

Gjatë viteve të fundit është intensifikuar kthimi i emigrantëve. Gjatë vitit 2014 është konstatuar kthim vullnetar i emigrantëve ekonomikë; kthim i detyruar i emigrantëve ekonomikë për shkak të krizës në vendet kryesore pritëse, Greqi dhe Itali; kthim i të miturve të ose jo të shoqëruar nga prindërit; kthim i një numri të vogël viktimash të trafikimit. Shumica e kthimeve ka ndodhur për shkak të papunësisë në vendin pritës.

Një pjesë e emigrantëve të kthyer kërkojnë shërbime pranë Sporteleve të Migracionit. Por përqindja e emigrantëve që kërkojnë dhe marrin shërbime mbetet modeste në raport me numrin e të kthyerve.

Shqipëria vazhdon të ketë varësi të lartë nga dërgesat në para të emigrantëve. Gjatë vitit 2014 ndodhi një rritje e lehtë në krahasim me vitin 2013: nga 497 milionë në 592 milionë euro.

Sinergia midis migrimit dhe zhvillimit është një dukuri e re në emigrimin e shqiptarëve. Politikat dhe shërbimet e sistemit të mirëqenies në Shqipëri nuk arrijnë të mbulojnë nevojat thelbësore të të varfërve. Për këtë arsye, të ardhurat nga emigrimi janë përdorur kryesisht si një faktor konsumi e mbijetese dhe më pak si një burim për financimin e projekteve të investimeve dhe zhvillimit. Kjo shpjegon vonesën e emigrimit të kthyer dhe sinergjinë e dobët midis migrimit dhe zhvillimit.

Ndikimi ekonomik dhe fiskal i emigrantëve në vendet pritëse vjen në rënie. Kjo ndodh për disa rrethana, ndër të cilat mund të përmendim: rënien e aftësive dhe performancës ekonomike; shpërpjesëtimin midis të ardhurave të emigrantëve dhe punëtorëve vendas; inercinë e ndikimit të përkatësisë etnike; ashpërsimin e konkurrencës me punëtorët vendas etj.

Gjatë vitit 2014 Shqipëria ka shërbyer si vend pritës kryesisht për imigrantë ekonomikë, studentë, refugjatë dhe azilkërkues. Numri i shtetasve të huaj që qëndrojnë në Shqipëri ka mbetur i pandryshuar në vitin 2014, numri i studentëve të huaj u ul, ndërsa numri i azilkërkuesve u rrit për shkak të iranianëve muxhahidinë, si edhe për faktin se Shqipëria njihet ndërkombëtarisht si vend i sigurt dhe pa probleme raciale, etnike dhe fetare.

Gjatë vitit 2014 pati një rritje të ndjeshme të numrit të shtetasve huaj, të kapur në tentativë për të kaluar transit nëpër Shqipëri. Edhe gjatë vitit 2014 Shqipëria vazhdoi të konsiderohej si një vend origjine i emigracionit, si vend që është tentuar të jetë vend transit drejt vendeve të BE-së dhe si vend destinacioni për imigrantët nga disa vende arabe, të Lindjes së Mesme dhe të Azisë.

- Ndikimi i migracionit

Emigrimi ndërkombëtar vazhdon të ndikojë në plakjen e popullsisë së Shqipërisë, krahas uljes së lindshmërisë dhe rritjes së jetëgjatësisë, ngaqë flukset migratore vazhdojnë të përfshijnë një popullsi relativisht të re. Megjithatë, popullsia e Shqipërisë po moshohet me ritme më të ulëta se popullsia e BE-së. Moshë mesatare e popullsisë rritet me rreth gjashtë muaj në vit.

Përparësia që po u jepet zhvillimit të zonave të teknologjisë dhe zhvillimit ekonomik, nxitjes së investimeve të huaja direkte dhe mbështetjes së ndërmarrjeve të huaja të përbashkëta pritet të ndihmojë në hapjen e vendeve të reja të punës dhe dekurajimin e fluksit migrator.

Popullsia në moshë pune rritet me ritme më të larta se forca e punës dhe numri i të punësuarve. Ritmet e rritjes së punësimin nuk kanë mundur të ndjekin ritmet e rritjes së popullsisë, dukuri që përbën një sfidë për tregun e punës.

Tregu i punës në Shqipëri mbetet ende vulnerabël. Disa tipare të këtij vulnerabiliteti janë: niveli i lartë i papunësisë rinore; niveli i lartë i papunësisë afatgjatë; tregu i punës mbetet refraktar e joelastik edhe ndaj të rinjve që shkollohen; shpërndarja e pabarabartë e papunësisë; papunësia e lartë në fshat e bujqësi; informaliteti në tregun e punës etj. Disa tipare kanë filluar të moderohen, por ndikimi i një pjese të tyre ka qenë prezent edhe gjatë vitit 2014.

Shqipëria ka një shkallë shumë të lartë informaliteti në tregun e punës. Disa tipare të informalitetit janë: niveli i lartë i informalitetit në sektorin modern, në krahasim me sektorin tradicional, bujqësinë; diversiteti sektorial i informalitetit, me tendencë rritjeje në ndërtim e shërbime; niveli mjaft i ulët i pagave në sektorin informal krahasuar me sektorin formal; evazioni dhe konfuzioni në raportimin dhe pagesën e taksave të punës etj. Punësimi informal është i lidhur me të ardhurat e ulëta dhe varfërinë dhe inkurajon flukset migratore.

Numri i të huajve që imigrojnë drejt Shqipërisë për motive punësimi vjen në rritje, jo vetëm ngaqë Shqipëria po bëhet një vend tërheqës për të huajt, por dhe si rrjedhojë e mbizotërimit të klimës pozitive ndaj biznesit në përgjithësi dhe sidomos biznesit të huaj.

Zhvillimet dhe përmirësimet në sistemin shëndetësor gjatë dy viteve të fundit ndikojnë edhe në dekurajimin e flukseve migratore, duke rritur aksesin e popullsisë në shërbimet e përkujdesjes shëndetësore dhe mjekësore, nëpërmjet masave për mbulimin shëndetësor universal; incentivat ndaj personelit mjekësor për mbulimin më të mirë shëndetësor të popullsisë në zonat e thella, malore dhe rurale; uljes së çmimeve dhe rritjes së cilësisë së barnave; harmonizimin e politikave shëndetësore me politikat e linjës, sidomos me politikat e punësimit, sociale, arsimore, ushqimore, bujqësore, të sportit etj.

D.2 Rekomandime

Në kushtet aktuale, kur: i) emigrimi është venë në qendër të interesit publik, në nivelet kombëtare, evropiane dhe globale; ii) Shqipëria ka vazhduar të prodhojë flukse emigrantësh ekonomikë; iii) gjendja e emigrantëve shqiptarë në vendet pritëse fqinje po vështirësohet për shkak të krizës ekonomike; iv) ritmi i kthimit të tyre nga këto vende po intensifikohet; dhe v) Shqipëria është shndërruar në një vend të sigurt origjine, por edhe një vend transiti për imigrantët, refugjatët dhe azilkërkuesit nga vendet e rajoneve përreth, është e nevojshme që politikat dhe menaxhimi i migracionit në vendin tonë të përmirësohen.

D.2.1 Rekomandime për zhvillimin ekonomik dhe përmirësimin e sistemit të mirëqenies si kusht për dekurajimin e flukseve migratore

1. Punësimi dhe mirëqenia sociale e të gjithë qytetarëve përbën një prioritet programor të qeverisë. Në këtë kontekst, krahas zbatimit të ligjshmërisë dhe forcimit të kuadrit rregullator në zhvillimin ekonomik, tregun e punës dhe sistemin e mirëqenies, vëmendja dhe burimet e zhvillimit duhet të përqendrohen më shumë në krijimin e vendeve të reja të punës, nxitjen e punësimit dhe reduktimin e papunësisë dhe të varfërisë. Kjo do të krijonte kushtet për reduktimin e flukseve migratore, nëpërmjet dekurajimit të faktorëve shtytës të emigrimit.

2. Duke qenë se migrimi i brendshëm shërben si “trampolinë” për emigrimin e ndërkombëtar duket t’i kushtohet më shumë vëmendje dhe burime harmonizimit të politikave migratore me procesin e urbanizimit, integritimit, punësimit dhe përmirësimit të cilësisë së jetës së popullsisë së zhvendosur brenda vendit.

3. Duke u nisur nga fakti se dërgesat në para të emigrantëve janë përdorur kryesisht si mjet konsumi e mbijetese ekonomike, është e nevojshme që të ndërtohen mekanizma institucionale, financiare, bankare dhe fiskale për nxitjen e përdorimit të remitançave si burim investimi e zhvillimi. Forcimi i lidhjes midis migrimit dhe zhvillimit mund të realizohet edhe nëpërmjet harmonizimit të përdorimit të kapitalit financiar të emigrantëve me kapitalin human, social të krijuar gjatë përvojës migratore.

4. Sinergia midis migrimit dhe zhvillimit mund të mbështetet nga harmonizimi i politikave dhe masave për zhvillimin e zonave të teknologjisë dhe zhvillimit ekonomik me politikat për punësimin e punëtorëve vendas, mbështetjen ndaj emigrantëve të kthyer dhe/ose përdorimin e remitançave të emigrantëve si burim për investim në këto zona.

5. Për të parandaluar dhe dekurajuar moshimin e popullsisë për shkak të mbizotërimit të moshave të reja në flukset migratore, është i nevojshëm dekurajimi i emigrimit të jashtëm të popullsisë në moshë të re, nëpërmjet përmirësimit të kushteve, mundësive, aksesit dhe integritetit të rinjve në formimin profesional, arsimin profesional, arsimin universitar në degë të kërkuara nga tregu dhe në tregun e punës. Është i nevojshëm dhe i mundshëm një harmonizim më i mirë i politikave të punësimit, dekurajimit të flukseve migratore, mbështetjes së emigrantëve të kthyer dhe përdorimit të dërgesave në para të emigrantëve si burim investimi e zhvillimi me masat për nxitjen e investimeve të huaja direkte në Shqipëri. Ky harmonizim mund të bëhet produktiv, sidomos në sektorin e industrisë nxjerrëse dhe minierave, sektori i tretë më i rëndësishëm i investimeve të huaja, ku Shqipëria ka një forcë pune të kualifikuar, një pjesë e madhe e të cilës ndodhet jashtë tregut të punës. Dekurajimi i flukseve migratore kërkon politika më produktive për uljen e papunësisë rinore, pakësimin e numrit të papunëve afatgjatë, ngushtimin e pabarazive në shpërndarjen territoriale të papunësisë, uljen e papunësisë në zonat rurale dhe bujqësi etj. Kjo mund të realizohet edhe nëpërmjet shtimit të incentivave për sipërmarrësit që punësojnë vajza dhe djem të rinj.

D.2.2 Rekomandimet për përfshirjen e migracionit në politikat sektoriale dhe ndërsektoriale

6. Problemet aktuale të emigrimit të shqiptarëve si edhe nevoja e lidhjes më të mirë midis emigrimit dhe zhvillimit shtrojnë nevojën e hartimit të një strategjie të re të menaxhimit të migracionit në vend.

7. Shtrohet gjithashtu nevoja e vënies në eficiencë të burimeve ekonomike e financiare për përmirësimin e cilësisë së jetës në vend, si kusht për reduktimin e flukseve migratore.

8. Masat e mësipërme duhet të harmonizohen me ashpërsimin e luftës kundër trafikut të qenieve njerëzore nëpërmjet kanaleve të emigrimit ilegal.

9. Kufizimi i flukseve të emigrimit të trurit duhet të mbështetet nga politika, programe e masa që nxisin meritokracinë, konkurrencën dhe respektin ndaj arsimimit dhe kapitalit human të specialistëve të kualifikuar, sidomos jashtë vendit.

10. Bllokimi dhe kufizimi i kanaleve të emigrimit të parregullt të shqiptarëve kërkon përmirësimin e menaxhimit të kufirit nëpër pikat kryesore të kalimit kufitar që shërbejnë si porta dalje për emigrantët ilegalë, si aeroporti “Nënë Tereza”, dhe kufiri tokësor, si edhe forcimin e masave ndaj prindërve, të cilët braktisin fëmijët në vendet perëndimore, për të stimuluar deklarin e tyre si fëmijë të pashoqëruar.

11. Intensifikimi i flukseve të emigrantëve të kthyer kërkon më shumë programe, burime dhe incentiva legale, financiare, fiskale dhe bankare, për të mbështetur si investimet, sipërmarrjet dhe vetëpunësimin e emigrantëve të suksesshëm, ashtu edhe riintegrimin e emigrantëve që kthehen për shkak të dështimit të projekteve të tyre në vendet pritëse.

12. Rritja e fluksit të shtetasve të huaj që tentojnë të kalojnë transit nëpërmjet territorit të Shqipërisë kërkon rritjen e masave për kapjen e tyre në afërsi të kufirit shtetëror, mundësisht në PKK, dhe kthimin në vendet nga vijnë. Ulja e kostove të këtyre operacioneve kërkon rritjen e numrit të largimeve vullnetare ose akses më të mirë në sistemin e azilit në Shqipëri.

13. Thellimi i luftës kundër informalitetit, sidomos në tregun e punës, nëpërmjet përmirësimit të kushteve të punës dhe pagave të punëtorëve, pritet të ndikojë edhe në dekurajimin e fluksit migrator.

14. Rritja e burimeve dhe investimeve për sistemin e kujdesit shëndetësor, në vazhden e përmirësimeve të realizuara në këtë sistem gjatë dy viteve të fundit do të ndikojnë edhe në dekurajimin e flukseve migratore, duke rritur aksesin e popullsisë në shërbimet e përkuqdesjes shëndetësore dhe mjekësor, nëpërmjet masave për mbulimin shëndetësor universal; incentivat ndaj personelit mjekësor për mbulimin më të mirë shëndetësor të popullsisë në zonat e thella, malore dhe rurale; uljes së çmimeve dhe rritjes së cilësisë së barnave etj.

D.2.3 Rekomandimet për përmirësimin e statistikave migratore si bazë për hartimin e politikave

15. Ndërtimi i hartës së emigrimit të shqiptarëve, diasporës së vjetër dhe të re, mbetet një detyrë, realizimi i të cilës do të rrisë mbështetjen ndaj emigrantëve dhe nxisë mbështetjen e tyre për vendin.

16. Në kushtet e informacionit të kufizuar mbi flukset migratore, prezencën, instalimin dhe integrimin e emigrantëve, është i domosdoshëm rritja e bashkëpunimit të institucioneve shqiptare me

institucionet e vendeve pritëse, sidomos në fushën e shkëmbimit të informacionit mbi emigrantët shqiptarë në vendet pritëse.

BIBLIOGRAFIA DHE BURIMET

Bibliografia:

Barjaba, K. (2013) *Kurthet e papunësisë*, Tiranë: UET Press

Barjaba, K & Barjaba, J. Embracing Emigration: *The Migration-Development Nexus in Albania*, in *Migration Information Source*, Online Journal of Migration Policy Institute, Washington DC, 10 September 2015

Fjalorth i terminologjisë migratore, E drejta ndërkombëtare migratore, nr. 10, IOM, 2007

Mediterranean Migration Observatory & Migration and Migration Policy in Greece. Critical Review and

Policy Recommendations. Anna Triandafyllidou. Hellenic Foundation for European and Foreign Policy (ELIAMEP)

Migracioni i kthimit dhe riintegrimi në Shqipëri 2013, INSTAT-i dhe Organizata Ndërkombëtare për Migracionin, 2014

Rapporto Nazionale, Minori Stranieri non-Accompagnati, Ministero del Lavoro e delle Politiche Sociali, Roma, 31 Dicembre 2014

Burimet:

Bilanci i forcave të punës, 2013-2014, INSTAT, Tiranë, 2015

Drejtoria e Përgjithshme e Gjendjes Civile, Tiranë, 2014

Drejtoria e Përgjithshme e Kufirit dhe Migracionit, Tiranë, 2015

Drejtoria e Politikave të Punësimit dhe Migratore MMSR, Tiranë, 2015

Drejtoria për Shtetësinë dhe Refugjatët, Tiranë, 2015

INSTAT, Tiranë 2015, 2012

INSTAT, Projektionet e popullsisë, 2011–2031

EUROSTAT, 2015

[http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Foreign-born population by country of birth, 1 January 2014 \(%C2%B9\) YB15.png](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Foreign-born_population_by_country_of_birth_1_January_2014_(%C2%B9)_YB15.png)

<http://www.gazetadita.al/jo-azilkerkuesve-ekonomike-nga-shqiperia-po-punetoreve-te-kualifikuar/>

<http://open.data.al/sq/lajme/lajm/id/1074/Remitancat-si-flukse-hyrese-dhe-dalese-2014>

<http://www.pewglobal.org/2014/09/02/global-migrant-stocks/>

http://www.stranieriinitalia.it/attualita-5.3.milioni_di_immigrati_regolari_in_italia_aumentano_nonostante_la_crisi_19305.html

Ligji nr. 108/2013 datë 28.3.2013, “Për të huajt” dhe vendimet e Këshillit të Ministrave nr. 66–70 dhe 74–85, datë 12.2.2014

Ministria e Arsimit dhe Sportit, Tiranë, 2015

Ministria e Shëndetësisë, Tiranë, 2015

Qendra e Studimeve për Migracionin, Tiranë, 2014

QKR, Tiranë, 2015

Raporti i monitorimit të Planit të Veprimit të Strategjisë për Riintegrimin e Shtetasve Shqiptarë të Kthyer 2010–2015. MMSR, SHKP, Tiranë, 2015

Regjistri Kombëtar i Gjendjes Civile, Tiranë, 2015

Sistemi FER-TIMS në Drejtorinë e Policisë së Shtetit, Tiranë, 2015

ANEKSI 1
TABELA STATISTIKORE

Tabela 1. Indikatorët e përgjithshëm demografik

Indikatorët	Njësia	2012	2013	2014
Popullsia	në mijë	2,900.5	2,897.4	2,894.5
Norma e rritjes së popullsisë	%	-0.12	-0.10	-0.10
Lindjet	në mijë	35.5	35.8	35.8
Vdekjet	në mijë	20.9	20.4	20.7
Shtesa natyrore	në mijë	14.6	15.3	15.1
Koeficienti i lindshmërisë	për 1000 banorë	12.23	12.34	12.35
Koeficienti i vdekshmërisë	për 1000 banorë	7.20	7.06	7.14
Koeficienti i shtesës natyrore	%	0.50	0.53	0.52
Imigracioni	në mijë	33.8	31.1	28.5
Emigracioni	në mijë	52.3	49.4	46.53
Migracioni neto	në mijë	-18.5	-18.3	-18.0
Koeficienti i imigracionit	për 1000 banorë	11.6	10.7	9.8
Koeficienti i emigracionit	për 1000 banorë	18.0	17.1	16.1
Koeficienti i migracionit neto	për 1000 banorë	-6.4	-6.3	-6.2
Koeficienti bruto i martesave	për 1000 banorë	7.9	8.2	8.2
Koeficienti i divorceve	për 100 martesa	15.6	15.7	17.8
Jetëgjatësia, meshkuj dhe femra	vite	77.5	78.1	78.3
Meshkuj	vite	75.5	76.0	76.4
Femra	vite	79.7	80.3	80.3

Burimi: INSTAT

Tabela 2. Migracioni i brendshëm sipas qarqeve, 2014

Prefektura	Ardhur	Larguar	Migracioni neto	Norma bruto e migracionit të brendshëm neto
BERAT	1,043	2,422	-1,379	-9.6
DIBËR	1,197	2,736	-1,539	-11.2
DURRËS	3,948	3,023	925	3.4
ELBASAN	2,786	3,097	-311	-1.0
FIER	2,520	3,771	-1,251	-4.0
GJIROKASTËR	1,330	1,769	-439	-6.0
KORÇË	1,715	2,767	-1,052	-4.7
KUKËS	713	1,535	-822	-9.6
LEZHË	1,805	2,154	-349	-2.5
SHKODËR	1,172	1,830	-658	-3.0
TIRANË	12,000	4,737	7,263	9.1
VLORË	1,948	2,336	-388	-2.1

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Gjendjes Civile

Tabela 3. Struktura e popullsisë, në %

Indikatorët	2012	2013	2014
Përqindja e popullsisë nën 15 vjeç	20.3	19.5	18.9
Përqindja e popullsisë 15–64 vjeç	68.2	68.6	68.9
Përqindja e popullsisë mbi 65 vjeç	11.5	11.8	12.2
Raporti i përgjithshëm i varësisë	46.6	28.4	27.4
Raporti i varësisë së të rinjve	29.8	17.2	17.8
Raporti i varësisë së të moshuarve	16.8	45.7	45.2

Raporti gjinor (meshkuj për 100 femra)	100.8	101.4	101.9
Përqindja e meshkujve mbi 65 vjeç	47.8	47.9	48.1
Përqindja e femrave mbi 65 vjeç	52.2	52.1	51.9

Burimi: INSTAT

Tabela 4. Popullsia mesatare vjetore sipas grup-moshës dhe gjinisë, 2012–2014

Grup moshë	2012			2013			2014		
	gjithsej	meshkuj	femra	gjithsej	meshkuj	femra	gjithsej	meshkuj	femra
Gjithsej	2,900,489	1,455,902	1,444,583	2,897,366	1,458,649	1,438,716	2,894,475	1,460,983	1,433,492
0–4	175,016	91,388	83,628	173,348	90,067	83,281	172,473	89,354	83,119
5–9	182,122	96,022	86,101	171,833	90,701	81,132	165,930	87,461	78,469
10–14	232,150	119,870	112,279	220,582	114,164	106,418	208,070	107,951	100,119
15–19	272,082	137,561	134,521	261,669	132,810	128,859	254,005	129,528	124,476
20–24	246,546	131,345	115,201	235,615	126,936	108,680	228,892	123,609	105,283
25–29	205,289	108,025	97,264	209,075	112,236	96,839	210,790	115,187	95,603
30–34	176,207	86,170	90,037	187,077	92,149	94,928	193,570	96,856	96,714
35–39	170,893	80,432	90,460	173,587	82,445	91,142	176,226	84,170	92,056
40–44	191,529	90,665	100,863	189,099	89,772	99,327	184,285	87,757	96,528
45–49	196,957	95,972	100,984	197,020	95,657	101,363	196,246	94,971	101,275
50–54	205,845	102,435	103,409	209,575	104,084	105,490	211,053	104,427	106,626
55–59	175,383	87,518	87,865	184,593	92,037	92,556	191,967	95,639	96,328
60–64	138,211	69,583	68,628	141,532	71,276	70,256	146,736	73,775	72,961
65–69	106,057	53,657	52,400	106,945	54,278	52,666	111,867	56,531	55,337
70–74	98,622	48,031	50,591	102,875	49,827	53,048	104,312	50,679	53,632
75–79	68,453	33,575	34,878	71,589	35,241	36,348	74,641	36,668	37,973
80–84	36,906	16,285	20,621	38,204	16,977	21,227	40,439	18,075	22,365
85+	22,221	7,368	14,853	23,148	7,992	15,156	22,973	8,345	14,628
Nga popullsia gjithsej:									
Personat nën moshë pune (0–14 vjeç)	589,288	307,280	282,008	565,763	294,932	270,831	546,473	284,766	261,707
Personat në moshë pune (15–65 vjeç)	1,978,942	989,706	989,232	1,988,842	999,402	989,440	1,993,770	1,005,919	987,850
Personat përtej moshës së punës (65+ vjeç)	332,259	158,916	173,343	342,761	164,315	178,445	354,232	170,298	183,935

Burimi: INSTAT

Tabela 5. Popullsia urbane dhe rurale, 2012–2014

Indikatorët	2012	2013	2014
Popullsia urbane (në mijë)	1,595.7	1,633.6	1,653.1
Përqindja urbane	55.0	56.4	57.1
Norma e rritjes së popullsisë urbane	2.6	2.2	0.2
Përqindja e popullsisë nën 15 vjeç që jetojnë në zonat urbane	18.0	18.0	18.0
Përqindja e popullsisë mbi 65 vjeç që jetojnë në zonat urbane	12.3	12.3	12.1
Popullsia rurale (në mijë)	1,304.8	1,263.8	1,241.4
Përqindja rurale	45.0	43.6	42.9
Norma e rritjes së popullsisë rurale	-3.3	-3.0	-0.5
Përqindja e popullsisë nën 15 vjeç që jetojnë në zonat rurale	23.2	21.6	20.1

Përqindja e popullsisë mbi 65 vjeç që jetojnë në zonat rurale	10.4	11.2	11.8
Raporti i përgjithshëm i varësisë në zonën urbane	43.4	43.4	43.1
Raporti gjinor në zonën urbane	97.4	95.6	94.8
Raporti i përgjithshëm i varësisë në zonën rurale	50.7	48.8	48.1
Raporti gjinor në zonën rurale	105.1	109.3	112.2

Burimi: INSTAT

Tabela 6. Indikatorët e përgjithshëm ekonomik

Indikatorët	Njësia	2010	2011	2012*	2013**
Produkti i Brendshëm Bruto PBB (me çmime korrente)	milion ALL	1,239,645	1,300,624	1,335,488	1,364,782
Rritja vjetore e PBB-së (krahasuar me çmimet e vitit të mëparshëm)	%	3.70	2.50	1.60	1.40
Produkti i Brendshëm Bruto për frymë	euro	3,089	3,191	3 312	3,358
	USD	4,089	4,437	4,257	4,458

2012* Të dhëna gjysmë finale, 2013** Të dhëna paraprake

Burimi: INSTAT

Tabela 7. Impakti i remitancave në mirëqenien e NJEF-ve, 2012

	Zona	%
NJEF-të të cilat marrin remitanca	gjithsej	19.5
	urbane	18.6
	rurale	20.7

Burimi: Anketa e matjes së nivelit të jetesës, LSMS 2012

Tabela 8. Indikatorët e varfërisë, 2012

Indikatorët	%
Popullsia nën linjën e varfërisë	14.3
Popullsia nën 18 vjeç që jeton në NJEF-të nën linjës së varfërisë	20.1

Burimi: Anketa e Matjes së Nivelit të Jetesës, LSMS 2012

Tabela 9. Subjektet me pronësi të huaj sipas qarqeve dhe llojeve më kryesore të veprimtarisë, të cilat janë regjistruar pranë QKR deri në vitin 2014

Kategoria	Qarku												Totali	%
	Berat	Dibër	Durrës	Elbasan	Fier	Gjirokastrë	Korçë	Kukës	Lezhë	Shkodër	Tiranë	Vlorë		
Administrim publik dhe mbrojtja; sigurimi social i detyrueshëm	-	-	3	-	1	3	-	-	-	3	24	-	34	0.45
Akomodimi dhe shërbimi ushqimor	1	1	92	7	7	1	11	-	29	20	157	28	354	4.69
Aktivitete financiare dhe të sigurimit	-	-	9	2	2	-	2	-	-	6	113	3	137	1.82
Aktivitete profesionale, shkencore dhe teknike	-	2	21	3	2	2	7	-	4	5	336	1	383	5.08

Aktivitetet e organizatave dhe organizmave ndërkombëtarë	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	15	-	16	0.21
Aktivitetet e pasurive të paluajtshme (<i>real estate</i>)	1	1	16	5	3	1	1	-	5	3	115	8	159	2.11
Aktivitetet e tjera shërbimi	1	-	11	2	-	-	3	-	-	-	39	6	62	0.82
Aktivitetet e familjeve si punëdhënës; aktivitetet e prodhimit të mallrave e shërbimeve të pandryshueshme të familjeve për përdorim të vet	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.01
Arsimimi	1	-	3	-	-	-	2	-	-	2	50	-	58	0.77
Arte, argëtim dhe çlodhje	-	-	6	-	1	-	1	-	2	1	44	4	59	0.78
Bujqësia, pyjet dhe peshkimi	7	-	18	2	7	4	4	-	9	6	98	8	163	2.16
Energjia elektrike, gaz, avulli dhe furnizimi me ajër të kondicionuar	1	-	4	11	2	1	1	-	4	6	134	3	167	2.21
Furnizimi me ujë, aktivitetet e trajtimit dhe menaxhimit të mbeturinave, mbetjeve	-	-	4	1	1	2	-	-	4	3	27	6	48	0.64
Industria nxjerrëse	4	3	9	6	8	3	6	5	6	5	81	5	141	1.87
Industria përpunuese	10	5	216	43	70	20	86	4	35	50	510	53	1,102	14.60
Informacioni dhe komunikacioni	3	-	21	3	1	3	3	2	5	8	334	14	397	5.26
Ndërtimi	1	1	63	15	15	9	32	12	18	27	451	31	675	8.95
Shëndeti dhe aktivitetet e punës sociale	2	-	6	7	2	5	10	2	3	4	77	9	127	1.68
Shërbime administrative dhe mbështetëse	1	-	46	4	2	1	4	-	6	7	305	18	394	5.22
Transporti dhe magazinimi	1	2	36	5	1	2	17	-	3	4	102	18	191	2.53
Tregtia me shumicë dhe me pakicë; riparimi i automjeteve dhe motoçikletave	18	12	266	54	67	30	70	16	45	70	1,372	105	2,125	28.16
NULL	1	3	27	15	10	3	21	4	5	17	628	19	753	9.98
TOTALI	53	30	879	185	202	90	281	45	183	247	5,012	339	7,546	100.00

Burimi: QKR

Tabela 10. Shtetasit shqiptarë të kthyer të regjistruar në SM sipas viteve

	Viti 2012	Viti 2013	Viti 2014
Shtetas shqiptarë të kthyer të regjistruar në SM	1536	1171	834

Burimi: Raporti i monitorimit të Planit të Veprimit të Strategjisë për Riintegrimin e Shtetasve Shqiptarë të Kthyer 2010–2015. MMSR, SHKP.

Tabela 11. Shtetas shqiptarë të kthyer të paraqitur në SM sipas gjinisë sipas viteve 2012, 2013, 2014

	Viti 2012		Viti 2013		Viti 2014	
	Meshkuj	Femra	Meshkuj	Femra	Meshkuj	Femra
	1,014	522	746	425	549	285
Totali	1536		1171		834	

Burimi: Raporti i monitorimit të Planit të Veprimit të Strategjisë për Riintegrimin e Shtetasve Shqiptarë të Kthyer 2010–2015. MMSR, SHKP.

Tabela 12. Shtetas shqiptarë të kthyer të asistuar

	Viti 2012	Viti 2013	Viti 2014
Kanë ndjekur kurset dhe janë certifikuar, asistuar nga SM	211	210	170
U është siguruar transporti gjatë kthimit	9602	19,739	0
Kanë marrë shërbime me ushqim dhe ujë	8639	0	1460

Burimi: Raporti i monitorimit të Planit të Veprimit të Strategjisë për Riintegrimin e Shtetasve Shqiptarë të Kthyer 2010–2015. MMSR, SHKP.

Tabela 13. Shtetasit shqiptarë të mitur (nën 14 vjeç) që kanë kërkuar azil në vendet e BE-së për vitin 2014

SHTETET	JAN	SHK	MAR	PRI	MAJ	QER	KORR	GUS	SHT	TET	NEN	DHJ
Belgjika	25	15	5	25	10	25	15	10	25	25	10	15
Gjermania	125	225	215	205	215	205	245	195	130	200	300	295
Irlanda	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-
Greqia	10	25	10	10	10	5	5	0	5	-	-	-
Franca	90	90	100	80	60	50	65	50	40	40	65	50
Italia	5	5	5	5	-	-	-	5	5	10	5	5
Luksemburgu	-	5	-	10	-	5	-	-	5	-	-	-
Austria	-	-	-	-	5	-	-	5	-	5	-	-
Finlanda	-	5	-	5	-	-	-	5	-	5	5	-
Suedia	20	30	30	55	30	45	40	15	45	40	40	45
Anglia	10	20	35	20	20	15	25	10	35	40	40	45
Norvegjia	5	-	5	-	5	5	5	10	10	10	-	-
Zvicra	10	-	-	-	5	-	5	-	-	5	5	-
Totali	305	425	410	415	355	365	405	310	305	360	465	455

Burimi: EUROSTAT

Tabela 14. Shtetasit shqiptarë të mitur (14–17 vjeç) që kanë kërkuar azil në vendet e BE-së për vitin 2014

Shtetet	JAN	SHK	MAR	PRI	MAJ	QER	KOR	GUS	SHTA	TET	NEN	DHJ
Belgjika	5	-	10	10	5	5	5	10	10	5	5	5
Gjermania	20	55	35	30	35	40	65	30	20	45	40	45
Irlanda	-	-	5	-	-	-	-	-	-	5	5	-
Greqia	-	5	5	5	5	5	-	-	5	-	-	-
Franca	10	15	5	5	10	5	10	5	15	10	20	5
Suedia	15	5	15	10	10	10	15	10	20	20	5	15
Anglia	55	55	60	55	40	40	45	45	50	80	65	50
Norvegjia	-	-	-	5	-	5	5	-	5	-	-	-
Zvicra	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-
Totali	115	145	140	120	110	115	145	105	130	170	150	125

Burimi: EUROSTAT

Tabela 15. Të huajt e parregullt në qendrën e mbyllur sipas shtetësisë

Shtetësia	2014	2013	2012
Algjeri	4	11	114
Armeni	3		
Afganistan	5	14	48
Austri			1
Afrika Qendrore	1		
Bangladesh		1	1
Brazil		1	
Afrika Jugut	1		
Bolivi			5
Bosnje	1		
Egjipt		1	1
Etiopi		1	
Bregu i Fildishte	1		
Eritrea	103	25	1
Iran	4	1	4
Etiopi	2		
Irak	5	3	
Indi		1	1
Libi			6
Marok	1	4	71
Gana		7	
Rumani	1		
Guinea		1	
Gjermani	1		
Maqedoni			1
Ukraine	1		
Liberi	1	1	
Mali	1	2	1
Komorro		3	4
Mauritania		1	
Kongo	10	1	2
Kosove		3	1
Nigeri	3	23	3
Kashmir		10	
Palestine			28
Pakistan		68	17
Kamerun		3	
Turqi	5		2
Siri	266	97	51
Tunizi	1	2	21
Somali	26	37	4
Western Sahara			2
Sudan	15	6	9
Serbi		1	2
Kamerun	2		
Poloni		1	
Pakistan	8		
Gambia			2
Greqi			1
I panjohur			1
Kube		1	
Totali			

Burimi: DPKM

Tabela 16: Të huaj rezident në Shqipëri sipas Shtetësisë dhe gjinisë

VITI	0–14	15–19	20–24	25–29	30–39	40–49	50–59	60–X	TOTAL
									Meshkuj
2012	306	172	432	509	1205	1066	658	402	4750
2013	317	212	507	527	1315	1170	803	480	5331
2014	318	211	563	555	1421	1327	937	535	5867
									Femra
2012	308	124	331	386	603	359	225	266	2602
2013	296	187	400	409	689	437	293	288	2999
2014	303	142	384	436	764	492	406	324	3251
									Total
2012	614	296	763	895	1809	1425	883	668	7353
2013	613	399	907	936	2004	1607	1096	768	8330
2014	621	353	947	991	2185	1819	1343	859	9118

Burimi: DPKM

Tabela 17. Të huaj rezident në Shqipëri sipas shtetësisë dhe gjinisë

	2012			2013			2014		
	M	F	TOT	M	F	TOT	M	F	TOT
Afganistan	1		1	1	0	1	1	1	2
Afrikë e Jugut	4	3	7	6	12	18	7	11	18
Algjeri	2	3	5	3	2	5	4	2	6
Arabi Saudite	3		3	4		4	3		3
Argjentinë	3	7	10	2	8	10	4	10	14
Australi	4	3	7	4	3	7	4	4	8
Austri	72	24	96	57	28	85	50	28	78
Azerbajxhan	11	10	21	4	4	8	4	3	7
Bangladesh		6	6		8	8	4	8	12
Barbados		1	1						
Belgjikë	4	3	7	7	3	10	11	7	18
Bjellorusi		1	1			2		3	3
Bosnjë-Hercegovinë	7	6	13	5	3	8	7	2	9
Brazil	19	29	48	27	32	59	29	36	65
Bullgari	30	17	47	22	20	42	30	30	60
Çeki	14	12	26	7	6	13	4	7	11
Danimarkë	5	5	10	3	4	7	7	6	13
Egipt	109	24	133	111	25	136	115	30	145
Ekuador	1	1	2	1	1	2	1	3	4
El Salvador							3	3	6
Estoni		1	1		1	1		1	1
Filipine	18	44	62	9	46	55	8	40	48
Finlandë	4	8	12	7	9	16	10	9	19
Francë	48	30	78	46	24	70	42	23	65
Gambia	1		1	1		1			
Gana	2		2	4		4			
Gjeorgji		4	4	1	10	11	6	13	19
Gjermani	106	82	188	98	103	201	113	106	219
Grenada	2		2						
Greqi	312	48	360	433	63	496	273	64	337
Guajana	1		1	1		1			
Guatemala	1	1	2	1	2	3	1	1	2
Holandë	37	35	72	40	45	85	50	48	98
Honduras		1	1		1	1		1	1

Hong Kong	1	1	2		1	1			0
Hungari	35	7	42	55	8	63	34	5	39
Indi	31	43	74	36	44	80	44	49	93
Indonezi				2		2	3	2	5
Irak	4	1	5	8	2	10	9	2	11
Iran	13	12	25	156	68	224	251	165	416
Irlandë	5	2	7	2	2	4	3	2	5
Itali	831	446	1277	997	556	1553	1205	673	1878
Izrael	8	2	10	5	2	7	10	3	13
Japoni	6	4	10	6	9	15	5	9	14
Jemen				1	1	2	1		1
Jordani	12	1	13	13	1	14	14	1	15
Kamerun	5		5	4		4	2	1	3
Kanada	202	25	227	221	31	252	212	34	246
Katar	2		2	2		2	1		1
Kazakistan	1	2	3	2	2	4	1	2	3
Kenia		5	5		6	6		6	6
Kili				1		1	1		1
Kinë	236	82	318	210	88	298	263	83	346
Kirgistan	3	7	10	6	8	14	3	3	6
Kolumbi		4	4	1	5	6	1	6	7
Kongo				1	2	3		2	2
Kore	66	21	87	48	37	85	39	38	77
Kosovë	364	213	577	492	281	773	618	342	960
Kosta Rika		1	1		2	2		3	3
Kroaci	92	25	117	130	22	152	110	18	128
Kubë		2	2		1	1			
Laos						0		1	1
Letoni		3	3		3	3	1	5	6
Liban	12	6	18	14	3	17	16	7	23
Libi	3		3	2	6	8	11	8	19
Lituani	3	8	11	3	10	13	2	9	11
Luksemburg	1		1						
Madagaskar		1	1						
Malajzi	1	2	3	1	1	2	1	1	2
Mali				1		1			0
Mali i Zi	16	13	29	23	18	41	21	20	41
Maltë	12		12	10		10	10		10
Maqedoni	148	30	178	141	44	185	130	47	177
Marok	2	4	6	2	3	5	2	2	4
Mbretëri e Bashkuar	88	60	148	95	67	162	115	86	201
Meksikë	2	3	5	1	3	4	3	6	9
Moldavi	3	10	13	1	12	13	2	14	16
Mongoli	1		1	1		1			
Nepal		1	1						
Nigeri	21	3	24	30	4	34	19	4	23
Norvegji	11	6	17	12	5	17	5	14	19
Pakistan	6	8	14	7	4	11	9	5	14
Palestinë	7	6	13	5	7	12	9	5	14
Paraguai		1	1	1	2	3	1	2	3
Peru	3	6	9	5	5	10	5	5	10
Poloni	15	28	43	19	30	49	30	31	61

Portugali	5	2	7	4	1	5	3	3	6
Qipro	3		3	5		5	2		2
Rep. Dominikane	2		2	1		1	3		3
Ruanda		3	3		3	3			
Rumani	35	84	119	33	87	120	41	90	131
Rusi	6	42	48	12	52	64	12	66	78
Salvador	2	1	3	4		4	2		2
Santa Luçia	2	1	3	2	1	3	2	1	3
Seishells	1		1	1		1			
Senegal	2		2						
Serbi	21	13	34	15	10	25	19	8	27
SHBA	321	322	643	293	285	578	288	265	553
Singapor		1	1		2	2		2	2
Siri	24	17	41	39	30	69	60	33	93
Siri Lanka	3	3	6	4	3	7	4	4	8
Sllovaki	6	7	13	6	8	14	6	14	20
Slloveni	11	6	17	6	5	11	4	5	9
Spanjë	19	12	31	18	16	34	22	18	40
Sudan	3	1	4	3	1	4	6	1	7
Sudani Jugor				3		3			
Suedi	11	6	17	8	10	18	7	3	10
Tajlandë		4	4		2	2			
Tanzani		1	1		1	1			
Taxhikistan	5	1	6	5		5	5	1	6
Trinidad Tobago	1	1	2		2	2		2	2
Tunizi	4		4	2		2			
Turkmenistan		3	3	2	4	6	1	3	4
Turqi	1135	501	1636	1150	562	1712	1303	443	1746
Uganda				3		3			
Ukrainë	4	18	22	4	24	28	7	36	43
Uruguai				0	1	1			
Uzbekistan	2	4	6	1	2	3	2	2	4
Venezuelë				2	1	3	1	1	2
Vietnam		2	2	2		2	1	2	3
Zambia		2	2	1		1			
Zelandë e Re	5	6	11	3	2	5	3	2	5
Zimbabve								1	1
Zvicër	22	27	49	21	13	34	26	21	47
TOTALI	4748	2605	7353	5331	2999	8330	5843	3248	9091

Burimi: DPKM

Tabela 18. Shtetas shqiptarë të depërtuar (DPKM)

	Shtetet	2012	2013	2014
1.	Austria / Austri	160	131	19
2.	Belgium / Belgjikë	292	346	433
3.	Cyprus / Qipro	0	0	
4.	Czech Repulik / Republika Çeke	1	0	
5.	Estonia / Estoni	0	0	
6.	Finland / Finlandë	3	13	33
7.	France / Francë	261	813	1588
8.	Germany / Gjermani	306	273	353
9.	Greece / Greçi	10139	14537	15070
10.	Hungary / Hungari	27	2	24
11.	Ireland / Irlandë	10	2	4

12.	Italy / Itali	1301	1227	955
13.	Latvia / Letoni	1	0	0
14.	Lituania/Lituani		0	0
15.	Luxemburg / Luksemburg	2	7	23
16.	Malta / Maltë		0	0
17.	Netherlands / Holandë	85	95	144
18.	Poland / Poloni	1	2	6
19.	Portugal / Portugali	5	3	9
20.	Slovakia / Sllovaki	1	2	2
21.	Slovenia / Slloveni	452	397	16
22.	Spain / Spanjë	25	38	72
23.	Sweden / Suedi	83	173	254
24.	United Kingdom / Mbretëria e Bashkuar	459	655	977
25.	Bullgari	0	1	0
26.	Rumani	1	1	0
27.	Croatia	30	59	57
28.	Bosnie-Hercegovina	0	2	3
29.	Serbia	3	0	1
30.	Macedonia	512	568	747
31.	Kosovo	41	88	64
32.	Montenegro	61	53	54
33.	Norway	103	137	273
34.	Denmark	39	45	66
35.	Island	0	28	0
36.	Switzerland	410	462	764
37.	Turkiye	9	8	17
38.	USA	36	32	31
39.	Canada	69	19	76
TOTALI		14928	19449	22028

Burimi: DPKM

Tabela 19. Stoku i investimeve të huaja direkt sipas shteteve (2009–2013)

Përshkrimi i treguesit	2009	2010	2011	2012	2013
Emiratet e Bashkuara Arabe	16.16	16.51	9.88	-	-
Austri	220.54	353.69	443.6	386.61	377.94
Australi	-	-	-	0.94	0.96
Belgjikë	-	-	-	0.17	0.18
Bullgari	20.51	17.54	12.79	13.83	11.22
Kanada	101.81	269.91	529.36	704.66	797.44
Zvicër	108.28	68.24	543.74	394.45	97.8
Kinë	5.02	-1.01	-3.11	-4.57	-0.73
Qipro	50.34	60.13	129.2	97.17	-206.37
Çeki	55.38	-11.56	-15.22	-220.21	-307.53
Gjermani	74.45	83.84	83.6	92.06	106.86
Egjipt	0.54	3.84	3.89	3.88	3.94
Spanjë	0.14	0.12	0.15	0.56	1.06
Francë	26.21	39.87	50.99	84.39	83.22
Mbretëria e Bashkuar	-5.25	-2.42	0.36	3.28	53.06
Greqi	559.93	601.05	507.45	766.54	1,070.43
Kroaci	3.46	10.9	17.34	12.84	13.87
Hungari	1.28	0.2	0.2	-	-
Izrael	2.71	2.77	1.32	1.24	0.97
Itali	347.86	386.79	427.36	124.77	-132.82
Japoni	-	-	-	0.17	0.18
Kosovë	9.4	9.72	5.4	12.69	13.19
Kuvajt	70.95	70.65	8.98	5.21	-0.69
Ishujt Kajman	-	-7.4	57.07	57.87	51.5
Liban	36.07	28.05	29.36	39.27	29.96
Luksemburg	-	-	-	5.25	8.18

Monako	3.52	2.48	0.08	-	-
Mali i Zi	0.17	0.82	-1.96	0.11	0.77
Ish-Republika Jugosllave e Maqedonisë	22.1	22.24	16.83	8.85	11.11
Holandë	207.33	222.67	253.05	297.38	350.01
Norvegji	5	12.53	19.11	21	0.04
Panama	-	-	-	0.77	0.66
Rumani	0.07	0.02	0.02	0.01	0.01
Suedi	-	-	-	-	0.01
Slloveni	15.5	9.92	26.99	5.21	6.99
Turqi	235.12	186.66	187.78	234.77	279.34
Shtetet e Bashkuara të Amerikës	24.1	-97.72	-47.23	35.89	51.5
Ishujt Virgin (Britanikë)	-	-	-	-0.11	-0.32
Serbi	-	7.45	8.05	7.38	4.09
Organizata Ndërkombëtare	34.68	46.14	54.16	63.98	79.53
Të tjera	8.05	21.33	39.32	3.21	-3.37
Totali i IHD-ve	2,261.44	2,435.97	3,399.90	3,261.53	2,854.19

Burimi: Banka e Shqipërisë

Tabela 20. Stoku i investimeve sipas aktivitetit ekonomik (2009–2013)

Kodi	Përshkrimi i treguesit	2009	2010	2011	2012	2013
A	Bujqësia, gjuetia dhe silvikultura	6.38	7.33	3.94	1.56	1.57
B	Peshkimi	3.19	1.68	3.77	0.1	-0.08
C	Industria nxjerrëse	146.63	311.42	611.79	809.98	732.1
CA	Nxjerrja e mineraleve energjetike	104.44	270.37	538.7	727.2	659.74
CB	Nxjerrja e mineraleve joenergjetike	42.19	41.05	73.08	82.78	72.36
D	Industria përpunuese	352.01	378.04	431.21	387.83	-184.23
DA	Industria ushqimore, e pijeve dhe e duhanit	56.54	63.8	51.49	42.1	43.48
DB	Industria tekstile dhe e veshjeve	33.57	34.37	30.09	20.01	-235.4
DC	Industria e lëkurës dhe e këpucëve	42.95	38.49	35.84	10.48	-36.51
DD	Punime me dru dhe fabrikimi i artikujve prej druri	2.08	2.1	1.21	4.01	2.71
DE	Fabrikimi i brumit të letrës, i letrës dhe artikujve prej letre; shtypshkronja dhe botimi	8.97	18.14	21.74	10.62	10.32
DF	Koksifikimi, rafinimi i naftës, industria bërthamore	-	-	-	-	-
DG	Industria kimike	10.74	13.22	12.6	19.47	18.9
DH	Industria e gomës dhe e plastikës	8.9	9.21	4	3.69	2.93
DI	Fabrikimi i artikujve të tjerë minerale jometalike	111.55	124.45	205.91	218.65	210.36
DJ	Metalurgjia dhe punimi i metaleve	52.79	51.18	45.81	40.59	-223.76
DK	Fabrikimi i makinave dhe pajisjeve përfshirë instalimin, montimin, riparimin dhe mirëmbajtjen	0.17	0.25	0.52	0.62	0.66
DL	Fabrikimi i pajisjeve elektrike dhe optike	13.73	14.35	13.84	14.26	15.48
DM	Fabrikimi i mjeteve të transportit	-	-	-	-	-
DN	Industri të tjera përpunuese	10.02	8.48	8.16	3.34	6.6
E	Prodhimi dhe shpërndarja e energjisë elektrike, e gazit, e avullit dhe e ujit të ngrohtë	95.18	117.75	246.54	8.66	-33.03
F	Ndërtimi	188.78	-0.91	10.78	77.84	84.33
G	Tregtia me shumicë dhe pakicë, riparimi i automobilave, motoçikletave, i sendeve personale dhe pajisjeve shtëpiake	252.74	240.06	216.69	153.07	136.76
H	Hotele dhe restorantet	78.5	76.18	69.85	63.69	63.59
I	Transportet, magazinimi dhe komunikacioni	356.7	399.54	388.75	437.25	784.83
J	Ndërmjetësimi monetar dhe financiar	613.85	699.61	715.28	753.45	780.12
K	Pasuritë e patundshme, dhënia me qira, informatika, puna kërkimore-shkencore, të tjera aktivitete profesionale	42.31	62.58	82.93	84.68	307.23
L	Administrimi publik dhe i mbrojtjes; sigurimi shoqëror i detyruar	-	-	-	-	-
M	Arsimi	2.72	4.41	5.93	8.28	9.51
N	Shëndetësia dhe veprimtari të tjera sociale	47.51	63.94	46.85	37.47	33.34

O	Aktivitetet të tjera të shërbimit kolektiv, social dhe individual	8.91	11.97	8.82	18.32	17.33
P	Shërbime në shtëpi	-	-	-	-	-
Q	Aktivitetet të organizmave ndërkombëtarë	10.29	24.44	36.18	45.67	59.74
-	Të tjera industri	55.75	37.92	520.58	373.68	61.1
	Totali i IHD-ve	2,261.44	2,435.97	3,399.9	3,261.53	2,854.19

Burimi: Banka e Shqipërisë

Tabela 21. Fluksi i investimeve të huaja direkt (2007–2014)

Indikatorë	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Fluksi IHD	481	665	717	793	630	666	953	878
Fluksi hyrës								
Në% ndaj GDP	6.1	7.6	8.8	8.3	6.8	6.9	9.9	*

Burimi: Banka e Shqipërisë

Tabela 22. Shpërndarja sektoriale e fluksit të investimeve (në mln euro), viti 2013

SEKTORI I INDUSTRIE	VLERA
BUJQËSIA, GJËTIA DHE SILVIKULTURA	0.02
INDUSTRIA NXJERRËSE	579.21
INDUSTRIA E PRODUKTEVE BUJQËSORE DHE USHQIMORE	1.03
INDUSTRIA TEKSTILE DHE E VESHJEVE	2.25
INDUSTRIA E LËKURËS DHE E KËPUCËVE	-28.23
METALURGJIA DHE PUNIMI I METALEVE	174.16
INDUSTRIA PËRPUNUESE (TË TJERA)	2.78
PRODHIMI DHE SHPËRNDARJA E ELEGJISË ELEKTRIKE, E GAZIT DHE E UJIT	101.46
HOTELET DHE RESTORANTET	0.09
TRANSPORTET, DHE KOMUNIKACIONI	1.74
NDËRMJETËSIMI FINANCIAR	38.95
PASURITË E PATUNDSHME, DHËNIA ME QIRA, DHE SHËRBIMET	237.57
KUNDREJT NDËRMARRJEVE	
ARSIMI	1.26
TË TJERA	-159.13
TOTALI	953.16

Burimi: Banka e Shqipërisë

Tabela 23. Fluksi i IHD sipas vendeve të origjinës për vitin 2013 (mln EURO)

SHTETI	IHD
KANADA	595.10
ITALI	51.48
HOLANDË	68.94
TURQI	51.04
TË TJERA	186.60
TOTALI	953.16

Burimi: Banka e Shqipërisë

Tabela 24. Numri i investitorëve të huaj në Shqipëri ose të investimeve të përbashkëta me shqiptarë

Pronësia	Viti 2013	Viti 2014	Ndryshimi në%
Shqiptare (100%)	10,928	15,463	41.5
E huaj (100%)	733	948	29.3
E përbashkët (shqiptare - e huaj)	281	318	13.2

Burimi: QKR

Tabela 25. Ndërmarrjet aktive sipas aktivitetit ekonomik dhe pronësisë, 2012-2014

Viti	Aktiviteti ekonomik	Gjithsej	Shqiptare	Të huaja e të përbashkëta	Të huaja	Të përbashkëta (shqiptarë + të huaj)	
						mbizotërim shqiptar	mbizotërim i huaj
2014	Gjithsej	112,537	107,292	5,245	3,478	636	1,131
	Prodhuesit e të mirave	16,989	15,460	1,529	930	215	384
	Bujqësia, pyjet dhe peshkimi	2,260	2,206	54	22	14	18
	Industria	10,154	9,183	971	558	159	254
	Ndërtimi	4,575	4,071	504	350	42	112
	Prodhuesit e shërbimeve	95,548	91,832	3,716	2,548	421	747
	Tregtia	44,969	43,383	1,586	1,033	191	362
	Transporti dhe magazinimi	7,562	7,464	98	54	20	24
	Akomodimi & shërbimi ushqimor	18,061	17,886	175	133	14	28
	Informacioni dhe komunikacioni	2,590	2,390	200	152	14	34
	Shërbime të tjera	22,366	20,709	1,657	1,176	182	299
Viti	Aktiviteti ekonomik	Gjithsej	Shqiptare	Të huaja e të përbashkëta	Të huaja	Të përbashkëta (shqiptarë + të huaj)	
						mbizotërim shqiptar	mbizotërim i huaj
2013	Gjithsej	111,083	106,429	4,654	3,046	570	1,038
	Prodhuesit e të mirave	16,842	15,429	1,413	882	204	327
	Bujqësia, pyjet dhe peshkimi	1,690	1,649	41	15	10	16
	Industria	10,333	9,449	884	537	149	198
	Ndërtimi	4,819	4,331	488	330	45	113
	Prodhuesit e shërbimeve	94,241	91,000	3,241	2,164	366	711
	Tregtia	44,878	43,468	1,410	892	160	358
	Transporti dhe magazinimi	8,024	7,930	94	54	18	22
	Akomodimi & shërbimi ushqimor	17,825	17,663	162	132	9	21
	Informacioni dhe komunikacioni	2,495	2,313	182	132	22	28
	Shërbime të tjera	21,019	19,626	1,393	954	157	282
Viti	Aktiviteti ekonomik	Gjithsej	Shqiptare	Të huaja e të përbashkëta	Të huaja	Të përbashkëta (shqiptarë + të huaj)	
						mbizotërim shqiptar	mbizotërim i huaj
2012	Gjithsej	106,837	102,806	4,031	2,555	468	1,008
	Prodhuesit e të mirave	16,413	15,178	1,235	736	145	354
	Bujqësia, pyjet dhe peshkimi	1,775	1,747	28	9	5	14
	Industria	9,886	9,116	770	440	106	224
	Ndërtimi	4,752	4,315	437	287	34	116
	Prodhuesit e shërbimeve	90,424	87,628	2,796	1,819	323	654
	Tregtia	43,851	42,612	1,239	765	144	330
	Transporti dhe magazinimi	7,961	7,888	73	38	13	22
	Akomodimi & shërbimi ushqimor	16,888	16,740	148	125	7	16
	Informacioni dhe komunikacioni	2,330	2,174	156	115	22	19
	Shërbime të tjera	19,394	18,214	1,180	776	137	267

Burimi: Regjistri Statistikor i Ndërmarrjeve, 2012–2014

Tabela 26. Shpërndarja e lejeve të punës së lëshuara për të huajt, sipas zyrave të punës

Shpërndarja e lejeve të punës	2012	2013	2014
DRSHKP - Tiranë	48%	50%	41.1%
DPSHKP	20%	13.7%	13%
DRSHKP - Lezhë	1.3%	7.7%	2.6%
DRSHKP - Fier	9%	7.7%	8.6%
DRSHKP - Shkodër	2.6%	2.8%	1.41%
DRSHKP - Durrës	5.1%	5.7%	4.4%
DRSHKP Elbasan	3.3%	6.9%	14%
TOTAL	2499	2189	2054

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e SHKP

Tabela 27. Shpërndarja e lejeve të punës sipas tipit të lejeve

	A/P	A/TN	A/AF	A/NK	B/VP	B/I	A/SP	A/PSH	C/RV	D	A/S	A/PS	A/AFP	A/SHV
2012	1802	142	10	11	258	23		8	193	35	1	9	1	6
2013	1664	41	1	5	233	15	7	1	168	54		1		
2014	1663	43	1	4	177	8	3	2	59	77	15	2		

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e SHKP-së

Tabela 28. Shpërndarja e lejeve të punës sipas sektorëve të aktivitetit

	2012		2013		2014	
	LP	%	LP	%	LP	%
Tregti dhe riparim automjeteve	360	15.4	265	12	185	9
Industri nxjerrëse	301	12	216	9.8	291	14
Aktivite të shërbimesh të tjera	166	7	278	13	351	17
Ndërtim	476	19	548	25	638	31
Industri përpunuese	201	8%	224	10	140	7
Total	2499		2189		2054	

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e SHKP-së

Tabela 29. Lëshimi i lejeve të punës, kategorizuar sipas shteteve

	2012		2013		2014	
	LP	%	LP	%	LP	%
Turqi	474	19	865	39.5	1068	52
Kinë	188	7.5	112	5	248	12
Kanada	195	8	156	7.1	162	7.8
Indi	17	0.6	37	1.7	54	2.6
Serbi	11	0.4	15	0.6	37	1.8
Egjipt	26	1	47	2.1	32	1.5
Total	2499		2189		2054	

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e SHKP-së

Tabela 30. Kategorizim i përfituesve të lejes së punës sipas gjinisë

	2012	2013	2014
Meshkuj	2153	1936	1892
Femra	346	253	162
Total	2499	2189	2054

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e SHKP-së

Tabela 31. Përrjashtim nga leje e punës /certifikatë regjistrimi sipas gjinisë

	2012	2013	2014
Meshkuj	139	121	105
Femra	41	78	89
TOTAL	180	199	194

Burimi: Drejtoria e Politikave të Punësimit dhe Migratore MMSR-ja

Tabela 32. Përrjashtim nga leje e punës /certifikatë regjistrimi sipas qyteteve

	2012		2013		2014	
	TP	%	TP	%	CR	%
Tirana	104	57.7	115	57.7	125	64.4
Korça	3	1.6	2	1	4	2
Lezha	1	0.5	15	7.5	10	5.1
Elbasan	43	23.8	3	1.5	22	11.3
Durrës	-	-	-	-	8	4.1
Shkodër	5	2.7	47	23.6	12	6.1

Burimi: Drejtoria e Politikave të Punësimit dhe Migratore MMSR

Tabela 33. Përrjashtim nga leje e punës /certifikatë regjistrimi sipas shtetësisë

	2012		2013		2014	
	TP	%	TP	%	CR	%
Turq	1	0.5	34	17.8	42	21.6
Kore e Jugut	-	-	6	3	28	14.4
Kineze	25	13.8	18	9	24	12.3
Braziliane	-	-	9	4.5	19	9.7
Indiane	6	3.3	14	7	16	8.2
Kanadeze	1	0.5	-	-	11	5.6

Burimi: Burimi: Drejtoria e Politikave të Punësimit dhe Migratore MMSR

Tabela 34. Përrjashtim nga leje e punës /certifikatë regjistrimi sipas statusit profesional

	2012		2013		2014	
	TP	%	TP	%	CR	%
Misionare fetare	1	0.5	84	42.2	117	60.3
Vullnetare	-	-	-	-	20	10.3
Inxhinieri	29	16.1	7	3.5	10	5.1
Mekanike	5	2.7	32	16	8	4.1
Instalues	12	6.6	-	-	9	4.6
Mjek	3	1.6	2	1	1	0.5

Burimi: Drejtoria e Politikave të Punësimit dhe Migratore MMSR

Tabela 35. Llojet e lejeve të punës për shtetas të huaj

Subjekt i lëshimit	Tipi	Përrshkrimi dhe kohëzgjatja
për studentë	A/S	Studentit të huaj i jepet leje pune për punësim, me kohë të pjesshme apo me kohë të përcaktuar, në veprimtari me pagese, nëse ndjek studime të rregullta universitare, me kusht që: studenti të punojë deri në 20 orë në javë; Leja e punës mund të ripërtërihet çdo vit
për punësim ndërkuftar	A/NK	Punëtorit të huaj, nga një vend fqinj me Republikën e Shqipërisë, i cili gjendet me qëndrim të ligjshëm në territorin e Republikës së Shqipërisë, i jepet leje pune për

		punësim ndërkufitar si punëmarrës, punëdhënës ose i vetëpunësuar, në një zonë gjeografike kufitare të territorit të Republikës së Shqipërisë, të përcaktuara nga marrëveshje dypalëshe në fuqi për qarkullimin ndërkufitar, me kusht që të rikthehet në vendbanimin e tij të përhershëm çdo ditë ose të paktën një ditë në javë, duke ruajtur vendbanimin dhe vendqëndrimin në vendin e origjinës.
leje e përhershme pune	D	I huaj pajiset me leje pune të përhershme të tipit “D”, pasi të ketë marre lejen e dyte me afat dyvjeçar
për punëtor shtëpiak	A/PSH	Punëtori i huaj me qëndrim të ligjshëm në territorin e Republikës së Shqipërisë, që punësohet për kryerje të shërbimeve të punësimit shtëpiak, pajiset me leje si punëtor shtëpiak, mbi bazën e një kontrate me punëdhënësin, në përputhje me formimin e tij.
për shërbime kontraktuese	C/SHK	Leja e punës mund të lëshohet disa herë, brenda një viti kalendarik, por me një kohëzgjatje totale jo më shumë se 90 ditë. Të huajt, që ofrojnë shërbime në fushat e shkencës, kulturës, sporteve, shëndetësisë dhe arsimit mund të pajisen me leje pune me vlefshmëri deri në 1 vit, nëse nuk ekzistojnë kushtet për lidhje të marrëdhënieve të punësimit. Nëse lidhet një kontrate për pune të kryer nga i huaji, për një periudhë më të gjatë se një vit, leja e punës mund të ripërtërihet në bazë njëvjeçare, deri në përfundimin e kontratës
për punonjës me kualifikim të lartë	A/KL	Leja e punës e tipit “A/KL”, nëse plotësohen kriteret e kërkuara, jepet për herë të parë për një afat jo më pak se 2 vjet, ripërtërihet për një afat 3-vjeçar dhe më pas me afat të përhershëm
për të transferuarit brenda ndërmarrjes	A/TN	Periudha fillestare e vlefshmërisë së lejes së punës për të transferuarit Brenda ndërmarrjes/shoqërisë është e barabartë me kohëzgjatjen e kërkuar për kryerjen e punës së përcaktuar, duke filluar nga koha e transferimit të tij, deri në një periudhë maksimale të vlefshmërisë prej pesë vitesh
për sportiste	A/SP	Sportisti i huaj me qëndrim të ligjshëm në territorin e Republikës së Shqipërisë, me profesion sportist, pajiset me leje pune si sportist, mbi bazën e një kontrate pune me një punëdhënës/klub sportiv, në përputhje me profesionin e tij, nëse për punësimin e tij është marre federimi nga federata përkatëse sportive, sipas kërkesës së paraqitur nga klubi sportive
për veprimtari të pavarur ekonomike (si i vetëpunësuar)	B/VP	Punëtorit të huaj për veprimtari të pavarur ekonomike, si i vetëpunësuar, i jepet leja e punës e tipit “B/VP”, e kufizuar në kohë, hapësirë dhe profesion, sipas përcaktimeve në lejen e përfituar për ushtrim të aktivitetit.
për formim profesional	A/FP	Leja e punës për formim profesional jepet me vlefshmëri kohore të njëjte me atë të veprimtarisë së formimit profesional të tij, me kusht që të provojë se ky formim është i lidhur ngushtë me rritjen e aftësive dhe të kualifikimit të tij
për punëmarrës	A/P	a) me afat njëvjeçar, për lejen fillestare të punës; b) me afat dyvjeçar, e ripërtëritshme dy herë radhazi, nëse nuk kanë ndryshuar kushtet, për të cilat është dhënë leja e mëparshme fillestare e punës; c) e përhershme, pas përfundimit të afatit të vlefshmërisë së lejes së dyte, me afat dyvjeçar, nëse nuk kanë ndryshuar kushtet, për të cilat është lëshuar leja e fundit e punës.
për anëtarë të familjes	A/AF	Çdo anëtar madhor i familjes së punëtorit të huaj me leje qëndrimi në Republikën e Shqipërisë, me motiv bashkimit familjar, ka të drejtë të pajiset me leje pune për një vit, mbi bazën e një kontrate pune me një punëdhënës ose një vërtetimi punësimi në biznesin familjar. Leja e punës për anëtarët e familjes së punëtorit të huaj lëshohet me kusht që ky anëtar të ketë banuar me të huajin, rregullisht dhe pa ndërprerje, të paktën për tre vjet
për veprimtari të pavarur ekonomike (si investitor)	B/I	Punëtorit të huaj për veprimtari të pavarur ekonomike, si i vetëpunësuar, i jepet leja e punës e tipit “B/VP”, e kufizuar në kohë, hapësirë dhe profesion, sipas përcaktimeve në lejen e përfituar për ushtrim të aktivitetit.
për raste të veçanta	C	Të huajit i jepet leje pune për raste të veçanta, deri në një vit
për shërbime vullnetare	A/SHV	Të huajt pajisen me këtë tip leje pune, me kusht që veprimtaria e tyre të jete e kufizuar në kohëzgjatje deri në një vit, me përjashtim të rasteve, kur legjislacioni i RSH-së në fuqi e parashikon ndryshe
për punëtor stinor	A/PS	Të huajit i jepet leje pune si punëtor stinor, me afat deri në gjashtë muaj, për çdo vit Kalendarik

Tabela 36: Migrantë shqiptarë për vitet 2012–2014

Numri	Viti 2012			Viti 2013			Viti 2014		
Shteti	12_M	12_F	12_Total	13_M	13_F	13_Total	14_M	14_F	14_Total
Austri	0	0	1,291	0	0	1,341	0	0	1,916
Britani	0	0	0	0	0	0	0	0	41,861
Danimarkë	96	118	214	100	123	223	109	128	237
Egjypt	0	0	123	0	0	126	0	0	131
Finlandë	8	5	13	7	4	11	9	5	14
Gjermani	5,924	5,459	11,383	7,441	6,665	14,106	12,851	11,087	23,938
Greqi	0	0	0	0	0	0	196,547	157,909	354,456
Holandë	785	712	1,497	840	789	1,629	0	0	1,771
Hungari	0	0	88	0	0	136	0	0	181
Islandë	8	5	13	7	4	11	9	5	14
Itali	234,670	216,238	450,908	241,217	256,544	497,761	258,709	243,840	502,549
Izrael	0	0	0	0	0	0	0	0	298
Kinë	0	0	79	0	0	82	0	0	109
Kuvajt	0	0	70	0	0	80	0	0	87
Lituani	10	5	15	0	0	21	0	0	28
Mali i Zi	0	0	0	0	0	0	0	0	2,241
Norvegji	167	141	308	173	165	338	210	167	377
Poloni	0	0	177	0	0	200	0	0	195
Rep. Çeke	0	0	0	109	55	166	109	57	166
Rumani	655	173	828	654	185	839	657	200	857
Rusi	265	235	500	275	295	570	307	300	607
Serbi	0	56	56	0	32	32	0	43	43
SHBA	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Slloveni	0	0	0	0	0	0	24	51	75
Zvicër	946	1,392	2,338	1,028	1,496	2,524	1,111	1,564	2,675

Burimi: MPJ

Tabela 37. Shpërndarja e diasporës shqiptare

Greqi	650 000
Itali	490 000
Gjermani	20 000
SHBA	150 000
Mbretëria e Bashkuar	50 000
Belgjika	5 000
Franca	2 000
Kanada	15 000
Zvicra	1 500
Austria	4 000
Vendet e Ulëta	1 000
Turqia	5 000

Burimi: MAS

Tabela 38. Lejet e vlefshme të qëndrimit për shtetasit shqiptarë më 31 dhjetor të çdo viti sipas shteteve

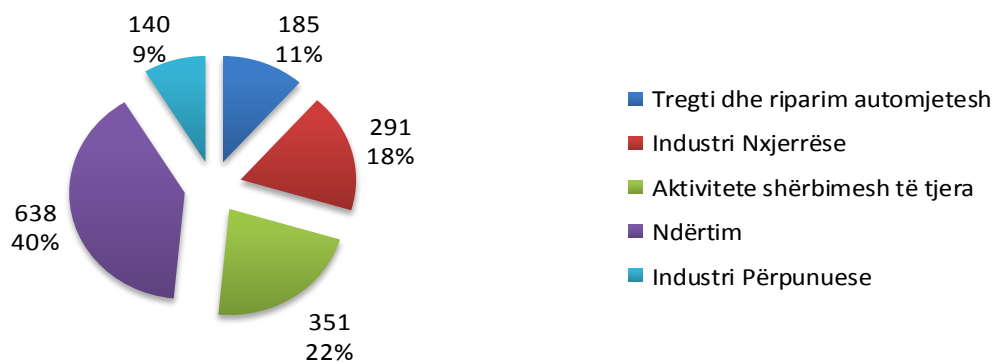
	2011	2012	2013
Belgjikë	4,438	4,468	4,533
Bullgari	130	184	184
Republika Çeke	:	270	301
Estoni	4	10	12
Irlandë	488	432	365
Greqisë	384,101	334,030	340,841
Spanjë	1,411	1,433	1,337
Franca	:	:	3,761
Kroaci	:	:	32
Itali	491,561	501,542	502,361
Letoni	9	10	10
Lituani	17	13	22
Luksemburg	304	:	331
Hungari	:	:	109
Austri	1,162	1,292	1,372
Poloni	193	210	236
Portugali	37	37	33
Rumani	863	778	806
Slloveni	58	57	67
Sllovaki	64	:	:
Finlandë	0	0	:
Suedi	584	739	981
Islandë	11	11	:
Norvegji	167	168	176
Zvicër	:	1,158	1,242

Burimi: Eurostat. Përditësimi i fundit: 23.12.14

ANEKS 2

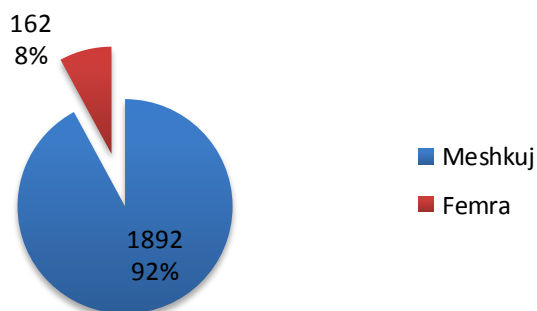
FIGURA ILUSTRUESE

Figura 1. Kategorizimi i lejeve të punës për sektorët e aktivitetit, viti 2014

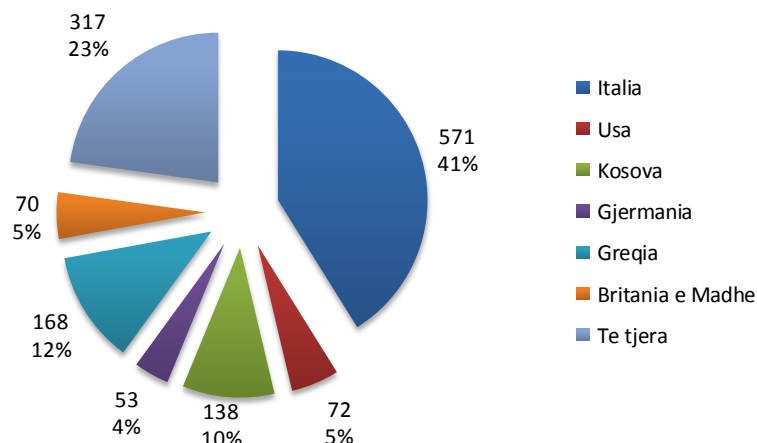
Burimi: Drejtoria e Politikave të Punësimit dhe Migratore MMSR

Figura 2. Përfituesit e lejeve të punës për të huaj sipas gjinisë, viti 2014

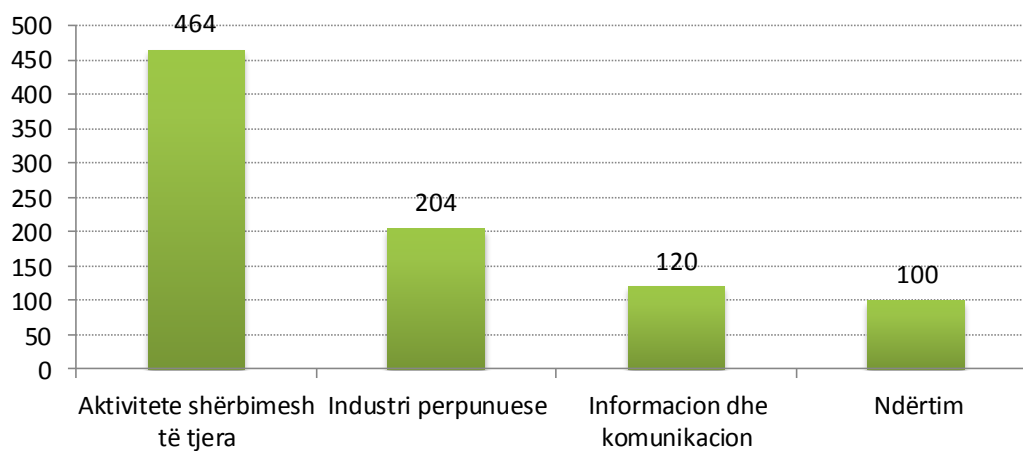
Burimi: Drejtoria e Politikave të Punësimit dhe Migratore MMSR

Figura 3. Kategorizimi sipas shteteve për vitin 2014

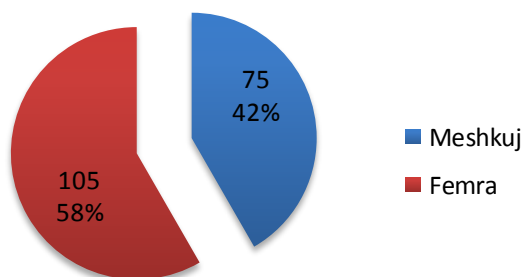
Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e SHKP-së

Figura 4. Vërtetime sipas sektorit të aktivitetit për vitin 2014

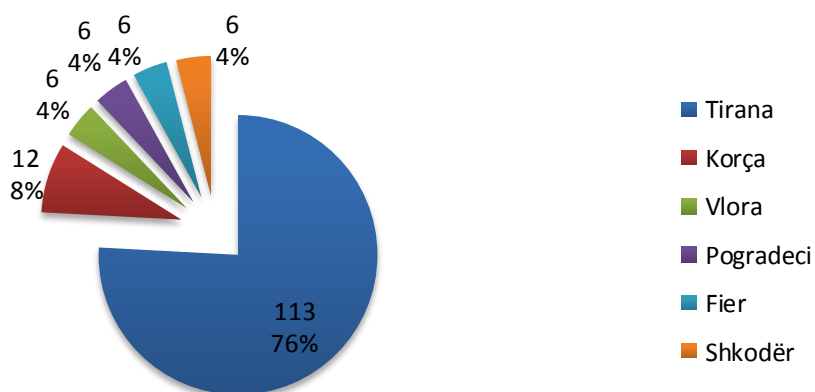
Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e SHKP-së

Figura 5. Vërtetime deklarimi për punësim sipas gjinisë për vitin 2014

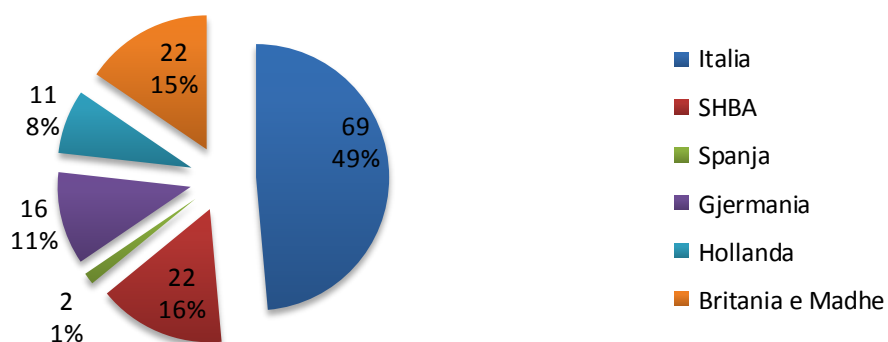
Burimi: Drejtoria e Politikave të Punësimit dhe Migratore MMSR

Figura 6. Vërtetime deklarimi për punësim sipas qyteteve për vitin 2014

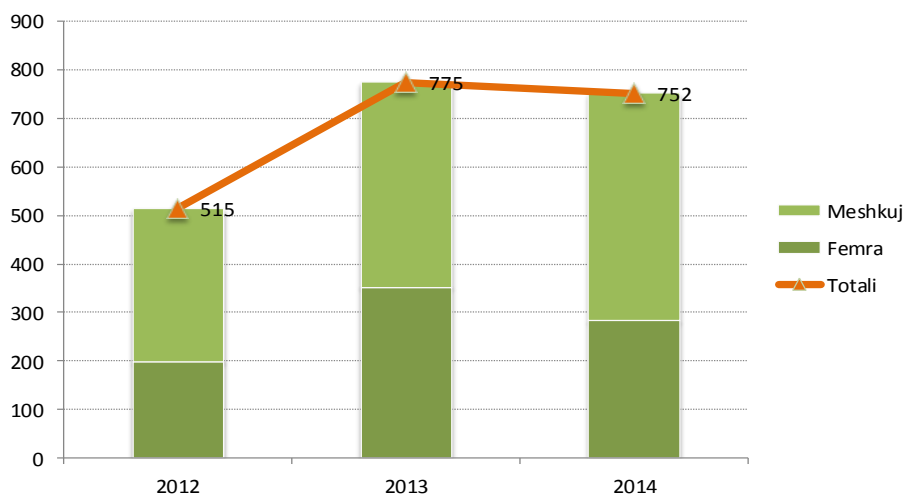
Burimi: Drejtoria e Politikave të Punësimit dhe Migratore MMSR

Figura 7. Vërtetime deklarimi për punësim sipas vendit të origjinës për vitin 2014

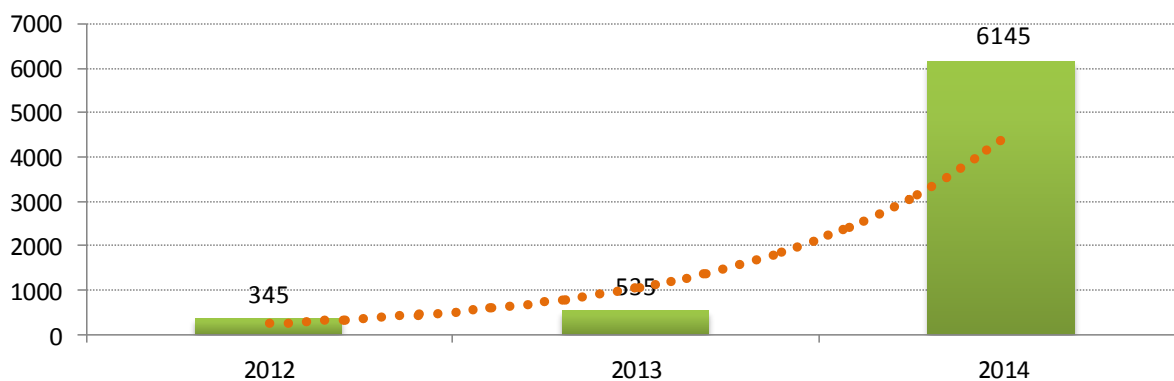
Burimi: Drejtoria e Politikave të Punësimit dhe Migratore, MMSR

Figura 8. Të huaj që studiojnë në Shqipëri sipas gjinisë

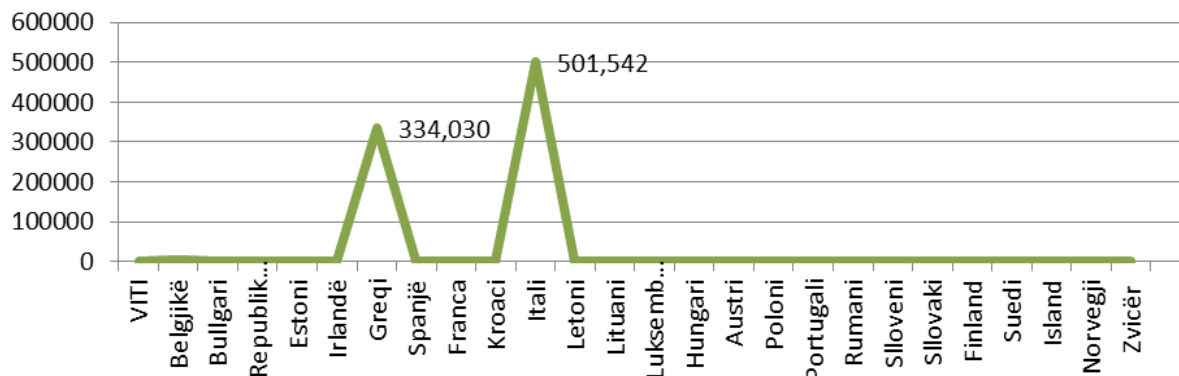
Burimi: DPKM

Figura 9. Shqiptare të mitur të pashoqëruar që kanë kërkuar azil në vendet e BE-së

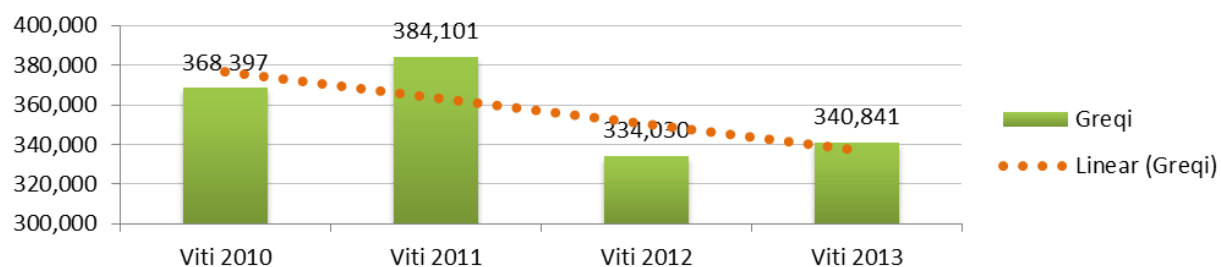
Burimi: DPKM

Figura 10. Të gjitha lejet e vlefshme të qëndrimit për shtetasit shqiptarë në vitin 2012

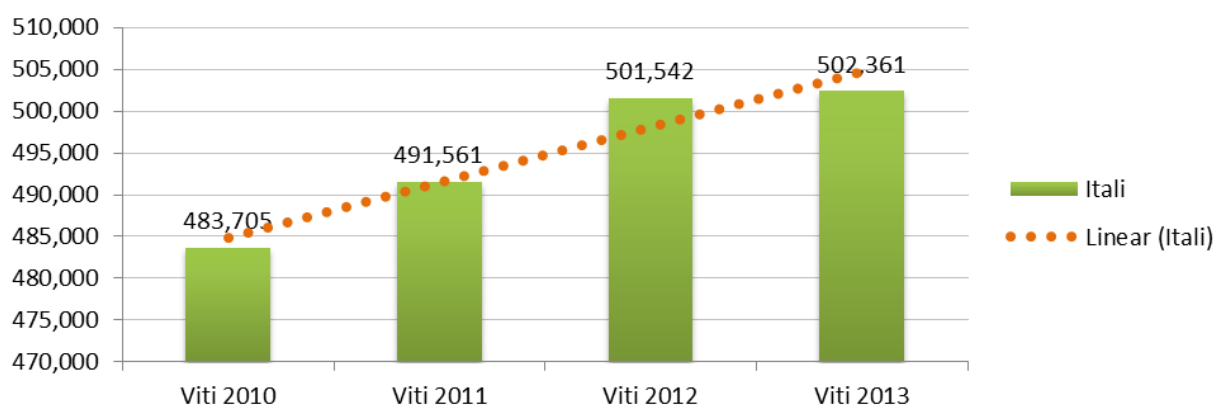
Burimi: Eurostat. Përditësimi i fundit: 23.12.14

Figura 11. Të gjitha lejet e vlefshme të qëndrimit për shtetasit shqiptarë në Greqi sipas viteve

Burimi: Eurostat. Përditësimi i fundit: 23.12.14

Figura 12. Të gjitha lejet e vlefshme të qëndrimit për shtetasit shqiptarë në Itali sipas viteve

	Formati 61x86/8
--	-----------------

Shtypshkronja e Qendrës së Botimeve Zyrtare
Tiranë, 2015

Adresa:
Bulevardi “Gjergj Fishta”
pas ish-Ekspozitës “Shqipëria Sot”
Tel: 042427005, 04 2427006

Çmimi 504 lekë